

Град Нови Сад

КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ЛОКАЛНИ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ПРОФИЛ ЗАЈЕДНИЦЕ

ПРИПРЕМЉЕНО 2010

ПУБЛИКОВАНО 2011

ПРОФИЛ ЗАЈЕДНИЦЕ

САДРЖАЈ

1	Увод	12
2	Основне карактеристике	16
2.1	Географски положај (локација)	16
2.2	Општи подаци	16
2.3	Локална самоуправа (администрација)	19
2.4	Историја, традиција и културно наслеђе	20
3	Природни ресурси	24
3.1	Природно - географске карактеристике	24
3.2	Биогеографске карактеристике	27
4	Људски ресурси	30
4.1	Становништво (број становника и стопа раста)	30
4.2	Становништво према типу насеља	30
4.3	Витални догађаји	31
4.4	Старосна структура становништва	32
4.5	Етничка структура становништва	36
4.6	Структура становништва према вероисповести	37
4.7	Образовна структура становништва	38
5	Стамбени ресурси	42
5.1	Стамбена статистика	42
5.2	Стамбена изградња	43
5.3	Цене на тржишту	43
6	Привреда	46
	Привредна структура	46
6.1	Привредна структура по делатностима	46
6.2	Пољопривреда	50
6.4	Структура извоза	55
6.5	Структура извоза према дестинацији	56
6.6	Структура увоза	56
	Јавне финансије	58
6.7	Приходи градског буџета	58
6.8	Расходи градског буџета	58
	Установе	59
6.9	Јавна комунална предузећа	59
6.10	Јавна предузећа	59

6.11	Финансијске институције	60
6.12	Привредне коморе	61
	Инвестиције	62
6.13	Расположиве локације за инвестирање	63
6.14	Олакшице за инвеститоре	67
6.14.1	Олакшице које нуди локална заједница	67
6.14.2	Финансијска помоћ	68
6.14.3	Порески подстицаји	69
6.14.4	Програми за обуку радне снаге	70
6.14.5	Пословни инкубатор Нови Сад	71
6.15	Порези	71
6.16	Процес издавања дозвола за грађење	72
7	Радна снага	76
7.1	Број и структура запослених	76
7.2	Запосленост по делатностима	78
7.3	Просечне зараде	79
7.4	Зараде по делатностима	80
7.5	Запошљавање	82
7.6	Незапосленост	82
7.7	Регистрована стопа незапослености	84
7.8	Незапосленост према степену образовања	85
7.9	Незапосленост према дужини чекања	86
7.10	Незапосленост према старосној структури	86
8	Јавни ресурси	90
8.1	Саобраћајна инфраструктура	90
8.1.1	Друмски саобраћај	90
8.1.2	Железнички саобраћај и инфраструктура	91
8.1.3	Ваздушни саобраћај	91
8.1.4	Водни саобраћај	91
8.2	Комунална инфраструктура	92
8.2.1	Водовод и канализација	92
8.2.2	Систем даљинског грејања	94
8.2.3	Електроинфраструктура	94
8.2.4	Телекомуникациони систем	94

8.3	Енергетика	95
8.4	Здравствена и социјална заштита	98
8.5	Образовни капацитети	100
9	Ресурси животне средине	106
9.1	Квалитет ваздуха	106
9.2	Квалитет земљишта	106
9.3	Квалитет вода	107
9.3.1	Вода за пиће	107
9.3.2	Вода јавних купалишта	107
9.4	Ниво комуналне буке у Граду Новом Саду	107
9.5	Управљање чврстим комуналним отпадом	108
10	Туристичке вредности	112
10.1	Број посетилаца	114
10.2	Смештајни капацитети	116
11	Квалитет живота	120
11.1	Спортски садржаји	120
11.2	Цркве и храмови	120
11.3	Локални центри за окупљање	122
11.3.1	Библиотеке	122
11.3.2	Паркови	122
11.3.3	Културни центри	123
11.3.4	Позоришта	124
11.3.5	Музеји	125
11.3.7	Архиви	127
11.4	Активности у култури (културне манифестације, прославе, фестивали, свечаности, концерти)	127
11.5	Забава и услуге	129
11.5.1	Ресторани	129
11.5.2	Биоскопи	129
11.5.3	Малопродајни центри	129

ЛИСТА ТАБЕЛА

Табела 1. Основни подаци о граду и округу (површина и становништво), 2008.	13
Табела 2. Општи подаци о насељима и катастарским општинама	16
Табела 3. Подаци о насељима (тип насеља и број становника), 2010.	17
Табела 4. Списак општина, насеља и припадајућих катастарских општина	17
Табела 5. Списак месних заједница	18
Табела 6. Одборничке групе у Скупштини Града, 2010.	19
Табела 7. Климатски показатељи	25
Табела 8. Упоредни преглед броја становника, подаци из пописа	30
Табела 9. Структура становништва према типу насеља, 2010.	30
Табела 10. Витални догађаји, 2008.	31
Табела 11. Структура становништва према старости и полу, 2010.	32
Табела 12. Структура становништва по основним контингентима, 2010.	34
Табела 13. Старосни индикатори становништва, 2008.	35
Табела 14. Структура становништва према етничкој или националној припадности, 2002.	36
Табела 15. Структура становништва према вероисповести, 2002.	37
Табела 16. Структура становништва старог 15 и више година према школској спреми и писмености, 2002.	38
Табела 17. Статистика становања по насељима, 2010.	42
Табела 18. Стамбена изградња, 2008.	43
Табела 19. Предвиђена вредност грађевинских радова према издатим грађевинским дозволама, 2009.	43
Табела 20. Цене станова новоградње, 2009.	43
Табела 21. Број предузећа по величини, 2009.	46
Табела 22. Показатељи пословања по величини предузећа, 2009.	46
Табела 23. Предузећа по делатностима и величини, 2009.	47
Табела 24. Показатељи пословања предузећа по делатностима, 2009.	49
Табела 25. Структура укупне пољопривредне површине у граду према начину коришћења, 2010.	50
Табела 26. Структура пољопривредне површине према класама, 2010.	51
Табела 27. Структура пољопривредне површине регистрованих пољопривредних газдинстава у граду према начину коришћења, 2010.	52
Табела 28. Структура регистрованих пољопривредних газдинстава према организационом облику, 2010.	52
Табела 29. Производња појединих ратарских култура, индустријског, повртног и крмног биља, 2008.	52
Табела 30. Производња воћа и грочја, 2008.	54
Табела 31. Продаја и откуп пољопривредних производа, 2008.	54
Табела 32. Пошумљене површине и посечена дрвна маса, 2008.	55
Табела 33. Структура извоза према врсти роба, 2009.	55
Табела 34. Структура извоза према дестинацији, 2009.	56
Табела 35. Структура увоза према врсти роба, 2009.	56
Табела 36. Структура увоза према дестинацији, 2009.	57
Табела 37. Структура прихода градског буџета, 2008.	58
Табела 38. Структура расхода градског буџета, 2008.	58
Табела 39. Списак јавних комуналних предузећа	59

Табела 40. Списак јавних предузећа	59	
Табела 41. Списак пословних банака и осигуравајућих друштава у Новом Саду	60	
Табела 42. Структура остварених инвестиција према карактеру изградње и техничкој структури, 2008.	62	
Табела 43. Остварене инвестиције у нова основна средства по делатностима, 2008.	62	
Табела 44. Расположиве локације за инвестициона улагања	64	
Табела 45. Процес издавања дозволе за грађење	72	
Табела 46. Укупан број запослених и полна структура, 2005 - 2009.	76	
Табела 47. Структура запослених, преглед по годинама	76	
Табела 48. Структура запослених по секторима делатности, 2009.	78	
Табела 49. Просечне зараде по запосленом, 2009.	79	
Табела 50. Упоредни преглед просечних зарада по запосленом, 2005-2009.	79	
Табела 51. Просечне зараде по запосленом без пореза и доприноса, по секторима делатности, 2008.	80	
Табела 52. Просечне зараде по запосленом без пореза и доприноса, по секторима делатности, преглед по годинама	81	
Табела 53. Просечне зараде по запосленом без пореза и доприноса, привреда / ванпривреда, преглед по годинама	81	
Табела 54. Структура запошљавања, кумулатив јануар - децембар 2009.	82	
Табела 55. Структура незапослених и тражилаца запослења према полу, децембар 2009.	82	
Табела 56. Број и полна структура незапослених, преглед по годинама	82	
Табела 57. Стопа незапослености, 2005-2009.	84	
Табела 58. Незапослени према степену образовања, 2009.	85	
Табела 59. Незапослени према дужини чекања, 2009.	86	
Табела 60. Незапослени према старосној структури, 2009.	86	
Табела 61. Дужина путева, 2008.	90	
Табела 62. Карактеристике градског водоводног система	92	
Табела 63. Карактеристике градског канализационог система	93	
Табела 64. ПТТ саобраћај, 2008.	95	
Табела 66. Болнички капацитети, 2008.	99	
Табела 67. Лекарџи, стоматолози и дипломирани фармацеути у здравственим службама, 2008.	99	
Табела 68. Корисници социјалне заштите - малолетна лица, 2008.	99	
Табела 69. Корисници социјалне заштите - пунолетна лица, 2008.	100	
Табела 70. Капацитети образовних институција, 2009/2010.	101	
Табела 71. Број и структура образовних установа, 2007/2008.	102	
Табела 72. Укупан број ученика, студената и корисника образовних установа, 2007/2008.	102	
Табела 73. Број и структура туриста и остварених туристичких ноћења, 2005-2009.	114	
Табела 74. Подаци о броју присталих бродова и путника на пристанима у граду, 2005-2009.	116	
Табела 75. Смештајни капацитети	116	
Табела 76. Хотели	117	
Табела 77. Број биоскопа, биоскопских седишта, пројекција и посетилаца, 2008.	129	

Нови Сад, главни, административни центар Аутономне Покрајине Војводине и седиште Јужно-бачког округа, припада групи подунавских градова.

Економски, друштвени и просторни развој Новог Сада определили су бројни чиниоци: изузетан положај на раскрсници важних европских путева, спој различитих природних вредности, разнолике географске целине, плодна бачка равница на левој обали, наспрам питомих обронака под воћњацима и виноградима на десној обали Дунава. Нови Сад је захваљујући свом повољном географском положају у Војводини и добрим саобраћајним везама, које су резултат дугог процеса развоја, континуирано преузимао и формирао централне функције за целокупно подручје Војводине.

То је други град по величини у Републици Србији и у њему су лоциране значајне научне, развојно-истраживачке и стручне организације за подстицање развоја и крупни производни капацитети у области нафтне, хемијске, прехранбене индустрије, трговине, саобраћаја и пословних услуга.

У њему су се развиле значајне установе високог образовања, здравствене установе врхунске медицине и специјализованих услуга, установе из области културе, социјалне установе.

У Новом Саду су се, током његовог историјског развоја, прожимале различите културе, стварајући услове за разноврсне облике сарадње и формирање сопственог идентитета.

Табела 1. Основни подаци о граду и округу (површина и становништво), 2008.

	Површина (km ²)	Удео у укупној површини (%)			Број становника*	Удео у укупном броју становника (%)			Густина насељености (бр. станов./ km ²)
		Града	Округа	Србије		Града	Округа	Србије	
Град	699	100	17,41	0,79	323.708	100	53,44	4,40	463
Округ	4 015	/	100	4,54	605.720	/	100	8,24	151
Србија	88 361	/	/	100	7.350.222	/	/	100	83

*процена РЗС

Извор: Републички завод за статистику Србије

2

ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ

2.1 Географски положај (локација)

Град Нови Сад је смештен у источном делу Европе, у Србији, између 19. и 20. степена источне географске дужине и 45. и 46. степена северне географске ширине. Простире се на подручју Панонске низије, већим делом у јужној Бачкој, на 72 до 80 m надморске висине. Лежи на левој обали Дунава, на 1255. километру његовог тока и на ушћу у Дунав једног од магистралних Канала Дунав-Тиса-Дунав.

Нови Сад има изузетно повољан како природно-географски, тако и економско-географски положај, ако се има у виду амбијент у коме је смештен и чињеница да се налази на раскрсници копнених и водених путева. Налази се на источном туристичком правцу који повезује северну, централну и западну Европу са Јадранским, Егејским и Црним морем. Значај овог правца, а тиме и Новог Сада, повећавају коридор VII (река Дунав) и коридор X (централна Европа - Црно и Егејско море) који непосредно тангирају овај простор. Град лежи на европском магистралном правцу Е-75 који је жила куцавица за простор јужне, централне и источне Европе. Сем тога, ова саобраћајна раскрсница се налази на педесетак километара и од међународног пута Е-70, који повезује западну са источном Европом.

Неопходно је напоменути да је Нови Сад и велики железнички чвор и луна речног и каналског саобраћаја, што даје комплетну слику о повољности туристичко-географског положаја.

2.2 Општи подаци

Град Нови Сад простире се на површини од 69.914 ha. Састоји се из две градске општине: Градске општине Нови Сад и Градске општине Петроварадин. Општина Нови Сад се простире на 14 катастарских општина, а Општина Петроварадин на 4. Подручја градских општина чине насељена места, односно подручја катастарских општина која улазе у њихов састав.

Табела 2. Општи подаци о насељима и катастарским општинама

	Град	Округ
Број насеља	16	77
Просечна величина насеља (km ²)	43,69	52,14
Број градских насеља	4	16
Број осталих насеља	12	61
Број катастарских општина	18	83
Просечна величина катастарске општине (km ²)	38,83	48,37

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 3. Подаци о насељима (тип насеља и број становника), 2010.

Редни број	Насељено место	Тип насеља (градско/ остало)	Број становника	Удео у укупном броју становника у граду (%)
1	Бегеч	о	3.546	0,94
2	Будисава	о	4.019	1,07
3	Буковац	о	4.121	1,10
4	Ветерник	о	17.061	4,55
5	Каћ	о	12.599	3,36
6	Кисач	о	5.574	1,49
7	Ковиљ	о	5.658	1,51
8	Лединци	о	1.885	0,50
9	Нови Сад	г	258.543	68,89
10	Петроварадин	г	16.942	4,51
11	Руменка	о	6.616	1,76
12	Сремска Каменица	г	12.757	3,40
13	Стари Лединци	о	989	0,26
14	Степановићево	о	2.218	0,59
15	Футог	г	20.650	5,50
16	Ченеј	о	2.150	0,57
	Укупно		375.328	100

Извор: ЈКП „Информатина“, 2010.

Табела 4. Списак општина, насеља и припадајућих катастарских општина

Општина/Град	Површина (ха)	Насељено место	Површина (ха)	Катастарска општина	Површина (ха)
Нови Сад	60.989	Нови Сад	7.658	Нови Сад 1	1.860
				Нови Сад 2	1.178
				Нови Сад 3	3.093
				Нови Сад 4	1.527
		Футог	8.326	Футог	8.326
		Ветерник	1.941	Ветерник	1.941
		Бегеч	4.343	Бегеч	4.343
		Кисач	2.967	Кисач	2.967
		Руменка	2.824	Руменка	2.824
		Степановићево	4.711	Степановићево	4.711
		Каћ	7.487	Каћ	7.487
		Ченеј	8.611	Ченеј	8.611
		Петроварадин	8.925	Петроварадин	2.591
Сремска Каменица	3.049				
Буковац	1.391				
Лединци	1.894				
Град Нови Сад	69.914	/	69.914	/	69.914

Извор: Служба за катастар непокретности Нови Сад

Табела 5. Списак месних заједница

Редни број	Месна заједница	Насеље којем припада МЗ	Број становника	Удео у укупном броју становника у општини (%)
1	МЗ Житни трг	Нови Сад	12.188	3,25
2	МЗ Стари град	Нови Сад	4.214	1,12
3	МЗ Војвођанска бригада	Нови Сад	7.650	2,04
4	МЗ Соња Маринковић	Нови Сад	6.261	1,67
5	МЗ Лиман	Нови Сад	4.532	1,21
6	МЗ Бошко Буха	Нови Сад	7.127	1,90
7	МЗ Лиман III	Нови Сад	11.890	3,17
8	МЗ Острво	Нови Сад	5.256	1,40
9	МЗ Иво Андрић	Нови Сад	4.047	1,08
10	МЗ Вера Павловић	Нови Сад	9.809	2,61
11	МЗ 7. јули	Нови Сад	12.832	3,42
12	МЗ Јужни Телеп	Нови Сад	6.741	1,80
13	МЗ Братство-Телеп	Нови Сад	6.213	1,66
14	МЗ Никола Тесла-Телеп	Нови Сад	6.044	1,61
15	МЗ Гаврило Принцип	Нови Сад	14.826	3,95
16	МЗ Бистрица	Нови Сад	22.373	5,96
17	МЗ Адице	Нови Сад	8.078	2,15
18	МЗ Југовићево	Нови Сад	10.413	2,77
19	МЗ Раднички	Нови Сад	8.710	2,32
20	МЗ Детелинара	Нови Сад	15.335	4,09
21	МЗ Народни хероји	Нови Сад	14.771	3,94
22	МЗ Омладински покрет	Нови Сад	10.738	2,86
23	МЗ Сава Ковачевић	Нови Сад	5.580	1,49
24	МЗ Дунав	Нови Сад	5.546	1,48
25	МЗ Подбара	Нови Сад	7.712	2,05
26	МЗ Слана бара	Нови Сад	7.587	2,02
27	МЗ Клиса	Нови Сад	8.796	2,34
28	МЗ Видовданско насеље	Нови Сад	5.277	1,41
29	МЗ Салајка	Нови Сад	6.190	1,65
30	МЗ Шангај	Нови Сад	1.811	0,48
31	МЗ Петроварадин	Петроварадин	16.942	4,51
32	МЗ Сремска Каменица	Сремска Каменица	12.757	3,40
33	МЗ Буковац	Буковац	4.121	1,10
34	МЗ Лединци	Лединци	1.885	0,50
35	МЗ Стари Лединци	Стари Лединци	989	0,26
36	МЗ Каћ	Каћ	12.599	3,36
37	МЗ Будисава	Будисава	4.019	1,07
38	МЗ Ковиљ	Ковиљ	5.658	1,51
39	МЗ Руменка	Руменка	6.616	1,76
40	МЗ Кисач	Кисач	5.574	1,49
41	МЗ Степановићево	Степановићево	2.218	0,59
42	МЗ Ветерник	Ветерник	17.057	4,54
43	МЗ Футог	Футог	20.650	5,50
44	МЗ Бегеч	Бегеч	3.546	0,94
45	МЗ Ченеј	Ченеј	1.879	0,50
46	МЗ Пејићеви салаши - Немановци	Ченеј	271	0,07

Извор: ЈКП „Информатика”, 2010.

2.3 Локална самоуправа (администрација)

Град Нови Сад је територијална јединица у којој грађани остварују локалну самоуправу у складу са Уставом, законом и Статутом Града. Град има својство правног лица. Органи Града су: Скупштина, Градоначелник Града Новог Сада, Градско веће Града Новог Сада и градске управе. Градоначелник и Градско веће су извршни органи Града.

Скупштина Града има 78 одборника који се бирају на четири године, по поступку и на начин утврђен законом.

Табела 6. Одборничке групе у Скупштини Града, 2010.

Назив одборничке групе	Број одборника	Удео у укупном броју одборника у Скупштини Града (%)
"За европски Нови Сад- Борис Тадић"	28	35,00
"Уједињени региони Србије"	12	15,00
"Лига социјалдемократа Војводине"	7	8,75
"Српски покрет обнове"	3	3,75
"Српска радикална странка"	26	32,50
Остали одборници	2	5,00
Укупно	78	100

Извор: Служба Скупштине Града

Владајућу коалицију чине следеће одборничке групе: "За европски Нови Сад - Борис Тадић", "Унија региона Србије", "Лига социјалдемократа Војводине" и "Српски покрет обнове".

Графикон 1: Одборничке групе у Скупштини Града Новог Сада, 2010.

2.4 Историја, традиција и културно наслеђе

Историчари убрајају Нови Сад у млађе градове, јер је утемељен пре 300 година, тачније 1694. године, мада прва археолошка налазишта откривају трагове насеобина још 3000. године пре наше ере. Први житељи били су дванаесторица војника са службом у Петроварадинској тврђави, и 20 пекара, месара и других занатлија, који су служили за потребе тадашњег гарнизона. Поменуте године (1694.) изграђен је мостобран насупрот Петроварадинској тврђави, а око њега, уз Дунав, подигнуто је и насеље које у то време називају Petrovaradiense или Rascianica civitas trans Danubium situata, предграђе Петроварадина или Рашка варош прекодунавска. Први становници били су Срби, Немци, Јевреји, Грци, Мађари, Цинцари и други.

Мало насеље око Петроварадинског шанца, отето од бара и ритова с почетка настајања, већ 1720. године је уз земунице имало и прву кућу на спрат. У Шанцу се 1731. године отвара школа, а према мапи из 1745, насеље већ има контуре данашњег града.

Коморско граничарска управа гушила је настојања житеља да се њихова варош развије и то је био основни разлог због кога се зачела идеја о елибертацији. Уплативши 80.000 рајнских форинти у сребру, преци Новосађана, ваљани трговци и занатлије, купили су самосталност и слободу и широм отворили врата свом и напретку својих потомака. Првог фебруара 1748. године, царица Марија Терезија је донела одлуку да град постане слободна краљевска варош и, дала јој име: латински – Неопланта, мађарски – Uj-vudegh, немачки Neu-Satz, а српски Нови Сад.

Од 1748. године до краја 18. века, повећава се број становника, умножавају се имања, деца се школују. Седамдесетих, град има своју свилару, пивару, млин за прераду дувана у бурмут. Тргује се са многим земљама Европе и Азије, а крајем stoleћа постаје најјачи економски центар на југу Угарске.

Живот на раскршћу и жеља да се живи у сагласности с духом овог града, имали су своју цену у бурним временима. Нови Сад је 1849. године доживео прво велико разарање бомбардовањем. Од 2.812 зграда, остало је само 808.

Средином 19. века, под аустроугарском влашћу, на граници према турској царевини, Нови Сад је израстао у значајно привредно седиште, културни, национални и политички центар свих Срба, па су га поете прозвале Српском

Атином. У нашем граду је у то време излазило 56 листова и часописа на српском језику, 1864. године у њега је пресељена Матица српска, најстарија научно-културна институција код Срба, а 1861. године је основано Српско народно позориште, најстарији професионални театар у нашој земљи. У Новом Саду је саграђена и прва Српска народна школа 1703. године, а прва болница 1746. године. Од тог времена углавном и потиче данашња архитектура старог језгра града. До Првог светског рата су саграђени Градска кућа, Владичански двор и католичка црква у центру града, садашња Гимназија Јован Јовановић Змај, Јодна бања, Матица српска и многе друге грађевине.

Последњих година 19. и почетком 20. века граде се железничка станица, мост, кланица, плинара, електрична централа и уводи се трамвај.

После Првог светског рата, српска војска је ушла у Нови Сад 8. новембра 1918. године, а велика Народна скупштина Срба, Буњеваца и осталих Словена, 25. новембра донела је одлуку о присаједињењу Баната, Бачке и Барање Краљевини Србији. Дан раније то је учинила и Скупштина Срема у Руми. У Краљевини Југославији, Нови Сад постаје центар Дунавске бановине. У то време добија свој први булевар, Бановину и нови мост. Године 1936. имао је већ 69.000 становника.

Други светски рат донео је страшну рацију Хортијеве фашистичке војске, када је за три дана, Нови Сад изгубио 1.500 својих житеља, највише Срба и Јевреја. За време Другог светског рата погинуло је неколико хиљада Новосађана. Новосадски партизански одред ослободио је Нови Сад 23. октобра 1944. године.

Ослобођен од фашистичке окупације, Нови Сад, главни град Аутономне Покрајине Војводине, доживљавао је велики успон као економски, културни, научни, политички и административни центар Покрајине.

Током НАТО бомбардовања Србије 1999. године, Нови Сад је остао без својих мостова, саобраћајна мрежа је била у колапсу, а један од највећих проблема је било водоснабдевање.

Временом и великим прегнућем Новосађана, град је поново стао на своје ноге, тако да се данас може говорити о веселијим аспектима живота у граду.

3

ПРИРОДНИ РЕСУРСИ

3.1 Природно - географске карактеристике

Рељеф

Геолошки састав ширег подручја Новог Сада одликује стара маса Фрушке горе и најмлађи језерски и квартарни седименти еолског и флувијалног порекла на левој обали Дунава. Геоморфолошке целине на бачком делу подручја обухватају: бачку лесну терасу, алувијалну терасу Дунава и инундациону раван Дунава. У Срему издвојене целине чине: планина Фрушка гора, сремска лесна зараван и инундациона раван Дунава. Алувијална раван Дунава знатно је развијенија на левој страни корита Дунава, а у појединим деловима, она залази у лесну терасу и до десетак километара. Развијен је посебан рељеф састављен од уских и издужених гредица и плитких утоглица. На десној страни корита Дунава, алувијална раван се јавља само местимично на ограниченом простору. Корито Дунава усечено је у инундациону раван. Међу најинтензивнијим геоморфолошким процесима је еродирање инундационе равни, лесне заравни и планинске суподине, потенцирање клизишних процеса на лесној заравни, преношење и таложење еродираниог материјала, градња острва и спрудова. Просечна ширина главног корита Дунава на сектору новосадског подручја је око 600 m.

Најинтересантнија и најизразитија рељефна целина у непосредној околини Новог Сада је простор Фрушке горе. Пружа се генералним правцем запад-исток у дужини од око 80 km. Површина ове простране планинске масе износи око 500 km². Генерално посматрано, Фрушку гору чине јединствени централни планински масив и лесна зараван која га, са мањим, прекидима опасује. У геолошкој грађи централне планинске масе учествују палеозојско - мезозојске формације, као што су: кристаласти шкриљци, филити, серпентинити, гранити, базалти, кречњаци и др. Поменуте геолошке формације делимично су покривене млађим творевинама, пре свега језерско-маринским седиментима и лесом.

Клима

Нови Сад има умерено континенталну климу, каква је уосталом на простору целе Панонске низије. То подразумева кишовита пролећа, топла и сува лета, сувље јесени од пролећа и хладне зиме са мало снега. Основне карактеристике су велике температурне разлике током године (хладне зиме и топла лета) и нагли прелази између хладније и топлије половине године. Према дугогодишњим мерењима у Метеоролошкој станици на Римским шанчевима, средња годишња температура је 11°C. Најхладнији месец је јануар (просечна температура је -1°C), а најтоплији јул (просечна температура је 21°C). Ради се о веома сунчаном крају, где сунце ову пространу равницу загрева у просеку око 2.040 сати годишње. Топла и сува лета, са највећим бројем сунчаних сати у току године, понекад се тешко подносе. Просечна годишња количина падавина износи 576 mm, а честе су и суше. У просеку, највише падавина има у јуну и децембру, а најмање у октобру и марту.

Најчешћи ветар је кошава која дува из правца југоистока. Кошава је доста равномерно распоређена током зиме, пролећа и јесени, док лети дува ређе. Најчешћа је у октобру. Затим следе: северозападни ветар који дува у летњим месецима, и западни који је најчешћи у фебруару. Кошава доноси суве ваздушне масе, а западни ветрови падавине.

Табела 7. Климатски показатељи	
	Град
Температура	
Просечна температура ваздуха – јануар (°C)	2,5
Просечна температура ваздуха – јул (°C)	27,2
Просечна температура ваздуха – годишња (°C)	16,3
Средњи број мразних дана – годишње	83,8
Средњи број тропских дана – годишње	24,1
Влажност ваздуха	
Просечна влажност ваздуха – годишња (%)	74,8
Трајање сијања сунца	
Просечан број ведрих дана – годишње	68,2
Просечан број облачних дана – годишње	110,0
Падавине	
Просечна количина падавина – годишње (mm)	576,8
Појаве	
Просечан број дана са снегом – годишње	24,5
Просечан број дана са снежним покривачем – годишње	37,7
Просечан број дана са маглом – годишње	29,8
Просечан број дана са градом – годишње	1,4

Извор: Републички хидрометеоролошки завод Србије

Хидрографија

Површинске воде обухватају: Дунав, фрушкогорске потоке, мања језера, баре и мочваре, Канал Савино село - Нови Сад из хидросистема ДТД, и мање мелиорационе канале.

Река Дунав је једно од најбитнијих природних обележја града. Нови Сад се налази на 1.255. километру његовог тока и на ушћу у Дунав једног од магистралних Канала Дунав-Тиса-Дунав. Друга по величини река у Европи, која својим током дугим преко 2.860 km пролази кроз десет европских држава, представља најважнију речну саобраћајницу, али и културну и историјску везу са осталим европским земљама. Дунав чини највећи део водене површине хидрографске мреже, а уједно и њен најпогоднији део, с обзиром на експлоатацију. Експлоатише се за пловидбу, водоснабдевање, наводњавање, спорт, рекреацију и туризам. На просторима дуж Дунава налазе се изворишта, викенд-насеља, пристаништа, пристани, сидришта, бродоградилнице, плаже, индустријски објекти и зоне становања. Са аспекта диверзитета живог света, Дунав представља неисцрпну ризницу. Овај биотоп посебног значаја, окружен је спектром различитих типова екосистема, у чијем формирању и сам учествује.

Ковиљско-петроварадински рит је ритски комплекс на инундационом подручју средњег дела тока Дунава, у којем доминирају шуме меких лишћара. Део Ковиљско-петроварадинског рита, 1998. године заштићен је као специјални резерват природе, а 1989. године ово подручје је проглашено за међународно значајно станиште птица. На овом простору очувана су карактеристична својства ритова са острвима, адама, меандрима, рунавцима, барама, мочварама и ритским шумама, ливадама, трстицима и шеварима, са специфичном флором и фауном.

Бегечка јама, језеро са сталним присуством воде, изузетно је значајно мрестилиште већег броја дунавских риба и репродуктивни центар водоземаца ширег подручја. На подручју Бегечке јаме, са Дунавом и адама, може се наћи око 150 врста птица, од којих је до 70 гнездарица. На релативно малом простору присутни су елементи језерског, барског и мочварног екосистема, а опасује их шумска вегетација са доминацијом сабене (плантажне) шуме. Парк природе „Бегечка јама” је стављен под заштиту као значајно природно добро.

Канал Савино село - Нови Сад из хидросистема ДТД, повезује седам насељених места, од којих највећи значај има Нови Сад као индустријски и пољопривредни центар Војводине. На четвртог километру налази се спољна преводница Нови Сад, која је и једина на Каналу. Превођење бродова траје од 30 до 40 минута, зависно од водостаја Дунава. Низводно од преводнице Нови Сад изграђена је окретница за бродове која се у зимском периоду користи и као зимовник.

Фрушкогорски потоци се спуштају низ северну и јужну планинску падину и има их више од 50. Махом су перидичног, а делом и сталног карактера. Бујични потоци су бројнији на северној падини, где услед великог пада носе значајну количину материјала који таложу испред ушћа у Дунав стварајући плавине.

3.2 Биогеографске карактеристике

Рељеф са педолошким супстратом, заједно са хидролошком мрежом и климатским приликама, условили су значајну биолошку разноврсност. На територији Града Новог Сада заступљени су различити екосистеми.

Равничарски део одликују обрадиве површине на којима се гаје разноврсне пољопривредне културе, док плавна подручја Дунава одликују мозаично распоређени водени, мочварни, ритски екосистеми са низијским, повремено плављеним ливадама и шумама. Разноврсност екосистема прати и разноврсност биљног и животињског света, са значајним бројем угрожених ретких, реликтних и ендемичних врста. Тако је у Дунаву и његовим плавним подручјима забележено присуство 46 врста риба, од којих су 38 домаће. Ковиљско - петроварадински рит одликује присуство 172 врсте птица, од којих је 118 врста гнездарица.

Захваљујући чињеници да је Фрушка гора у терцијару била острво, прво у Медитеранском, а затим у Панонском мору, одликује је јединствена флора, са преко 1.500 врста. Чак 90% површине Фрушке горе покривено је шумама, од чега шуме липе чине 30%. Присуство 30 врста орхидеја такође доприноси атрактивности овог простора. На обронцима и нижим деловима Фрушке горе, поред шума простиру се пашњаци, виногради и воћњаци. Винова лоза се на обронцима планине гаји преко 2.500 година, још од времена великог Римског царства. На подручју Фрушке горе регистровано је преко 200 врста птица, а 11 врста птица грабљивица на овом подручју се гнезди. Природне вредности планине употпуњује и ловна дивљач. Неке врсте, као што су јелен, јелен лопатар и муфлон, ограничене су само на ловишта и ловне резервате, док се зечеви и срне срећу на целом подручју.

Урбано зеленило Новог Сада, његови паркови, травњаци, дрвореди и цветне алеје, доприносе лепшем визуелном доживљају града, али имају и свој здравствени значај. О богатству, пре свега флоре и фауне, Дунавског, Футошког и Каменичког парка сведочи чињеница да су они заштићени и као споменици културе. У граду има више паркова од којих је најпривлачнији Дунавски парк.

Поједина стабла дрвећа, као изузетни представници својих врста, необичног и атрактивног изгледа, стављена су под заштиту државе: *Копривић* у центру Новог Сада (1. категорија), *Амерички платан* на Сајлову (3. категорија), *Амерички платан* у Футогу (3. категорија), *Платан* у дворишту Основне школе „Милош Црњански“ (3. категорија), *Дуд* на Ченејском салашу (3. категорија), *Јаворолисни платан* у Новом Саду (3. категорија). Заштићена стабла или „споменици природе“ свој статус добијају на основу изузетности у дендролошком и естетском погледу, као представници ретких врста на овом подручју или као ретки представници врста типичних за ово подручје.

An aerial photograph of a public square paved with light-colored tiles. Long, dark shadows of people and a bicycle are cast across the tiles, indicating a low sun position. In the center, a person is seated on a bench. Other people are scattered throughout the square, some walking and some standing. A blue rectangular box is overlaid on the lower-left portion of the image, containing the number '4' and the text 'ЉУДСКИ РЕСУРСИ' in white.

4

ЉУДСКИ РЕСУРСИ

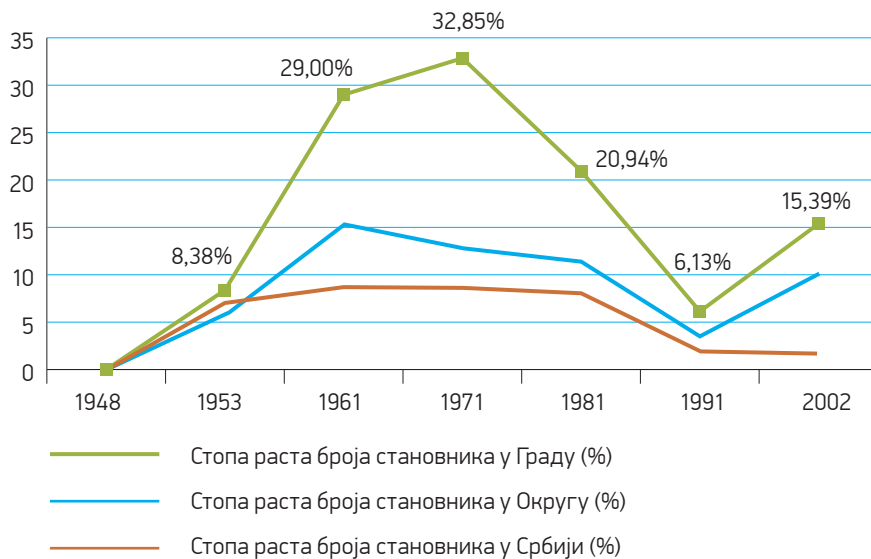
4.1 Становништво (број становника и стопа раста)

Табела 8. Упоредни преглед броја становника, подаци из пописа

	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002
Број становника у граду	111.358	120.686	155.685	206.821	250.138	265.464	306.306
Промена броја становника у граду	/	9.328	34.999	51.136	43.317	15.326	40.842
Стопа раста броја становника у граду (%)	/	8,38	29,00	32,85	20,94	6,13	15,39
Стопе раста броја становника у округу (%)	/	5,17	14,73	12,29	10,68	2,79	9,97
Стопа раста броја становника у Србији (%)	/	6,34	8,37	7,86	7,31	1,21	0,90

Извор: Републички завод за статистику Србије „Попис становништва 2002.“

Графикон 2: Стопе раста броја становника

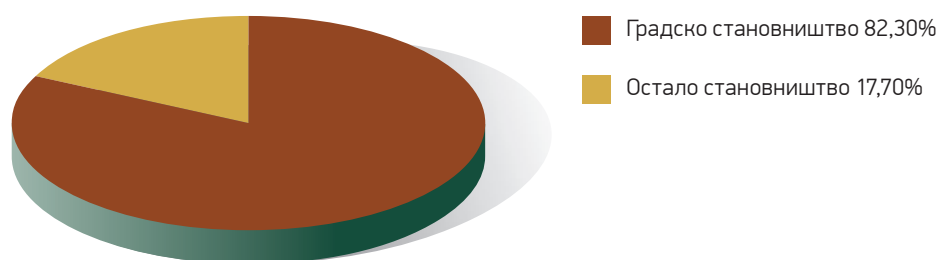
4.2 Становништво према типу насеља

Табела 9. Структура становништва према типу насеља, 2010.

	Град	
	Број	Учешће (%)
Градско становништво	308.892	82,30
Остало становништво	66.436	17,70
Укупно становништво	375.328	100

Извор: ЈКП „Информатика“, 2010.

Графикон 3: Структура становништва према типу насеља, 2010.

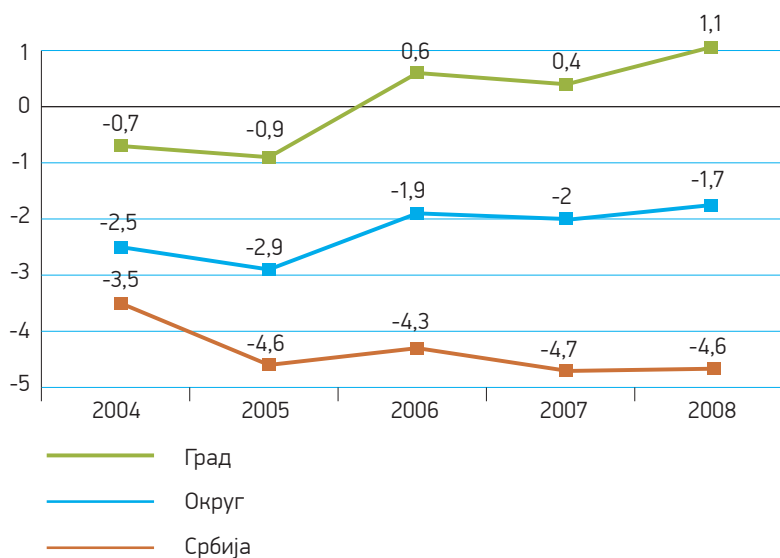
4.3 Витални догађаји

Табела 10. Витални догађаји, 2008.

	2008		
	Град	Округ	Србија
Живорођени	3.930	6.630	69.083
Живорођени на 1000 становника	12,1	10,9	9,4
Умрли	3.562	7.661	102.711
Умрли на 1000 становника	11,0	12,6	14,0
Природни прираштај	368	-1.031	-33.628
Природни прираштај на 1000 становника	1,1	-1,7	-4,6

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 4: Природни прираштај на 1000 становника, 2004–2008.

4.4 Старосна структура становништва

Табела 11. Структура становништва према старости и полу, 2010.

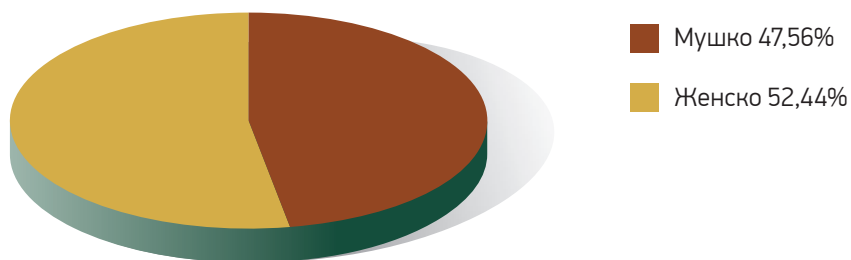
		Град	Удео у укупном броју становника у граду (%)
0-4	Укупно	18.244	4,86
	Мушко	9.372	2,50
	Женско	8.872	2,36
5-9	Укупно	17.885	4,77
	Мушко	9.059	2,42
	Женско	8.826	2,35
10-14	Укупно	17.475	4,66
	Мушко	9.038	2,41
	Женско	8.437	2,25
15-19	Укупно	19.440	5,18
	Мушко	9.895	2,64
	Женско	9.545	2,54
20-24	Укупно	23.625	6,29
	Мушко	11.447	3,05
	Женско	12.178	3,24
25-29	Укупно	31.818	8,48
	Мушко	14.972	3,99
	Женско	16.846	4,49
30-34	Укупно	32.522	8,66
	Мушко	15.704	4,18
	Женско	16.818	4,48
35-39	Укупно	28.753	7,66
	Мушко	13.991	3,73
	Женско	14.762	3,93
40-44	Укупно	26.895	7,17
	Мушко	13.205	3,52
	Женско	13.690	3,65
45-49	Укупно	26.348	7,02
	Мушко	12.728	3,39
	Женско	13.620	3,63
50-54	Укупно	26.606	7,09
	Мушко	12.585	3,35
	Женско	14.021	3,74
55-59	Укупно	28.663	7,64
	Мушко	13.356	3,56
	Женско	15.307	4,08
60-64	Укупно	23.727	6,32
	Мушко	10.836	2,89
	Женско	12.891	3,43

Табела 11. Структура становништва према старости и полу, 2010.

65-69	Укупно	15.295	4,08
	Мушко	6.822	1,82
	Женско	8.473	2,26
70-74	Укупно	15.997	4,26
	Мушко	6.959	1,85
	Женско	9.038	2,41
75-79	Укупно	11.470	3,06
	Мушко	4.801	1,28
	Женско	6.669	1,78
80 и више	Укупно	10.565	2,81
	Мушко	3.747	1,00
	Женско	6.818	1,81
Укупно становништво	Укупно	375.328	100
	Мушко	178.517	47,56
	Женско	196.811	52,44

Извор: ЈКП „Информатина“, 2010.

Графикон 5: Структура становништва према полу, 2010.

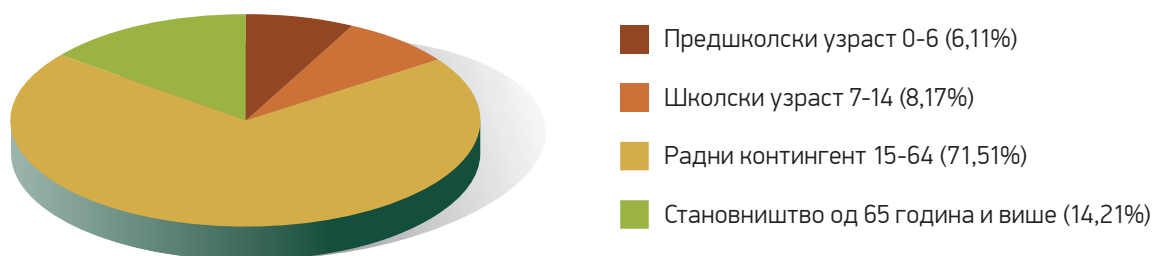
Табела 12. Структура становништва по основним контингентима, 2010.

	Град	
	Број становника	Удео у укупном становништву (%)
Предшколски узраст 0-6	22.948	6,11
Школски узраст 7-14	30.656	8,17
Радни контингент 15-64	268.397	71,51
Становништво од 65 година и више	53.327	14,21
Пунолетни 18 и више	312.686	83,31
Фертилни 15-49	97.459	25,97
Укупно	375.328	100

* процена РЗС

Извор: ЈКП „Информатика“, 2010.

Графикон 6: Структура становништва по основним контингентима, 2010.

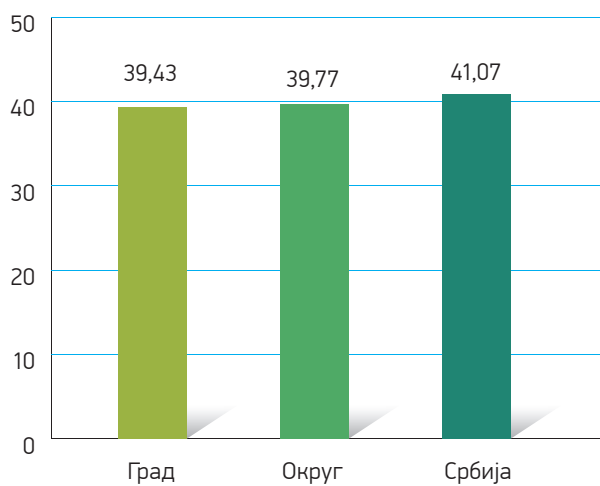
Табела 13. Старосни индикатори становништва, 2008.

	2008		
	Град	Округ	Србија
Просечна старост (године)	39,43	39,77	41,07
Очекивано трајање живота - мушкарци (године)	70,49	69,46	70,42
Очекивано трајање живота - жене (године)	76,23	75,65	75,82
Индекс старења*	91,80	92,66	105,90

* Индекс старења - представља однос старог (60 и више година) према младом (0-19) становништву

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 7: Просечна старост (године)

4.5 Етничка структура становништва

Табела 14. Структура становништва према етничкој или националној припадности, 2002.

	Град		Округ	
	Број	Удео у укупном становништву (%)	Број	Удео у укупном становништву (%)
Срби	225.995	75,51	409.988	69,06
Црногорци	5.040	1,68	17.340	2,92
Југословени	9.514	3,18	15.959	2,69
Албанци	299	0,10	614	0,10
Бошњаци	59	0,02	123	0,02
Бугари	141	0,05	214	0,04
Буњевци	229	0,08	315	0,05
Власи	13	0,00	15	0,00
Горанци	358	0,12	366	0,06
Мађари	15.687	5,24	55.128	9,29
Македонци	1.144	0,38	1.637	0,28
Муслимани	1.015	0,34	1.646	0,28
Немци	410	0,14	968	0,16
Роми	1.740	0,58	6.053	1,02
Румуни	860	0,29	1.522	0,25
Руси	272	0,09	408	0,07
Русини	2.032	0,68	7.443	1,25
Словаци	7.230	2,42	27.640	4,66
Словенци	443	0,15	725	0,12
Украјинци	482	0,16	1.715	0,29
Хрвати	6.263	2,09	12.040	2,03
Чеси	175	0,06	240	0,04
Остали	1.133	0,38	1.541	0,26
Неопредељени	10.903	3,64	17.470	2,94
Регионална припадност	3.568	1,19	4.676	0,79
Непознато	4.289	1,43	7.880	1,33
Укупно	299.294	100	593.666	100

Извор: Републички завод за статистику Србије „Попис становништва 2002.“

4.6 Структура становништва према вероисповести

Табела 15. Структура становништва према вероисповести, 2002.

	Град		Округ	
	Број	(%)	Број	(%)
Православна	232.995	77,85	431.774	72,73
Католичка	24.843	8,30	79.500	13,39
Протестантска	9.428	3,15	28.189	4,75
Исламска	2.542	0,85	4.074	0,69
Јудаистичка	129	0,05	135	0,02
Прооријенталних култова	35	0,01	89	0,01
Припада вероисповести која није наведена	750	0,25	1.010	0,17
Верник је, али не припада ниједној вероисповести	368	0,12	390	0,07
Није верник	4.467	1,49	5.371	0,91
Неизјашњен	16.579	5,54	28.860	4,86
Непознато	7.158	2,39	14.274	2,40
Укупно	299.294	100	593.666	100

Извор: Републички завод за статистику Србије „Попис становништва 2002.“

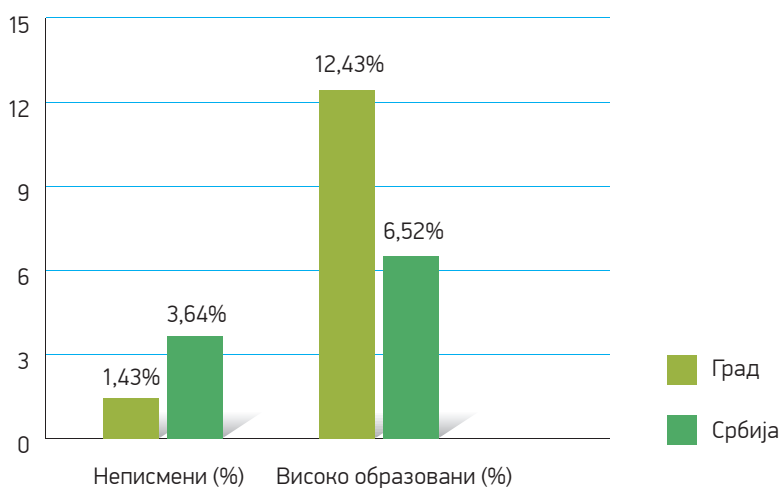
4.7 Образовна структура становништва

Табела 16. Структура становништва старог 15 и више година према школској спреми и писмености, 2002.

		Град (број)			Град (%)			Србија (%)		
		укупно	мушкарци	жене	укупно	мушкарци	жене	укупно	мушкарци	жене
Без школске спреме	укупно	6.972	1.838	5.134	2,76	1,56	3,81	5,66	2,53	8,55
	неписмени	3.582	682	2.900	1,41	0,58	2,15	3,59	1,09	5,92
1-3 разреда основне школе	укупно	1.846	435	1.411	0,73	0,37	1,05	2,00	1,23	2,70
	неписмени	39	13	26	0,02	0,01	0,02	0,05	0,02	0,06
4-7 разреда основне школе		16.646	4.997	11.649	6,59	4,23	8,65	14,19	12,30	15,94
Основно образовање		46.731	19.008	27.723	18,49	16,09	20,59	23,87	22,97	24,72
Средње образовање		130.125	66.243	63.882	51,47	56,07	47,44	41,07	46,08	36,43
Више образовање		16.707	8.393	8.314	6,61	7,10	6,18	4,51	4,94	4,11
Високо образовање		31.430	16.031	15.399	12,43	13,57	11,44	6,52	7,33	5,76
Непознато		2.326	1.199	1.127	0,92	1,01	0,84	2,18	2,62	1,79
Неписмени укупно		3.621	695	2.926	1,43	0,59	2,17	3,64	1,11	5,98
Укупно становништво (>15)		252.783	118.144	134.639	100	100	100	100	100	100

Извор: Републички завод за статистику Србије „Попис становништва 2002.“

Графикон 8: Структура становништва старог 15 година и више према високој школској спреми и писмености, 2002.

5

СТАМБЕНИ РЕСУРСИ

5

СТАМБЕНИ
РЕСУРСИ

5.1 Стамбена статистика

Табела 17. Статистика становања по насељима, 2010.

Редни број	Насељено место	Стамбене јединице	Удео у укупном броју стамбених јединица граду (%)	Број становника	Удео у укупном броју становника у граду (%)
1	Бегеч	1.050	0,74	3.546	0,94
2	Будисава	1.138	0,80	4.019	1,07
3	Буковац	1.036	0,73	4.121	1,10
4	Ветерник	4.758	3,36	20.650	5,50
5	Каћ	3.207	2,26	12.599	3,36
6	Кисач	1.936	1,37	5.574	1,49
7	Ковиљ	1.771	1,25	5.658	1,51
8	Лединци	475	0,34	1.885	0,50
9	Нови Сад	110.549	78,02	258.543	68,89
10	Петроварадин	4.602	3,25	16.942	4,51
11	Руменка	1.676	1,18	6.616	1,76
12	Сремска Каменица	4.042	2,85	12.757	3,40
13	Стари Лединци	372	0,26	989	0,26
14	Степановићево	716	0,50	2.218	0,59
15	Футог	3.878	2,74	17.061	4,55
16	Ченеј	492	0,35	2.150	0,57
	Укупно	141.698	100,00	375.328	100,00

Извор: ЈКП „Информатика“, 2010.

5.2 Стамбена изградња

Табела 18. Стамбена изградња, 2008.

	2008		
	Град	Округ	Србија
Број станова – укупно	5.863	6.741	50.058
Број завршених станова	2.010	2.381	19.815
Број незавршених станова	3.853	4.360	30.243
Просечна површина завршених станова (m ²)	54,07	58,60	72,42
Број изграђених станова на 1000 становника	6,20	3,90	2,70

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 19. Предвиђена вредност грађевинских радова према издатим грађевинским дозволама, 2009.

	2009	
	Град (000 дин)	Удео у предвиђеној вредности свих грађевинских радова (%)
Стамбена изградња - укупно	2.033.019	38,61
Стамбена изградња - физичка лица	731.175	13,89
Стамбена изградња - правна лица	1.301.844	24,72
Предвиђена вредност свих грађевинских радова	5.265.398	100,00

Извор: Републички завод за статистику Србије

5.3 Цене на тржишту

Табела 20. Цене станова новоградње, 2009.

	Нови Сад	АП Војводина	Р. Србија
Просечна површина станова (m ²)	53	54	54
Цена стана (дин./m ²)	98.416	87.223	128.872
Цена грађевинског земљишта (дин./m ²)	23.134	17.602	31.508
Цена грађења (дин./m ²)	47.559	48.892	79.742
Остали трошкови (дин./m ²)	27.723	20.729	17.622

Извор: Републички завод за статистику Србије

6

ПРИВРЕДА

ПРИВРЕДНА СТРУКТУРА

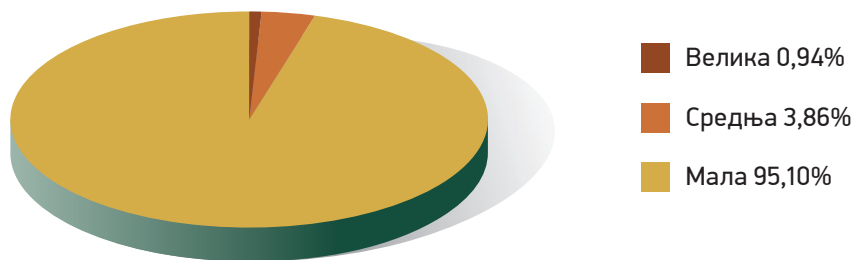
6.1 Привредна структура по делатностима

Табела 21. Број предузећа по величини, 2009.

	Број предузећа				Удео у укупном броју предузећа истог сектора (%)			Удео у укупном броју предузећа (%)
	велика	средња	мала	укупно	велика	средња	мала	
Укупно	79	293	7.219	7.591	1,04	3,86	95,10	100

Извор: Агенција за привредне регистре

Графикон 9: Предузећа по величини (%), 2009.

Табела 22. Показатељи пословања по величини предузећа, 2009.

	Структура укупног прихода (%)	Стопа фин. резултата (%)	Економичност	Рентабилност сопственог капитала (%)
Мала предузећа	19,40	2,13	1,04	6,28
Средња предузећа	17,71	-0,28	1,04	-0,60
Велика предузећа	62,89	-6,68	1,02	-14,09
Укупно	100	-3,84	1,03	-8,61

Стопа финансијског резултата = нето финансијски резултат / укупан приход

Економичност = пословни приход / пословни расход

Рентабилност сопственог капитала = нето финансијски резултат / капитал

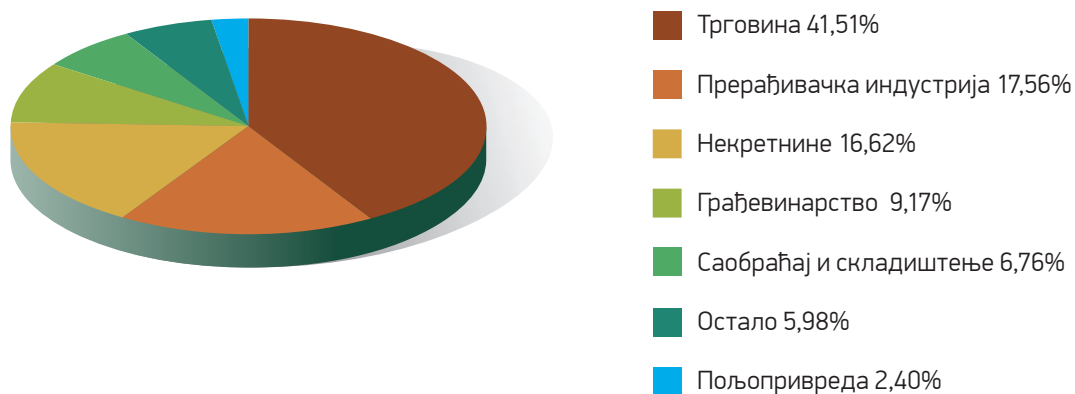
Извор: Агенција за привредне регистре

Табела 23. Предузећа по делатностима и величини, 2009.

	Број предузећа	Удео у укупном броју предузећа истог сектора (%)			Удео у укупном броју предузећа (%)
		велика	средња	мала	
Пољопривреда и лов	175	3,43	8,57	88,00	2,30
Шумарство	5	20,00	0,00	80,00	0,07
Водопривреда	2	50,00	50,00	0,00	0,03
Пољопривреда, лов, шумарство, водопривреда - укупно	182	4,40	8,79	86,81	2,40
Рибарство	9	0,00	0,00	100,00	0,12
Вађење руда и камена	10	20,00	20,00	60,00	0,13
Производња прехранбених производа, пића и дувана	210	3,81	10,00	86,19	2,77
Производња текстила и текстилних производа	85	1,18	2,35	96,47	1,12
Прерада коже и производња предмета од коже	13	0,00	7,69	92,31	0,17
Прерада дрвета и производи од дрвета	88	0,00	2,27	97,73	1,16
Производња целулозе, папира, издавачка делатност и штампање	244	0,41	3,28	96,31	3,21
Производња кокса и деривата нафте	3	0,00	33,33	66,67	0,04
Производња хемијских производа и вештачких и синтетичких влакана	48	2,08	12,50	85,42	0,63
Производња производа од гуме и од пластичних маса	61	1,64	4,92	93,44	0,80
Производња производа од осталих неметалних минерала	46	4,35	4,35	91,30	0,61
Производња метала и металних производа	136	0,74	5,88	93,38	1,79
Производња осталих машина и уређаја	81	0,00	8,64	91,36	1,07
Производња електричних и оптичких уређаја	186	1,08	4,30	94,62	2,45
Производња саобраћајних средстава	25	4,00	8,00	88,00	0,33
Остала прерађивачка индустрија	107	0,00	2,80	97,20	1,41
Прерађивачка индустрија - укупно	1.333	1,35	5,55	93,10	17,56
Производња и снабдевања ел. енергијом, гасом и водом	14	35,71	0,00	64,29	0,18
Грађевинарство	696	1,87	6,18	91,95	9,17
Трговина на велико и мало и оправка моторних возила и предмета за личну употребу	3.151	0,70	3,49	95,81	41,51
Хотели и ресторани	144	0,69	1,39	97,92	1,90
Саобраћај, складиштење и везе	513	0,39	2,53	97,08	6,76
Финансијско посредовање	37	0,00	8,11	91,89	0,49
Активности у вези са некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	1.262	0,40	1,98	97,62	16,62
Државна управа и одбрана и обавезно социјално осигурање	1	0,00	0,00	100,00	0,01
Образовање	75	0,00	0,00	100,00	0,99
Здравствени и социјални рад	14	0,00	7,14	92,86	0,19
Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	150	2,00	2,67	95,33	1,97
Укупно	7.591	1,04	3,86	95,10	100

Извор: Агенција за привредне регистре

Графикон 10: Структура предузећа по секторима делатности, 2009.

Привредна друштва са седиштем у Новом Саду са највећим пословним приходима у 2009. години: NAFTNA INDUSTRIJA SRBIJE A.D. NOVI SAD, JP SRBIJAGAS NOVI SAD, MERCATOR-S DOO NOVI SAD, ELEKTROVOJVODINA DOO NOVI SAD, VICTORIA LOGISTIC DOO NOVI SAD, VELETABAK DOO NOVI SAD, SUNOKO DOO NOVI SAD, MK COMMERCE DOO, INDUSTRIJA MESA MATIJEVIĆ DOO NOVI SAD, UNIVEREXPORT DOO NOVI SAD.

Привредна друштва са седиштем у Новом Саду са највећом нето добити у 2009. години: INDUSTRIJA MESA MATIJEVIĆ DOO NOVI SAD, MERCATOR-S DOO NOVI SAD, RODIĆ M&B INVEST DOO NOVI SAD, JP SRBIJAGAS NOVI SAD, AUTORITAS INVESTMENT DOO NOVI SAD, SUNOKO DOO NOVI SAD, VELETABAK DOO NOVI SAD, UNIVEREXPORT DOO NOVI SAD, DOO PROMIST NOVI SAD, AD BB MINAQUA NOVI SAD.

Табела 24. Показатељи пословања предузећа по делатностима, 2009.

	Структура укупног прихода (%)	Стопа фин. резултата (%)	Економичност	Рентабилност сопственог капитала (%)
Пољопривреда и лов	2,34	2,89	1,02	5,73
Шумарство	0,39	0,75	1,02	0,26
Водопривреда	0,60	0,32	0,94	0,04
Пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда - укупно	3,33	2,18	1,00	1,05
Рибарство	0,01	0,76	1,01	2,15
Вађење руда и камена	17,84	-27,72	0,98	-115,23
Производња прехранбених производа, пића и дувана	4,81	2,09	1,06	3,64
Производња текстила и текстилних производа	0,25	-13,52	1,02	-27,48
Прерада коже и производња предмета од коже	0,03	-0,79	1,00	-0,82
Прерада дрвета и производи од дрвета	0,28	-0,01	1,03	-0,03
Производња целулозе, папира и издавачка делатност и штампање	0,93	0,53	1,08	1,19
Производња кокса и деривата нафте	0,08	1,95	0,97	13,56
Производња хемијских производа и вештачких и синтетичких влакана	0,49	0,98	1,05	1,22
Производња производа од гуме и од пластичних маса	0,34	-9,44	1,02	-17,45
Производња производа од осталих неметалних минерала	0,46	-7,47	1,02	-22,70
Производња метала и металних производа	0,62	-14,17	0,94	-15,43
Производња осталих машина и уређаја	0,44	5,40	1,08	17,19
Производња електричних и оптичких уређаја	1,53	3,57	1,04	17,30
Производња саобраћајних средстава	0,13	-36,53	0,80	-49,55
Остала прерађивачка индустрија	0,55	6,00	1,10	25,71
Прерађивачка индустрија - укупно	10,94	-0,10	1,04	-0,21
Производња и снабдевања ел. енергијом, гасом и водом	6,79	-1,27	1,01	-1,11
Грађевинарство	5,89	4,57	1,07	8,93
Трговина на велико и мало и оправка моторних возила и предмета за личну употребу	34,45	1,72	1,02	6,48
Хотели и ресторани	0,32	-1,69	1,01	-3,57
Саобраћај, складиштење и везе	14,64	1,07	1,05	6,55
Финансијско посредовање	0,09	13,97	1,17	7,28
Активности у вези са некретнинама, изнајмљивање и пословне активности	4,85	3,24	1,11	3,39
Државна управа и одбрана и обавезно социјално осигурање	0,01	0,44	1,00	6,25
Образовање	0,04	0,46	1,01	2,81
Здравствени и социјални рад	0,04	-5,81	0,85	-12,64
Остале комуналне, друштвене и личне услужне активности	0,76	-5,76	0,96	-6,66
Укупно	100	-3,84	1,03	-8,61

Извор: Агенција за привредне регистре

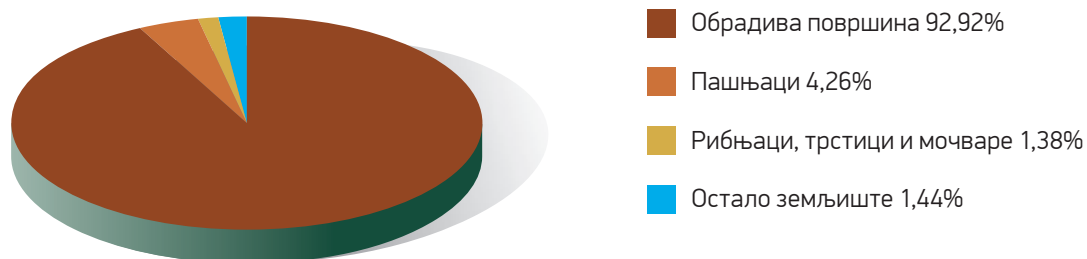
6.2 Пољопривреда

Табела 25. Структура укупне пољопривредне површине у граду према начину коришћења, 2010.

		2010	
		Град (ха)	Удео у укупној пољ. површини (%)
Обрадива површина	укупно	39.506	92,92
	њиве	38.259	89,99
	вртови	1	0,00
	воћњаци	292	0,69
	виногради	618	1,45
	ливаде	336	0,79
Пашњаци		1.812	4,26
Рибњаци, трстици и мочваре		585	1,38
Остало земљиште		612	1,44
Пољопривредна површина - укупно		42.515	100

Извор: Служба за катастар непокретности Нови Сад

Графикон 11: Структура укупне пољопривредне површине према начину коришћења, 2010.

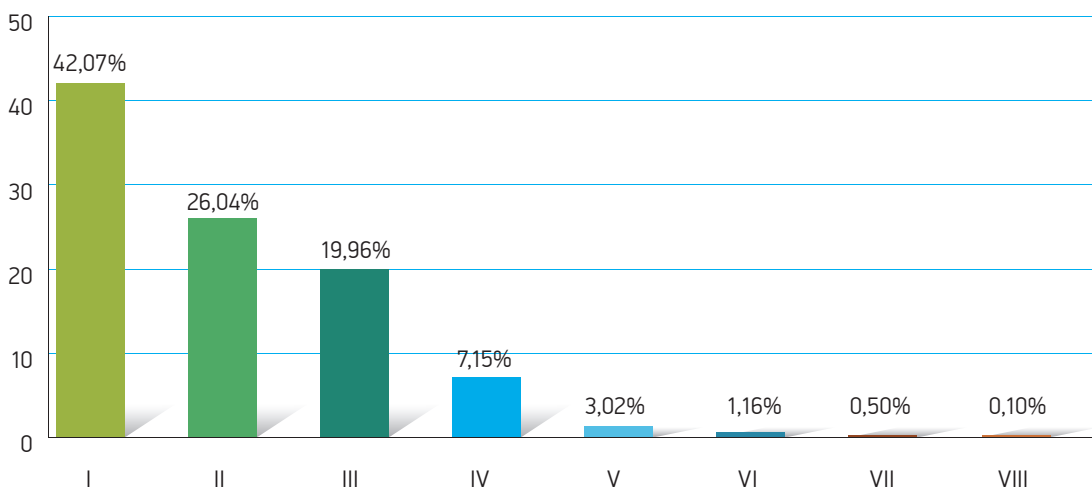

Табела 26. Структура пољопривредне површине према класама, 2010.

	Град (ha)	Удео у укупној пољ. површини (%)
I	17.633	42,08
II	10.911	26,04
III	8.365	19,96
IV	2.997	7,15
V	1.264	3,02
VI	486	1,15
VII	210	0,50
VIII	42	0,10
Пољопривредна површина - укупно	41.908	100

Извор: Служба за катастар непокретности Нови Сад

Графикон 12: Структура пољопривредне површине према класама (%), 2010.

Табела 27. Структура пољопривредне површине регистрованих пољопривредних газдинстава у граду према начину коришћења, 2010.

		2010	
		Град (ha)	Удео у укупној пољ. површини (%)
Обрадива површина	укупно	21.482	97,45
	њиве	21.258	96,43
	вртови	1	0,00
	воћњаци	44	0,20
	виногради	116	0,53
	ливаде	63	0,29
Пашњаци		204	0,93
Трстици и мочваре		48	0,21
Остало земљиште		311	1,41
Пољопривредна површина - укупно		22.045	100

Извор: Министарство финансија, Управа за трезор, филијала Нови Сад

Табела 28. Структура регистрованих пољопривредних газдинстава према организационом облику, 2010.

	Број регистрованих пољопривредних газдинстава	Удео у укупном броју регистрованих пољ. газдинстава (%)
Породично пољопривредно газдинство	2.343	97,22
Предузећа	62	2,58
Предузетници	2	0,08
Земљорадничке задруге	1	0,04
Пољопривредна газдинства са статусом правног лица	1	0,04
Научноистраживачке организације	1	0,04
Укупно	2.410	100

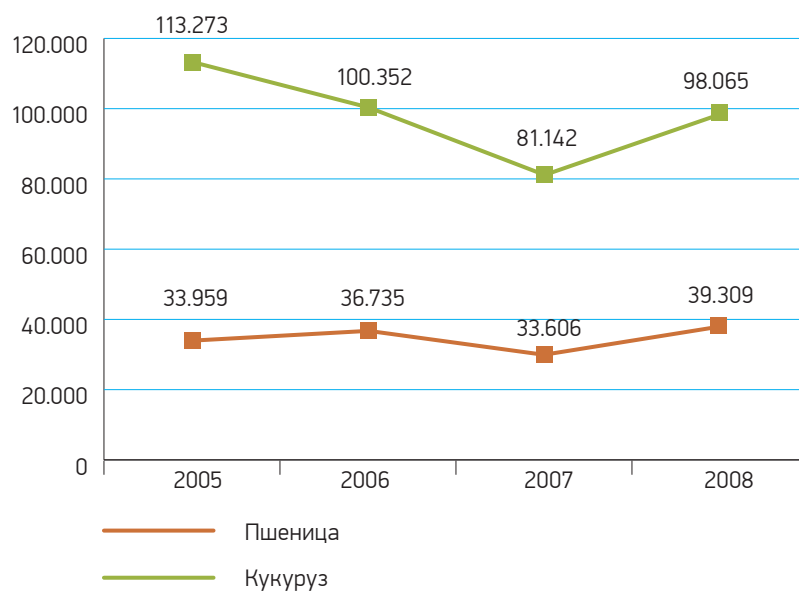
Извор: Министарство финансија, Управа за трезор, филијала Нови Сад

Табела 29. Производња појединих ратарских култура, индустријског, повртног и крмног биља, 2008.

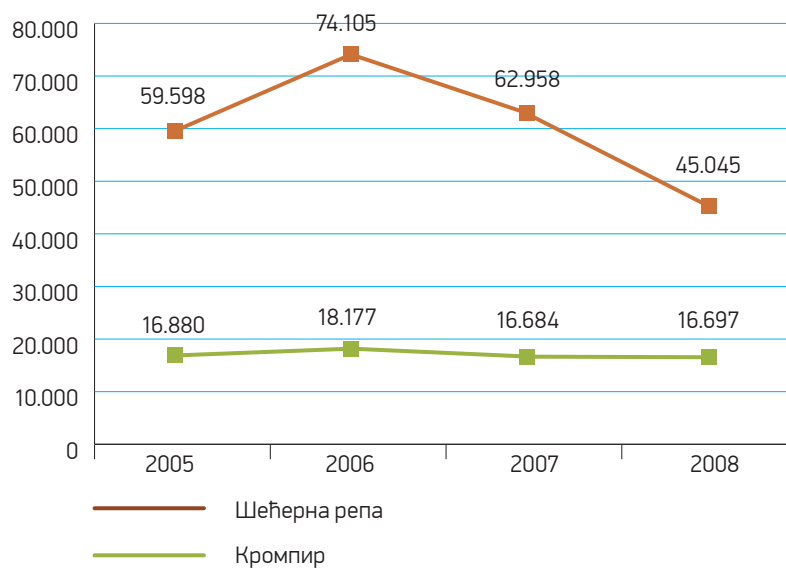
	Укупан принос у граду (t)	Удео у укупном приносу Србије (%)	Просечан принос у граду (kg/ha)	Просечан принос у округу (kg/ha)	Просечан принос у Србији (kg/ha)
Пшеница	39.309	1,88	5.025	5.215	4.673
Кукуруз	98.065	1,59	6.616	6.507	5.621
Шећерна репа	45.045	1,96	45.226	48.191	47.884
Сунцокрет	937	0,21	2.068	2.793	2.419
Пасуљ	456	1,08	1.420	1.328	1.007
Кромпир	16.697	1,98	12.814	18.605	10.392
Детелина	1.589	0,30	7.702	7.582	4.243
Луцерка	11.441	1,07	6.269	7.883	5.526
Ливаде	2.250	0,20	1.613	2.035	1.773
Пашњаци	3.379	0,80	1.348	1.389	557

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 13: Производња пшенице и кукуруза (t)

Графикон 14: Производња шећерне репе и кромпира (t)

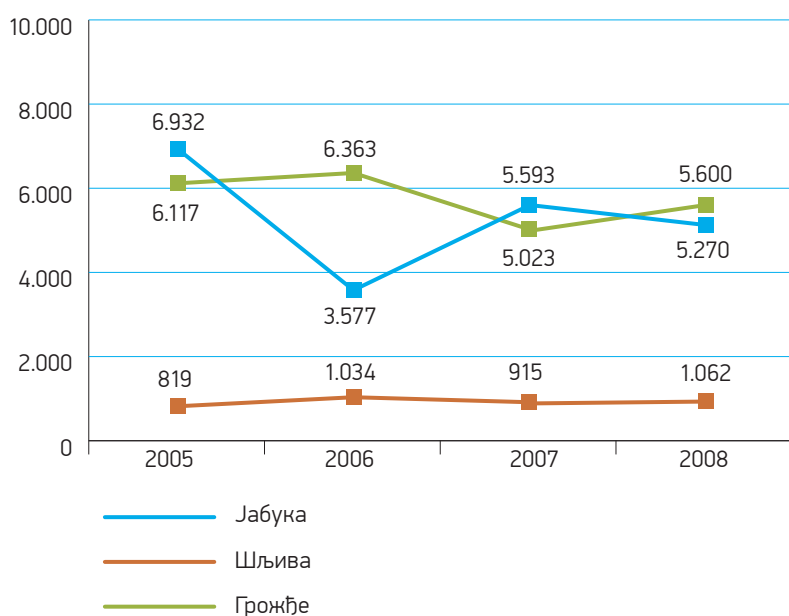

Табела 30. Производња воћа и грожђа, 2008.

	Број родних стабала/родних чокота	Укупан принос у граду (t)	Удео у укупном приносу Србије (%)	Просечан принос у граду (kg/стаблу/чокоту)	Просечан принос у округу (kg/стаблу/чокоту)	Просечан принос у Србији (kg/стаблу/чокоту)
Јабука	377.622	5.270	2,24	14,0	13,1	15,5
Шљива	72.290	1.062	0,18	14,7	22,9	14,5
Грожђе	3.457.000	5.660	1,52	1,6	1,8	1,2

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 15: Производња воћа и грожђа (t)

Табела 31. Продаја и откуп пољопривредних производа, 2008.

	2008		
	Град	Удео у укупном промету у округу (%)	Удео у укупном промету у Србији (%)
Пшеница (t)	22.676	22,70	3,06
Кукуруз (t)	29.198	28,25	4,20
Пасуљ (t)	6	100,00	13,33
Кромпир (t)	347	2,39	1,01
Јабуре (t)	2.167	42,54	6,05
Шљиве (t)	1	0,24	0,01
Грожђе (t)	2	100,00	0,01
Говеда (t)	3.751	66,38	16,34
Свиње (t)	1.732	9,95	2,33
Јаја (1000 ком.)	742	36,32	1,36
Млеко (1000 l.)	4.862	8,81	0,68

Извор: Републички завод за статистику Србије

6.3 Шумарство

Табела 32. Пошумљене површине и посечена дрвна маса, 2008.

		2008	
		Град	Удео у Србији (%)
Укупна површина града (ha)		69.900	0,79
Обрасла шумска површина (ha)		2.617	0,13
Пошумљено у шуми (ha)	лишћарима	179,00	10,19
	четинарима	-	-
Пошумљено ван шуме (ha)	лишћарима	-	-
	четинарима	-	-
Посечена дрвна маса – укупно (m ³)	лишћара	17.206	0,75
	четинара	145	0,04
Посечан дрвна маса – техничко дрво (%)	лишћара	39	/
	четинара	46	/

Извор: Републички завод за статистику Србије

6.4 Структура извоза

Табела 33. Структура извоза према врсти робе, 2009.

Рбр.	Врста робе	2009 (\$)	Удео у укупном извозу (%)
1	Кукуруз, жути	134.228.000	21,6
2	Шећер, бели	55.838.000	9,0
3	Дизел горива, с преко 0,2% по маси	25.620.000	4,1
4	Делови и прибор за машине за штампање, остало	20.898.000	3,4
5	Авио бензин октанског броја (рон) 95	18.193.000	2,9
6	Уља за ложење, са до 1% по маси, за процесе	18.151.000	2,9
7	Лака уља, за подвргавање хемијској преради у процесима	15.369.000	2,5
8	Авио бензин октанског броја (рон) 95 или више али мање од 98	14.030.000	2,3
9	Црева вештачка од очврснутих беланчевина	13.320.000	2,1
10	Уља за ложење, са садржајем сумпора од 2% до 2,8% по маси	11.595.000	1,9
11	Остало	293.790.000	47,3
	Укупно	621.032.000	100

Извор: Регионална привредна комора Нови Сад

6.5 Структура извоза према дестинацији

Табела 34. Структура извоза према дестинацији, 2009.

Р.бр.	Држава	2009 (\$)	Удео у укупном извозу (%)
1	Румунија	137.755.000	22,2
2	Украјина	87.212.000	14,0
3	Босна и Херцеговина	73.404.000	11,8
4	Македонија	40.904.000	6,6
5	Мађарска	36.495.000	5,9
6	Немачка	35.491.000	5,7
7	Црна Гора	30.271.000	4,9
8	Бугарска	23.226.000	3,7
9	Италија	19.944.000	3,2
10	Русија	16.505.000	2,7
11	Остало	119.825.000	19,3
	Укупно	621.032.000	100

Извор: Регионална привредна комора Нови Сад

6.6 Структура увоза

Табела 35. Структура увоза према врсти робе, 2009.

Р.бр.	Врста робе	2009 (\$)	Удео у укупном увозу (%)
1	Нафта, сирова, остало	888.852.000	35,8
2	Гас природни у гасовитом стању	628.259.000	25,3
3	Уреа са садржајем више од 45% по тежини азота	33.700.000	1,4
4	Порозни амонијум нитрат за експлозиве, остало	26.770.000	1,1
5	Дизел горива	25.905.000	1,0
6	Ђубрива која садрже N, P и K садржајем азота преко 10%, по маси, рачунато на сув анхидрован производ	23.389.000	0,9
7	Пропан, течни, остало	21.117.000	0,9
8	Соја у зрну, остала	19.687.000	0,8
9	Уређаји за филтрирање или пречишћавање осталих гасова, остали	18.982.000	0,8
10	Лекови готови, остали, за малопродају	16.563.000	0,7
11	Остало	779.158.000	31,3
	Укупно	2.482.382.000	100

Извор: Регионална привредна комора Нови Сад

Табела 36. Структура увоза према дестинацији, 2009.

Р.бр	Држава	2009 (\$)	Удео у укупном увозу (%)
1	Русија	1.492.004.000	60,1
2	Либија	116.939.000	4,7
3	Кина	104.649.000	4,2
4	Немачка	104.216.000	4,2
5	Италија	85.687.000	3,5
6	Мађарска	54.350.000	2,2
7	Хрватска	36.153.000	1,5
8	Босна и Херцеговина	35.921.000	1,4
9	САД	34.118.000	1,4
10	Румунија	29.123.000	1,2
11	Остало	389.222.000	15,6
	Укупно	2.482.382.000	100

Извор: Регионална привредна комора Нови Сад

6.7 Приходи градског буџета

Табела 37. Структура прихода градског буџета, 2008.

	Град (000 дин)	Структура прихода у граду (%)	Структура прихода (у просеку) у Србији (%)
Укупни приходи	14.977.678	100	100
Текући приходи	14.673.379	97,97	95,71
Примања од продаје нефинансијске имовине	1.876	0,01	0,05
Примања од задужења и продаје финансијске имовине	302.423	2,02	4,24

Извор: Републички завод за статистику Србије

6.8 Расходи градског буџета

Табела 38. Структура расхода градског буџета, 2008.

	Град (000 дин)	Структура расхода у граду (%)	Структура расхода (у просеку) у Србији (%)
Укупни расходи	13.644.482	100,00	100,00
Текући расходи	10.337.624	75,76	76,17
Издаци за набавку нефинансијске имовине	3.211.838	23,54	22,52
Издаци за отплату кредита и набавку финансијске имовине	95.020	0,70	1,31
Остварени суфицит или дефицит	1.333.196	9,77	1,73

Извор: Републички завод за статистику Србије

6.9 Јавна комунална предузећа

Рбр.	Назив предузећа	Делатност
1	ЈКП „Водовод и канализација“ Нови Сад	Сакупљање, пречишћавање и дистрибуција воде
2	ЈКП „Чистоћа“ Нови Сад	Одстрањивање отпадна и смећа, санитарне и сличне активности
3	ЈКП „Градско зеленило“ Нови Сад	Уређење и одржавање паркова, зелених и рекреационих површина
4	ЈКП „Лисје“ Нови Сад	Погребне и пратеће активности
5	ЈКП „Пут“ Нови Сад	Изградња саобраћајница, аеродромских pista и спортских терена
6	ЈКП „Тржница“ Нови Сад	Изнајмљивање некретнина
7	ЈКП за стамбене услуге „Стан“ Нови Сад	Остали инсталациони радови
8	ЈКП „Паркинг сервис“ Нови Сад	Услуге у друмском саобраћају
9	ЈКП „Новосадска топлана“ Нови Сад	Производња и снабдевање паром и топлом водом
10	ЈКП „Информатика“ Нови Сад	Телекомуникације

Извор: Регистар важећих прописа и других аката објављених у „Службеном листу Града Новог Сада”

6.10 Јавна предузећа

Рбр.	Назив предузећа	Делатност
1	ЈП „Пословни простор“ у Новом Саду	Изнајмљивање некретнина
2	ЈП „Завод за изградњу града“ у Новом Саду	Рушење и разбијање објеката; земљани радови
3	ЈП „Спортски и пословни центар Војводина“ Нови Сад	Делатност спортских арена и стадиона
4	ЈП „Урбанизам“ Завод за урбанизам Нови Сад	Просторно планирање
5	ЈП „Градски информативни центар „Аполо“ Нови Сад	Радио и телевизијске делатности
6	ЈГСП „Нови Сад“ Нови Сад	Превоз путника у градском саобраћају

Извор: Регистар важећих прописа и других аката објављених у „Службеном листу Града Новог Сада”

„Новосадски сајам”

АД „Новосадски сајам” је најстарија сајамска кућа у Србији и лидер сајамске индустрије у региону. Осим приређивања сајмова, бави се и организовањем конгреса и стручних скупова, маркетиншким услугама, складиштењем робе и угоститељством.

Сајмиште се простире на површини од 230.000m², од чега је 60.000m² затворени излагачки простор. „Новосадски сајам” годишње организује 20 сајмова, салона и изложби, на којима наступи више од 5.000 излагача из земље и иностранства, а посети их око 1.500.000 људи.

Међународни пољопривредни сајам по активностима, пословности и излагачкој понуди има карактер најзначајнијег агробизнис догађаја југоисточне Европе, уз учешће више од 2.000 излагача из Србије и иностранства.

6.11 Финансијске институције

Табела 41. Списак пословних банака и осигуравајућих друштава у Новом Саду

Р.бр.	Назив институције	Р.бр.	Назив институције
1	AIK banka a.d. Niš	1	A.D. za neživotno osiguranje "AS osiguranje"
2	Alpha bank Srbija a.d. Beograd	2	A.D. za osiguranje "AMS osiguranje"
3	Banca Intesa a.d. Beograd	3	A.D. za osiguranje "Basler", neživotno osiguranje
4	Banka poštanska štedionica a.d. Beograd	4	A.D. za osiguranje "Basler", životno osiguranje
5	Crédit Agricole banka Srbija a.d. Novi Sad	5	A.D. za osiguranje "Credit Agricole life"
6	Credy banka a.d. Kragujevac	6	A.D. za osiguranje "DDOR Novi Sad"
7	Čačanska banka a.d. Čačak	7	A.D. za reosiguranje "DDOR Novi Sad"
8	Erste bank a.d. Novi Sad	8	A.D. za osiguranje "Delta Generali Osiguranje"
9	Eurobank EFG a.d. Beograd	9	A.D. za reosiguranje "Delta Generali Reosiguranje"
10	Findomestic banka a.d. Beograd	10	A.D. za osiguranje "Dunav osiguranje"
11	Hypo Alpe-Adria-Bank a.d. Beograd	11	A.D. za reosiguranje "Dunav-Re"
12	KBC banka a.d. Beograd	12	A.D. za osiguranje "Globos-osiguranje"
13	Komercijalna banka a.d. Beograd	13	A.D. za osiguranje "Grawe"
14	Marfin bank a.d. Beograd	14	A.D. za osiguranje "Merkur"
15	NLB banka a.d. Beograd	15	A.D. za osiguranje "Milenijum osiguranje"
16	Opportunity banka a.d. Novi Sad	16	A.D. za osiguranje "Sava osiguranje"
17	OTP banka Srbija a.d. Novi Sad	17	A.D. za osiguranje "Sava životno osiguranje"
18	Piraeus bank a.d. Beograd	18	A.D. za životno osiguranje "Société Générale osiguranje"
19	Poljoprivredna banka Agrobanka a.d. Beograd	19	A.D. za osiguranje "Takovo"
20	Privredna banka Beograd a.d. Beograd	20	A.D. za osiguranje "Triglav Kopaonik"
21	ProCredit Bank a.d. Beograd	21	A.D. za osiguranje "Uniqa" životno osiguranje
22	Raiffeisen banka a.d. Beograd	22	A.D. za osiguranje "Uniqa" neživotno osiguranje
23	Razvojna banka Vojvodine a.d. Novi Sad	23	A.D. za osiguranje "Wiener Stadtische Osiguranje"
24	Société Générale banka Srbija a.d. Beograd	24	A.D. za reosiguranje "Wiener Re"
25	Unicredit Bank Srbija a.d. Beograd		
26	Univerzal banka a.d. Beograd		
27	Vojvođanska banka a.d. Novi Sad		
28	Volksbank a.d. Beograd		

Извор: Народна банка Србије

6.12 Привредне коморе

У оквиру јединственог коморског система у Србији, на територији Аутономне Покрајине Војводине делује Привредна комора Војводине, коју чине регионалне привредне коморе са седиштем у Новом Саду, Зрењанину, Кикинди, Панчеву, Сомбору, Сремској Митровици и Суботици. Оне међусобно сарађују на пословима и задацима од заједничког интереса и интереса својих чланова, размењују информације и искуства, координирају свој рад и активности у вођењу заједничких коморских активности.

Регионална привредна комора Нови Сад обухвата територију Града Новог Сада и 11 општина Јужнобачког округа: Бач, Бачка Паланка, Бачки Петровац, Бечеј, Беочин, Србобран, Сремски Карловци, Темерин, Тител, Врбас и Жабаљ.

Чланови привредних комора су предузећа, банке, осигуравајућа друштва, радње и удружења, а повезани су заједничким пословним интересима.

Тежиште активности и садржај рада усмерени су на:

- заступање заједничких интереса у поступку припреме закона и других прописа и мера у области привредног система;
- организовање и обезбеђивање услова за договарање и сусретање привредника ради усклађивања ставова и предлога, размене искуства, успостављања пословних веза;
- унапређивање и успостављање економске сарадње са иностранством, односно иностраним пословним партнерима;
- обезбеђивање одговарајућих пословних информација својим члановима;
- организовање стручног образовања кадрова у привреди;
- организовање и пружање стручне помоћи члановима у унапређењу њиховог пословања;
- рад на јачању пословног морала и неговање добрих пословних обичаја.

Табела 42. Структура остварених инвестиција према карактеру изградње и техничкој структури, 2008.

		Град (000 дин)	Удео у укупним инвестицијама у граду (%)
Укупне инвестиције		37.947.160	100
Карактер изградње	Нови капацитети	17.677.679	46,58
	Реконструкција, доградња и проширење	16.183.713	42,65
	Одржавање	4.085.768	10,77
Техничка структура	Грађевински радови	17.524.678	46,18
	Домаћа опрема	9.385.094	24,73
	Увозна опрема	6.708.252	17,68
	Остало	4.329.136	11,41

Извор: Републички завод за статистику Србије

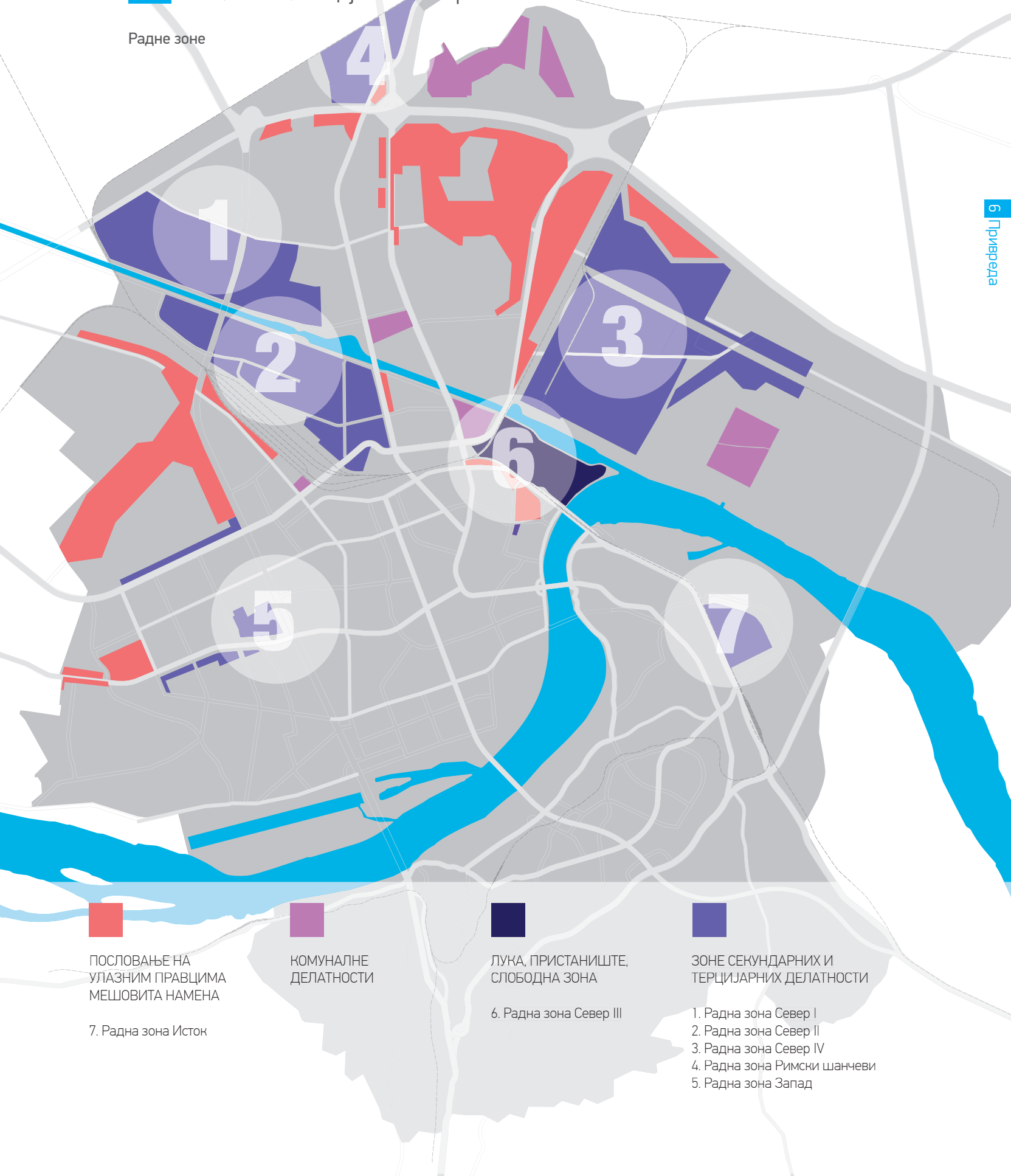
Табела 43. Остварене инвестиције у нова основна средства по делатностима, 2008.

	Град (000 дин)	Удео у укупним инвестицијама (%)
Пољопривреда, лов и шумарство	2.448.802	6,45
Рибарство	23.379	0,06
Вађење руда и камена	586.702	1,55
Прерађивачка индустрија	11.264.237	29,68
Енергетика (ел.енергија, гас, вода)	3.472.348	9,15
Грађевинарство	2.674.001	7,05
Трговина и оправка моторних возила	2.930.028	7,72
Хотели и ресторани	557.964	1,47
Саобраћај, складиштење и везе	7.161.155	18,87
Финансијско посредовање	1.233.281	3,25
Некретнине и остале пословне активности	1.378.023	3,63
Државна управа и одбрана и социјално осигурање	530.204	1,40
Образовање	691.870	1,82
Здравствени и социјални рад	2.426.998	6,40
Остале комуналне, друштвене и личне услужне делатности	568.168	1,50
Укупно	37.947.160	100

Извор: Републички завод за статистику Србије

6.13 Расположиве локације за инвестирање

Радне зоне

Табела 44. Расположиве локације за инвестициона улагања

Бр.	Назив локације	Власништво	Број парцеле и површина (m ²)	Намена површине	Остале информације
1.	Север I -Северно од Приморске улице	Република Србија Град Нови Сад	~ 20 ha	привредне делатности; индустрија и производно занатство	спратност за привредне делатности П+1, за производне и сервисне ВП, парцеле се могу спајати и једна парцела не може бити мања од 2000 m ²
			Инфраструктура: - електрична енергија ✓ - водовод ✓ - канализација - гас ✓ - топловод - телефон - интернет - коловоз ✓ - пешачка стаза ✓ - железничка пруга ✓		-Услови коришћења: Отуђење грађ. земљишта -Начин реализације: Јавна лицитација
2.	Север II- Пут новосадског партизанског одреда	Република Србија Град Нови Сад	~ 6 ha	привредна делатност; индустрија и производно занатство	спратност ВП и П+1; површине ~ 1560 m ² по етажи за сваку парцелу; парцеле се могу спајати и једна парцела не може бити мања од 2000 m ²
			Инфраструктура: - електрична енергија ✓ закључењу - водовод ✓ - канализација ✓ - гас ✓ - топловод - телефон - интернет - коловоз ✓ - пешачка стаза ✓ - железничка пруга ✓		-Услови коришћења: Отуђење грађ. земљишта -Начин реализације: Јавна лицитација
3.	Пут Нови Сад-Зрењанин	Република Србија, Град Нови Сад	~ 1.8 ha	пословање, секундарне и терцијарне делатности	спратност ВП и П+2; површине ~ 9050 m ² по етажи ; укупне површине ~ 27 155 m ²

Табела 44. Расположиве локације за инвестициона улагања

			Инфраструктура: - електрична енергија ✓ - водовод ✓ - канализација ✓ - гас ✓ - топловод - телефон - интернет - коловоз ✓ - пешачка стаза ✓ - железничка пруга ✓		-Услови коришћења: Отуђење грађ. земљишта -Начин реализације: Јавна лицитација
4.	Север II- између НИТ-а и НИВЕ	Република Србија, Град Нови Сад	2222/4 - 6623 m ² 2222/5 - 6623 m ² 2222/6 - 6128 m ²	привредна делатност; производни и складишни простор	спратности П, П+1; површине до 3300 m ² по етажи за сваку парцелу
			Инфраструктура: - електрична енергија ✓ - водовод ✓ - канализација ✓ - гас ✓ - топловод - телефон - интернет - коловоз ✓ - пешачка стаза ✓ - железничка пруга ✓		-Услови коришћења: Отуђење грађ. земљишта -Начин реализације: Јавна лицитација
5.	Север II- Партизанска улица	Република Србија, Град Нови Сад	3850/12~1742 m ²	радне активности из области трговине, саобраћаја и производног и услужног занатства	спратности ВП или П+1 (П+2 за управни део)
			Инфраструктура: - електрична енергија ✓ - водовод ✓ - канализација ✓ - гас ✓ - топловод ✓ - телефон ✓ - интернет - коловоз ✓ - пешачка стаза ✓ - железничка пруга ✓		-Услови коришћења: Отуђење грађ. земљишта -Начин реализације: Јавна лицитација
6.	Римски шанчеви - Сентандрејски пут	Република Србија, Град Нови Сад	82/4~6372 m ²	пословање	спратности ВП, П+1 (П+2 за управни део)
			Инфраструктура: - електрична енергија ✓ - водовод ✓ - канализација ✓ - гас ✓ - топловод - телефон - интернет - коловоз ✓ - пешачка стаза - железничка пруга		-Услови коришћења: Отуђење грађ. земљишта -Начин реализације: Јавна лицитација

Табела 44. Расположиве локације за инвестициона улагања

7.	Север III- Улица Бајчи Жилинског	Република Србија, Град Нови Сад	4148/2 - 4803 m ²	пословање	спратност до П+4; Површине ~2400 m ² по етажи.
8.	Радна зона- Клисански пут	Република Србија, Град Нови Сад	2094/1 – 3299 m ² 2214/8 – 3576 m ²	производни, продајни и складишни простор	спратност до П+1; површине до 1788 m ² по етажи за сваку парцелу (могуће је спајање парцела)
			<p>Инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - електрична енергија ✓ - водовод ✓ - канализација - гас ✓ - топловод - телефон - интернет - коловоз ✓ - пешачка стаза ✓ - железничка пруга ✓ 		<p>-Услови коришћења: Стуђење грађ. земљишта -Начин реализације: Јавна лицитација</p>
9.	Сремска Каменица -центар	Република Србија, Град Нови Сад	4173 - 4370 m ²	пословно-трговачка, сутерен- гараже приземље- трговина и угоститељство спрат- канц. простор	спратност П+2 (П+1), површине до 2500 m ² по етажи
10.	Сремска Каменица -центар	Република Србија, Град Нови Сад	4172/3 - 1300 m ²	пословно-трговачка, сутерен- гараже приземље- трговина и угоститељство спрат- канц. простор	спратност П+2 (П+1), површине до 670 m ² по етажи
11.	Слободна зона - 1	Јавно складиште- Слободна царинска зона Нови Сад	4144/9 - 28 797 m ²	привреда - производња, складиштење	спратност ВП и П+1; површине 4150 m ² по етажи
12.	Слободна зона - 2	Јавно складиште- Слободна царинска зона Нови Сад	4153/1 – 7853 m ²	привреда - производња, складиштење	спратност ВП и П+1; површине 3150 m ² по етажи
			<p>Инфраструктура:</p> <ul style="list-style-type: none"> - електрична енергија ✓ - водовод ✓ - канализација ✓ - гас ✓ - топловод - телефон ✓ - интернет ✓ - коловоз ✓ - пешачка стаза ✓ - железничка пруга ✓ 		

Табела 44. Расположиве локације за инвестициона улагања

13.	Слободна зона - 3	Јавно складиште-Слободна царинска зона Нови Сад	4153/14–6874 m ²	привреда – производња, складиштење	спратност ВП и П+1; површине 2775 m ² по етажи
14.	Слободна зона - 4	Јавно складиште-Слободна царинска зона Нови Сад	4153/21–7068 m ²	привреда – производња, складиштење	спратност ВП и П+1; површине 2820 m ² по етажи

Извор: ЈП „Завод за изградњу града“; ЈС Слободна царинска зона Нови Сад

„Слободна зона Нови Сад“

Једна од четири слободне зоне на територији Републике Србије, пружа могућност обављања производне и услужне делатности без плаћања царинских и пореских дажбина и има друге предности гарантоване Законом о слободним зонама.

„Слободна зона Нови Сад“ нуди:

- гринфилд локације за нове објекте;
- закуп складишног простора у објектима Слободне зоне;
- закуп отвореног складишта;
- закуп канцеларијског простора;
- логистичку подршку (утовар/истовар, складиштење, шпедиција).

6.14 Олакшице за инвеститоре

6.14.1 Олакшице које нуди локална заједница

Нови Сад као највећи град у Покрајини и покретач развоја региона, има потенцијал да понуди инвеститорима значајне погодности за пословање.

За изградњу објеката чија вредност прелази 1.000.000,00 еура, а који су од значаја за привредни развој Града Новог Сада, и који предвиђају да се за обављање делатности у објекту који се гради за његове потребе заснује радни однос на неодређено време за више од 50 лица, у року од четири године од дана закључења уговора о накнади за уређивање грађевинског земљишта, ова накнада се може умањити до 50%, уз сагласност Градског већа Града Новог Сада.

За изградњу објеката накнада се плаћа по уговору, и то:

- у целости у року од 15 дана од дана закључења уговора. Накнада за уређивање грађевинског земљишта која се плаћа по уговору у целости умањује се за 30%.
- у ратама и то: прва рата у износу од 30% у року од 15 дана од дана закључења уговора, а преостали износ у највише 36 месечних рата, које се усклађују са растом цена на мало у Републици Србији.

6.14.2 Финансијска помоћ

Влада Републике Србије

Агенција за страна улагања и промоцију извоза Републике Србије (SIEPA); Поред постојећих предности, као што су образована радна снага, бесцарински извоз у Европску унију, земље Југоисточне Европе (ЦЕФТА), Русију, Белорусију, Турску, у земље ЕФТА, стратешки и географски положај и најнижа стопа пореза на добит у Европи од 10%, Србија нуди и финансијску помоћ потенцијалним инвеститорима. На основу Уредбе Владе Републике Србије, донете у првој половини 2010. године, инвестициони пројекти у свим делатностима, осим трговине, угоститељства и пољопривреде, могу да конкуришу за доделу бесповратних средстава из државног буџета. Средства су намењена за финансирање инвестиционих пројеката у производном сектору и сектору услуга које могу бити предмет међународне трговине.

Укупна средства која могу бити додељена одређују се према новим радним местима отвореним у периоду од три године, а у зависности од облика инвестирања, места инвестирања и испуњености критеријума одређених овом уредбом, и то:

- за инвестиције у производни сектор по новом радном месту отвореном у периоду од три године од дана потписивања уговора о додели средстава, и то: од 2.000 до 5.000 евра (за Нови Сад);
- за инвестиције у сектор услуга које јесу или могу бити предмет међународне трговине од 2.000 до 10.000 евра по новом радном месту отвореном у периоду од три године.
- за инвестиције која прелазе износ од 50 милиона евра и којима се обезбеђује отварање најмање 300 нових радних места, средства се одређују у износу од 20 % од укупне висине инвестиције.
- За инвестиције које прелазе укупан износ од 200 милиона евра и којима се обезбеђује отварање најмање 1000 нових радних места, средства се одређују у износу од 25% од укупне висине инвестиције.

Фонд за развој Републике Србије је основан ради подстицања равномерног привредног и регионалног развоја, запошљавања, извоза, оснивања и развоја малих и средњих предузећа и предузетништва. Право на коришћење средстава Фонда имају привредни субјекти на подручју Републике Србије: правна лица - привредна друштва у приватном власништву, акционарска друштва са већинским приватним власништвом, новоприватизована предузећа са отплаћеним друштвеним капиталом и предузетници.

Влада Аутономне Покрајине Војводине

Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова послодавцима додељује субвенције за отварање нових радних места, у једнократном износу, ради запошљавања незапослених лица пријављених на евиденцији Националне службе за запошљавање. Висина субвенције која може бити додељена послодавцима из Новог Сада износи 80.000,00 динара по новозапосленом лицу. Додатак на субвенцију у висини од 50.000,00 динара може бити додељен послодавцу:

- који запошљава лице које припада категорији теже запошљивих незапослених лица,
- који запошљава дугорочна незапослена лица,
- који запошљава незапослено лице којем недостаје две године или мање, до стицања права на пензију,
- који отвара радно место у привредном друштву или предузетничкој радњи које су регистроване за производњу, прерађивачку делатност, занатску делатност и у области пружања услуга социјалне заштите.

Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој суфинансира отварање погона пилот-производње уз примену нових технологија, до износа од 49% од вредности инвестиције. Право пријављивања имају привредна друштва регистрована на територији Републике Србије, која планирају да покрену нове погоне на територији АП Војводине и да запосле најмање 20 нових радника.

Привредно друштво које добије средства у складу са Јавним позивом, дужно је да износ средстава који је партиципирао Покрајински секретаријат за науку и технолошки развој, врати у року од једне до пет година путем донација здравственим установама, установама социјалне заштите, школама и другим установама које као приоритет одреде надлежни покрајински секретаријати.

Фонд за развој Аутономне Покрајине Војводине је основан ради стварања услова за подстицање развоја инфраструктуре, привреде, и равномерног регионалног развоја. Фонд на економским принципима учествује у реализацији програма и пројеката развоја: инфраструктуре, привреде, пољопривреде, подстицања оснивања малих и средњих предузећа и развоја предузетништва, као и равномерног регионалног развоја АП Војводине. Право коришћења дугорочних средстава Фонда имају правна лица са већинским приватним капиталом, и физичка лица са седиштем/пребивалиштем на територији Аутономне Покрајине Војводине или ван територије Аутономне Покрајине Војводине, који ће своје програме реализовати на територији Аутономне Покрајине Војводине.

Покрајински фонд за развој пољопривреде је основан са циљем подстицања пољопривреде у Војводини и отклањања проблема у области пољопривредне производње путем учешћа у финансирању програма унапређења и развоја појединих области пољопривреде; подстицања интензивније и континуираније производње и обезбеђења што више роба за извоз; подстицања оснивања и организовања предузећа у области пољопривреде; подстицања развоја земљорадничког задругарства и предлагања подстицајних мера системског карактера на нивоу Покрајине. Кредити се додељују пољопривредним газдинствима - правним и физичким лицима са подучја АП Војводине, уписаним у Регистар пољопривредних газдинстава.

6.14.3 Порески подстицаји

Ради остваривања циљева економске политике у погледу стимулисања привредног раста, развоја малих предузећа, концесионих улагања, обвезницима се пружају порески подстицаји.

Закон о порезу на добит правних лица („Службени гласник Републике Србије”, бр. 25/01, 80/02, 43/03, 84/04, 18/10) предвиђа одређена пореска ослобођења (у односу на недобитне организације, концесиона улагања, те остала улагања у предузећа за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица), као и пореске кредите. Закон о порезу на добит правних лица такође предвиђа и подстицаје код улагања, којим се обвезници могу ослободити плаћања пореза на добит предузећа на период од десет година, под условима који су предвиђени поменутиим законом.

Пореска ослобођења

Право на ослобођење плаћања пореза на добит предузећа, има обвезник (недобитна организација), који у години за коју се одобрава право на ослобођење оствари вишак прихода над расходима до 400.000 динара, а под условима предвиђеним овим законом.

Концесионо предузеће, односно концесионар који има регистровано предузеће за обављање концесионе делатности, ослобађа се плаћања пореза на добит остварену по основу прихода од предмета концесије, на рок до пет година од дана уговореног завршетка концесионог улагања у целини.

Предузеће за радно оспособљавање, професионалну рехабилитацију и запошљавање инвалидних лица, има право на ослобођење плаћања пореза на добит предузећа, сразмерно учешћу тих лица у укупном броју запослених.

Порески кредити

Обвезнику који изврши улагања у основна средства у сопственом власништву за обављање претежне делатности и делатности уписаних у оснивачки акт обвезника, односно наведених у другом акту обвезника, којим се одређују делатности које обвезник обавља, признаје се право на порески кредит у висини од 20% извршеног улагања, с тим што не може бити већи од 50% обрачунатог пореза у години у којој је извршено улагање.

Обвезнику који је, према закону којим се уређује рачуноводство, разврстан у мало предузеће признаје се право на порески кредит у висини од 40% извршеног улагања у основна средства за обављање претежне делатности и делатности уписаних у оснивачки акт обвезника, односно наведених у другом акту обвезника, којим се одређују делатности које обвезник обавља, с тим што не може бити већи од 70% обрачунатог пореза у години у којој је извршено улагање.

Подстицаји код улагања

Порески обвезник који уложи у своја основна средства, односно у чија основна средства друго лице уложи више од 800 милиона динара, а који та средства користи за обављање претежне делатности и делатности уписаних у оснивачком акту обвезника, односно наведених у другом акту обвезника, којим се одређују делатности које обвезник обавља и у периоду улагања додатно запосли, на неодређено време, најмање сто лица, ослобађа се од плаћања пореза на добит правних лица у периоду од десет година, сразмерно том улагању.

Отклањање двоструког опорезивања добити остварене у другим државама

Резидентном обвезнику који оствари добит пословањем у другој држави, на коју је плаћен порез у тој држави, на рачун пореза на добит правних лица утврђеног према одредбама закона, одобрава се порески кредит у висини пореза на добит плаћеног у тој другој држави.

6.14.4 Програми за обуку радне снаге

Национална служба за запошљавање - Филијала за запошљавање Нови Сад, сваке године реализује различите програме додатног образовања и обуке, намењене незапосленим лицима са територије свих дванаест општина Јужнобачког округа.

Програми

Приправници - програм стручног усавршавања незапослених лица без радног искуства са високом стручном спремом, вишом стручном спремом и средњом стручном спремом, уз заснивање радног односа на одређено време, ради полагања приправничког, односно стручног испита и останка у радном односу најмање још у дужини финансирања приправничког стажа. Град Нови Сад, у склопу Програма активне политике запошљавања и у сарадњи са Националном службом за запошљавање, финансира стручно оспособљавање приправника на одређено време у трајању од 12 месеци.

Приправници - волонтери - стручно оспособљавање незапослених лица од III до VII степена стручне спреме, која се волонтерски ангажују, без заснивања радног односа, за оспособљавање за самосталан рад у струци са циљем полагања приправничког - стручног испита.

Волонтери - практиканти - програм стручног усавршавања незапослених лица од III до VII степена стручне спреме, без заснивања радног односа, у трајању од шест месеци и без обзира на степен стручности.

Обуке

Основна информатичка обука - стицање основних вештина и знања за рад на персоналном рачунару. По Програму IQS (интегрисана квалификациона шема), који реализује Покрајински секретаријат за рад, запошљавање и равноправност полова, Филијала за запошљавање Нови Сад спроводи основну информатичку обуку за незапослена лица.

Обука за стране језике се односи на пословни енглески језик.

Преквалификација и доквалификација за тржиште рада - подразумева промену занимања или подизање нивоа компетентности кроз стицање нових или иновирање постојећих знања и вештина.

Преквалификација и доквалификација за познатог послодавца - усвајање знања и вештина неопходних за обављање послова радног места по интерним плановима и програмима обуке послодавца. Након успешно завршене обуке незапослена лица заснивају радни однос на неодређено време.

Функционално основно образовање одраслих - програм који незапосленим лицима омогућава стицање основног образовања и сертификата о завршеној конкретној обуци, односно стеченом занимању са компетенцијама.

Развој предузетништва

Подстицање развоја предузетништва и предузетничке културе у националној служби за запошљавање остварује се кроз информативно-саветодавне услуге незапосленим лицима, услуге предузетничке едукације, као и услуге менторинга које су усмерене на корисницима субвенције за samozapošljavanje који у почетном периоду свог пословања исказу потребу за стручном подршком.

6.14.5 Пословни инкубатор Нови Сад

Циљ рада Пословног инкубатора Нови Сад је да својим деловањем помогне новооснованим привредним друштвима из области информационо комуникационих и креативних индустрија у првим, критичним, годинама пословања. Услуге које Инкубатор пружа својим корисницима су:

- закуп пословног простора,
- коришћење ресурса Инкубатора,
- књиговодствене и правне услуге,
- консултантске услуге из области финансија, маркетинга и примене високих технологија.

Оснивачи Пословног инкубатора Нови Сад су: Град Нови Сад, ВИП фонд, Факултет техничких наука и ЈКП „Информатика“.

6.15 Порези

Порез на додату вредност

Порез на додату вредност је општи порез на потрошњу који се обрачунава и плаћа на испоруку добара и пружање услуга, у свим фазама производње и промета добара и услуга, као и на увоз добара.

Стопа пореза на додату вредност износи:

- општа стопа 18%
- посебна стопа 8%

Порез на добит правних лица.

Стопа пореза на добит правних лица је пропорционална и једнообразна и износи 10%.

Порез на доходак грађана

Стопа пореза на доходак износи 12% за зараде, односно 20% за остале врсте прихода. У остале облике прихода спадају приходи од пољопривреде и шумарства, самосталне делатности, ауторских права и индустријске својине, капитала, непокретности, затим капитални добици и други приходи.

Годишњи порез на доходак

Годишњи порез на доходак грађана плаћају физичка лица - резиденти, који су у календарској години остварили доходак већи од троструког износа просечне годишње зараде по запосленом исплаћене у Републици у години за коју се утврђује порез, према подацима републичког органа надлежног за послове статистике.

Стопа годишњег пореза на доходак износи 10%, односно 15%, у зависности од висине годишњег дохотка. За стране држављане, који имају статус резидената, нижа стопа пореза обрачунава се на доходак испод осам просечних годишњих зарада у Србији, а виша на доходак који прелази овај износ.

Доприноси за социјално осигурање

Доприносима се обезбеђују средства за финансирање обавезног социјалног осигурања, и то пензијског и инвалидског осигурања, здравственог осигурања и осигурања за случај незапослености. Стопе доприноса за социјално осигурање износе:

- пензијско и инвалидско осигурање 11%,
- здравствено осигурање 6,15%
- осигурање за случај незапослености 0,75%

6.16 Процес издавања дозвола за грађење

Р.бр.	Етапни кораци	Потребна документација	Институција	Рок за издавање
1.	ИНФОРМАЦИЈА О ЛОКАЦИЈИ	-Копија плана предметне парцеле;	-Служба за катастар непокретности;	- 8 дана од када су стечени сви услови за израду документа;
		-Доказ о уплати прописаних такси.		
2.	ЛОКАЦИЈСКА ДОЗВОЛА	-Копија плана предметне парцеле; -Доказ о праву својине односно закупа на грађевинском земљишту, не старији од шест месеци; - Извод из катастра подземних инсталација Кат-ком (уколико је предмет захтева инфраструктурни пројекат);	-Служба за катастар непокретности;	- 8 дана од када су стечени сви услови за израду документа;
		-Доказ о уплати прописаних такси.		
3.	ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА	-Правоснажна Локацијска дозвола;	- Градска управа за урбанизам и стамбене послове;	- 8 дана од када су стечени сви услови за израду документа;
		-Доказ о праву својине, односно праву закупа на грађевинском земљишту;	- Служба за катастар непокретности;	
		-Главни пројекат усклађен са локацијском дозволом са извршеном Техничком контролом (три примерка);	- Архитектонски биро;	
		-Доказ о уређивању међусобних односа у погледу плаћања накнаде за уређење грађевинског земљишта;	-ЈП „Завод за изградњу Града“ Нови Сад;	
		-Сагласност на Главни пројекат ако је то било условљено у претходним условима и сагласностима јавних и јавно-комуналних предузећа;	-ЈП и ЈКП;	
		-Доказ о уплати прописаних такси.		

Табела 45. Процес издавања дозволе за грађење				
4.	УПОТРЕБНА ДОЗВОЛА	- Грађевинска дозвола;	- Градска управа за урбанизам и стамбене послове;	- 7 дана од када су стечени сви услови за израду документа;
		- Пројекат изведеног објекта ако је у току градње било одступања у односу на главни пројекат;	- Архитектонски биро;	
		- Копија плана са уцртаним изграђеним објектом;	- Служба за катастар непокретности	
		- Изјава инвеститора и извођача да су радови изведени у складу са одобреном техничком документацијом;	- Извођач и инвеститор;	
		- Мишљења на изведене радове јавних предузећа или других установа и служби које су дале претходне услове и сагласности за изградњу конкретног објекта;		
		- Доказ о уплати прописаних такси.		
5.	РАДОВИ ЗА КОЈЕ СЕ НЕ ИЗДАЈЕ ГРАЂЕВИНСКА ДОЗВОЛА	-Копија плана предметне парцеле; -Доказ о праву својине односно закупа на грађевинском земљишту, не старији од шест месеци;	- Служба за катастар непокретности;	
		- Идејни или Главни пројекат (у зависности од врсте радова)	- Архитектонски биро;	
		- Доказ о уплати прописаних такси.		
6.	РУШЕЊЕ ОБЈЕКТА	- Доказ о власништву објекта односно дела објекта који се уклања; - Копија плана;	- Служба за катастар непокретности;	- 15 дана од када су стечени сви услови за израду документа;
		- Главни пројекат уклањања објекта са Техничком контролом (три примерка);	- Архитектонски биро;	
		- Шему регулисања саобраћаја у непосредном окружењу објекта који се уклања;	- Катастар непокретности;	
		- Друге посебне услове, ако се ради о објекту чијим би уклањањем био угрожен јавни интерес;		
		- Информацију о локацији или Локацијску дозволу из које се види да је предвиђено рушење предметног објекта, ради привођења земљишта намени у складу са урбанистичким планом;	- Градска управа за урбанизам и стамбене послове;	
		- Доказ о уплати прописаних такси.		

Извор: Градска управа за урбанизам и стамбене послове

7

РАДНА СНАГА

7.1 Број и структура запослених

Табела 46. Укупан број запослених и полна структура, 2005 - 2009.

	2005	2006	2007	2008	2009
Град	141.563	146.712	148.585	151.369	142.479
Жене (%)	43,5	43,0	43,0	43,2	43,7
Мушкарци (%)	56,5	57,0	57,0	56,8	56,3
Округ	209.525	211.815	213.449	215.873	202.114
Жене (%)	42,8	42,9	43,0	43,3	43,6
Мушкарци (%)	57,2	57,1	57,0	56,7	56,4
Србија	2.068.964	2.025.627	2.002.344	1.999.476	1.889.085
Жене (%)	43,5	43,1	43,4	43,7	44,3
Мушкарци (%)	56,5	56,9	56,6	56,3	55,7

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 47. Структура запослених, преглед по годинама

	2005	2006	2007	2008	2009
Град	100	100	100	100	100
Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организацијама	70,6	66,3	67,1	67,5	70,2
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	29,4	33,7	32,9	32,5	29,8
Округ	100	100	100	100	100
Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организацијама	70,0	66,6	66,6	66,8	69,5
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	30,0	33,4	33,4	33,2	30,5
Србија	100	100	100	100	100
Запослени у предузећима, установама, задругама и др. организацијама	74,7	72,7	71,6	71,4	73,9
Предузетници и запослени код њих и лица која самостално обављају делатност	25,3	27,3	28,4	28,6	26,1

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 16: Структура запослених, 2005–2009.

7.2 Запосленост по делатностима

Табела 48. Структура запослених по секторима делатности, 2009.

	Град	Структура запослених у граду (%)	Структура запослених у округу (%)	Структура запослених у Србији (%)
Запослени - укупно	100.080	100	100	100
Жене	46.828	46,79	45,68	44,98
Мушкарци	53.252	53,21	54,32	55,02
Пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда	2.231	2,23	4,87	3,23
Рибарство	99	0,10	0,14	0,07
Вађење руда и камена	945	0,94	0,71	1,60
Прерађивачка индустрија	17.173	17,15	22,06	24,30
Произв. и снабдев. енергијом, гасом и водом	1.888	1,89	2,20	3,28
Грађевинарство	9.084	9,08	7,42	5,65
Трговина на велико и мало и оправка моторних возила	16.886	16,87	15,57	13,82
Хотели и ресторани	1.194	1,19	1,06	1,61
Саобраћај, складиштење и везе	6.852	6,85	6,30	7,64
Финансијско посредовање	4.220	4,22	3,25	2,63
Послови са некретнинама и изнајмљивањем	7.543	7,54	6,09	5,71
Државна управа и социјално осигурање	4.367	4,36	4,44	5,10
Образовање	9.500	9,49	10,01	9,65
Здравствени и социјални рад	12.117	12,11	11,02	11,63
Остале комуналне, друштвене и личне услуге	5.981	5,98	4,86	4,08

*подаци се односе на запослене у предузећима, задругама, установама и организацијама

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 17: Структура запослених по секторима делатности, 2009.

7.3 Просечне зараде

Табела 49. Просечне зараде по запосленом, 2009.

	Град	Округ	Србија
Просечна бруто зарада (са порезом и доприносима)	51.013	46.774	44.147
Просечна нето зарада (без пореза и доприноса)	36.500	33.513	31.733

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 50. Упоредни преглед просечних зарада по запосленом, 2005-2009.

	2005	2006	2007	2008	2009
Просечна бруто зарада у граду	31.680	38.175	45.956	53.310	51.013
Просечна бруто зарада у округу	29.212	35.438	42.357	49.290	46.774
Просечна бруто зарада у Србији	25.514	31.745	38.744	45.674	44.147
Просечна нето зарада у граду	21.745	26.035	32.860	38.128	36.500
Просечна нето зарада у округу	20.039	24.192	30.306	35.278	33.513
Просечна нето зарада у Србији	17.443	21.707	27.759	32.746	31.733

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 18: Упоредни преглед просечних нето зарада по запосленом, по годинама (дин.)

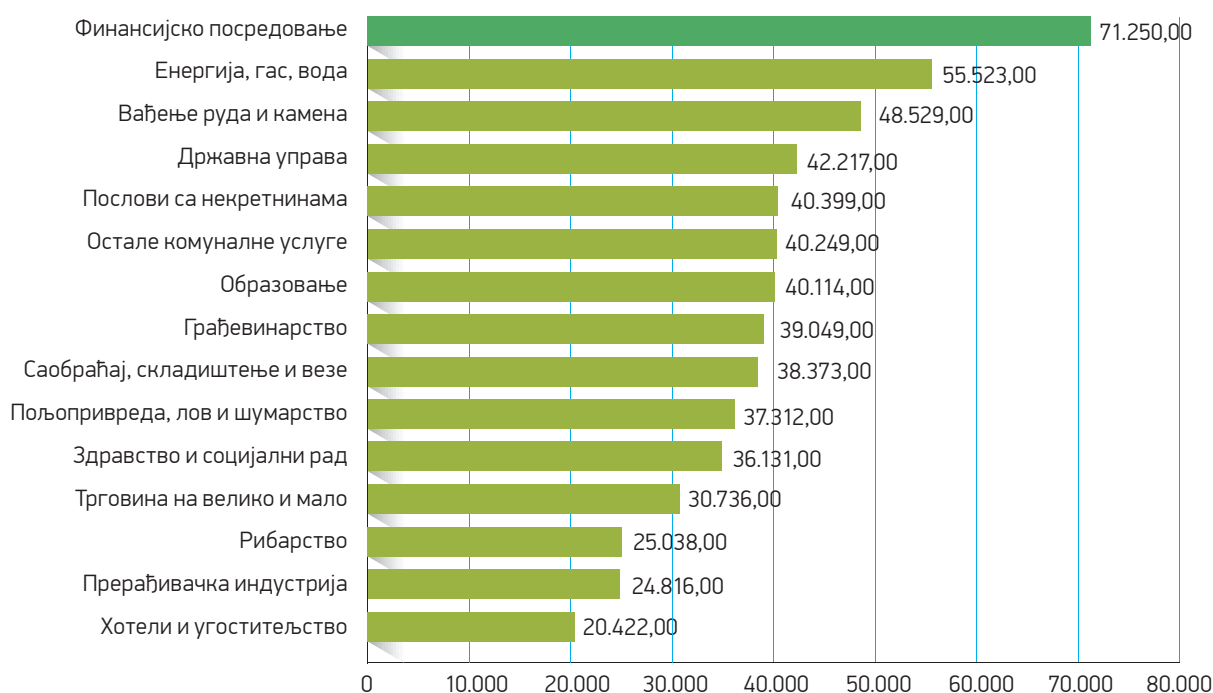
7.4 Зараде по делатностима

Табела 51. Просечне зараде по запосленом без пореза и доприноса, по секторима делатности, 2008.

	2008		
	Град	Округ	Србија
Пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда	37.312	27.106	26.696
Рибарство	25.038	21.979	20.921
Вађење руда и камена	48.529	48.556	39.729
Прерађивачка индустрија	24.816	27.603	26.391
Произв. и снабдев. енергијом, гасом и водом	55.523	47.022	41.222
Грађевинарство	39.049	36.537	30.178
Трговина на велико и мало и оправка моторних возила	30.736	27.831	30.561
Хотели и ресторани	20.422	20.228	21.800
Саобраћај, складиштење и везе	38.373	35.683	35.046
Финансијско посредовање	71.250	70.111	65.419
Послови са некретнинама и изнајмљивањем	40.399	38.981	37.531
Државна управа и социјално осигурање	42.217	39.880	38.730
Образовање	40.114	37.021	34.451
Здравствени и социјални рад	36.131	35.801	34.878
Остале комуналне, друштвене и личне услуге	40.249	39.682	31.674
Просечна нето зарада - укупно	38.128	35.278	32.746

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 19: Просечне нето зараде по секторима делатности (дин.), 2008.

Табела 52. Просечне зараде по запосленом без пореза и доприноса, по секторима делатности, преглед по годинама

	2005	2006	2007	2008
Пољопривреда, лов, шумарство и водопривреда	21.861	27.379	31.971	37.312
Рибарство	16.244	17.762	21.989	25.038
Вађење руда и камена	24.992	30.987	40.447	48.529
Прерађивачка индустрија	13.552	17.911	21.995	24.816
Произв. и снабдев. енергијом, гасом и водом	32.628	39.389	53.073	55.523
Грађевинарство	22.197	26.142	33.933	39.049
Трговина на велико и мало и оправка моторних возила	19.802	24.435	28.076	30.736
Хотели и ресторани	12.326	12.126	17.501	20.422
Саобраћај, складиштење и везе	24.111	27.933	33.632	38.373
Финансијско посредовање	40.481	47.722	65.923	71.250
Послови са некретнинама и изнајмљивањем	28.432	32.079	36.577	40.399
Државна управа и социјално осигурање	25.864	31.381	37.450	42.217
Образовање	21.936	26.593	33.350	40.114
Здравствени и социјални рад	21.758	23.064	29.063	36.131
Остале комуналне, друштвене и личне услуге	24.334	29.448	36.469	40.249
Просечна нето зарада - укупно	21.745	26.035	32.860	38.128

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 53. Просечне зараде по запосленом без пореза и доприноса, привреда / ванпривреда, преглед по годинама

	2005	2006	2007	2008	2009
Привреда	21.481	26.181	33.277	37.962	34.937
Ванпривреда	22.148	25.816	32.267	38.354	39.042
Просечна нето зарада - укупно	21.745	26.035	32.860	38.128	36.500

Извор: Републички завод за статистику Србије

7.5 Запошљавање

Табела 54. Структура запошљавања, кумулатив јануар - децембар 2009.

		Град	Удео у округу (%)	Удео у Србији (%)
Запошљавање - жене	број	23.421	73,89	7,53
	%	46,99	/	/
Запошљавање - мушкарци	број	26.425	76,29	7,96
	%	53,01	/	/
На неодређено време	број	17.247	78,49	8,54
	%	34,60	/	/
На одређено време	број	32.599	73,49	7,39
	%	65,40	/	/
Запошљавање - укупно		49.846	75,14	7,75

Извор: Национална служба за запошљавање

7.6 Незапосленост

Табела 55. Структура незапослених и тражилаца запослења према полу, децембар 2009.

		Град	Удео у округу (%)	Удео у Србији (%)
Незапослени - жене	број	16.496	47,73	4,27
	%	55,96	/	/
Незапослени - мушкарци	број	12.984	42,78	3,77
	%	44,04	/	/
Незапослени - укупно		29.480	45,42	4,04
Тражиоци запослења - жене	број	18.924	49,61	4,31
	%	57,49	/	/
Тражиоци запослења - мушкарци	број	13.995	43,93	3,75
	%	42,51	/	/
Учешће незапослених у броју тражилаца запослења (%)	свега	89,55	/	/
	жене	87,17	/	/
	мушкарци	92,78	/	/
Тражиоци запослења - укупно		32.919	47,02	4,05

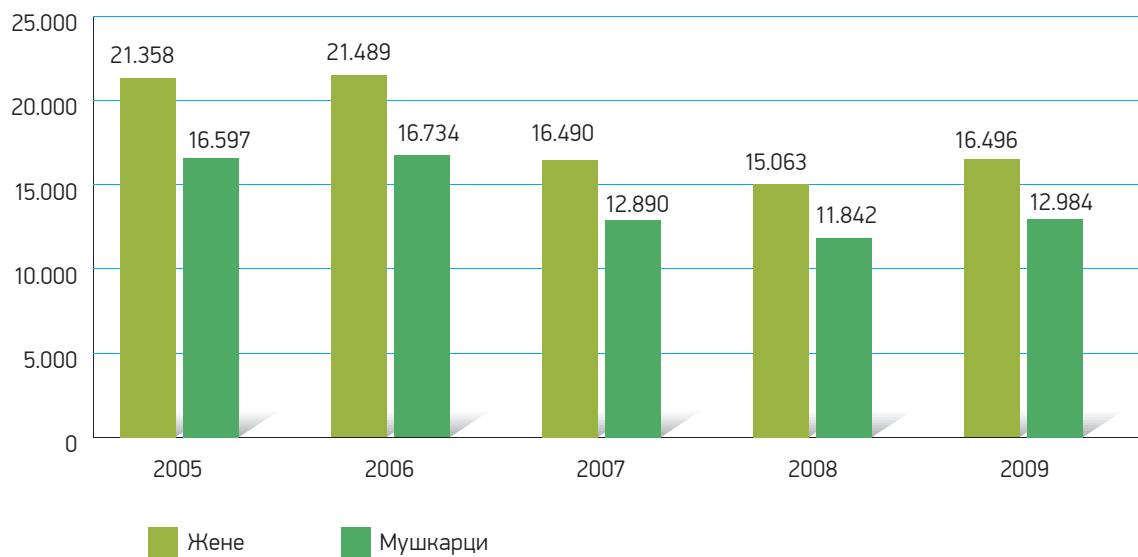
Извор: Национална служба за запошљавање

Табела 56. Број и полна структура незапослених, преглед по годинама

	2005	2006	2007	2008	2009
Незапослени - жене	21.358	21.489	16.490	15.063	16.496
Незапослени - мушкарци	16.597	16.734	12.890	11.842	12.984
Незапослени - укупно	37.955	38.223	29.380	26.905	29.480

Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 20: Број и полна структура незапослених, преглед по годинама

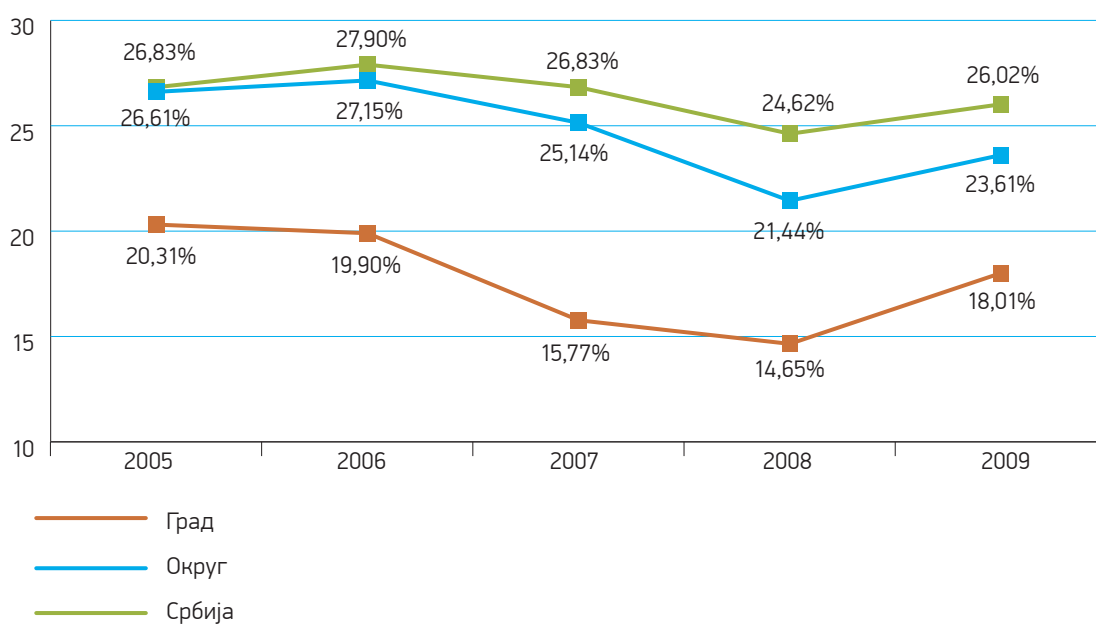
7.7 Регистрована стопа незапослености

Табела 57. Стопа незапослености, 2005–2009.

Стопа незапослености (%)	2005	2006	2007	2008	2009
Град	20,31	19,90	15,77	14,65	18,01
Округ	26,61	27,15	25,14	21,44	23,61
Србија	26,83	27,90	26,83	24,62	26,02

Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 21: Регистрована стопа незапослености (%)

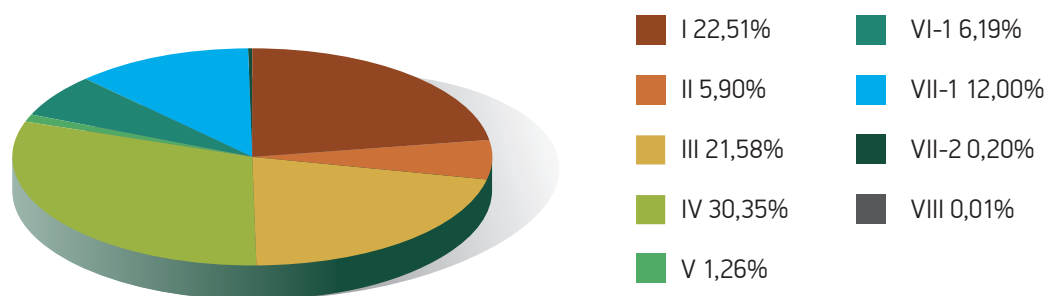

7.8 Незапосленост према степену образовања

	Град	Удео у укупном броју незапослених (%)
I	6.636	22,51
II	1.740	5,90
III	6.362	21,58
IV	8.946	30,35
V	372	1,26
VI-1	1.824	6,19
VII-1	3.538	12,00
VII-2	58	0,20
VIII	4	0,01
Укупно	29.480	100

Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 22: Структура незапослених према степену образовања, 2009.

7.9 Незапосленост према дужини чекања

Табела 59. Незапослени према дужини чекања, 2009.

	Град	Удео у укупном броју незапослених (%)
Прво запослење	10.842	36,78
До 1 године	7.543	25,59
1–2 године	7.462	25,31
2–3 године	3.577	12,13
3–5 година	3.856	13,08
5–8 година	3.616	12,27
8–10 година	1.184	4,02
Преко 10 година	2.242	7,60
Укупно	29.480	100

Извор: Национална служба за запошљавање

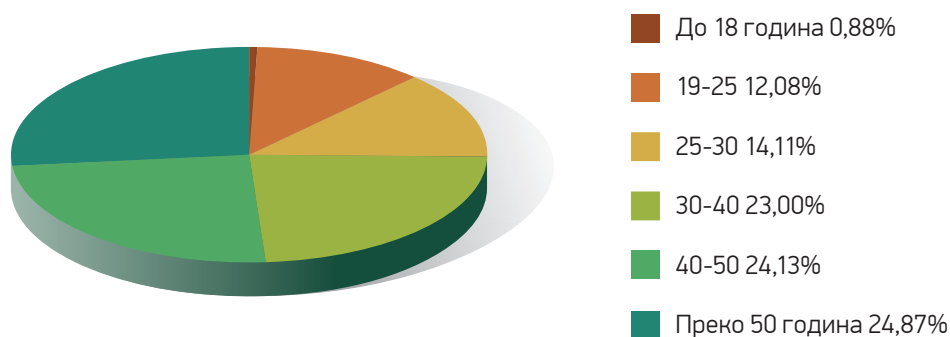
7.10 Незапосленост према старосној структури

Табела 60. Незапослени према старосној структури, 2009.

Број година	Град	Удео у укупном броју незапослених (%)
До 18 година	260	0,88
19–25 година	3.563	12,08
26–30 година	4.159	14,11
31–40 година	7.054	23,93
41–50 година	7.113	24,13
Преко 50 година	7.331	24,87
Укупно	29.480	100

Извор: Национална служба за запошљавање

Графикон 23.: Незапослени према старосној структури, 2009.

8

ЈАВНИ РЕСУРСИ

8.1 Саобраћајна инфраструктура

8.1.1 Друмски саобраћај

Нови Сад је у непосредној близини најзначајнијих друмских праваца који воде на све четири стране Европе.

То су путни правци Е-75 из северне и средње и Е-70 из западне Европе, који су усмерени на југу и југоистоку континента. На територији Града Новог Сада постоје три моста преко реке Дунав (Мост слободе, мост Дуга, монтажно-демонтажни железничко-друмски МД 88). Међумесна аутобуска станица у Граду Новом Саду налази се на Булевару Јаше Томића.

Списак државних путева на територији Града Новог Сада:

Државни путеви I реда:

- Нови Сад - Бачка Паланка М 7
- Нови Сад - Рума М 21
- Нови сад - Београд М 22
- Нови Сад - Суботица М 22.1
- Нови Сад - Марадик М 22.2

Државни путеви II реда:

- Нови Сад - Врбас Р 102
- Нови Сад - Беочин Р 107
- Нови Сад - Тител Р 110
- Нови Сад - Темерин Р 120
- Нови Сад - Руменка - Степановићево Р 127

Табела 61. Дужина путева, 2008.

		Град (km)	Удео у дужини путева исте категорије у округу (%)	Округ (km)
Дужина путева - укупно		347	26,35	1.317
Савремени коловоз		347	27,69	1.253
Државни путеви I реда	укупно	130	42,62	305
	савремени коловоз	130	42,62	305
Државни путеви II реда	укупно	115	22,07	521
	савремени коловоз	115	22,42	513
Локални	укупно	102	20,77	491
	савремени коловоз	102	23,45	435

Извор: Републички завод за статистику Србије

8.1.2 Железнички саобраћај и инфраструктура

Нови Сад представља најгушћи железнички чвор у овом делу земље. Територију Града пресеца коридор 10 који Нови Сад повезује са простором северозападне Европе са једне, односно са југоисточним делом Европе и мале Азије, са друге стране.

Секција за одржавање пруга Нови Сад при ЈП „Железнице Србије”, одржава пруге на четири основна правца:

- Правац Београд - Суботица - државна граница (коридор 10)
Инђија-Ловћенац (85,518 км)
- Правац Нови Сад - Богојево
Нови Сад - Каравуново (75,545 км)
- Правац Нови Сад - Орловат-Томашевац - Београд
Нови Сад - Орловат (71,350 км)
- Правац Нови Сад - Бечеј - Сента - Суботица
Нови Сад - Бечеј (55,245 км).

Поред ова четири основна правца, Секција ЗОП Нови Сад одржава још неколико споредних правца који се одвијају - гранају са основних правца:

- Петроварадин - Беочин (17,035 км)
- Гајдобра - Бачка Паланка (14,628 км)
- Каравуново - Бач (13,420 км).

Секција за одржавање пруга Нови Сад је једна од 14 секција које послују у саставу ЈП „Железнице Србије” на територији Републике Србије. На територији коју одржава ова секција, на свим правцима возови саобраћају брзинама прописаним књижицом реда вожње.

8.1.3 Ваздушни саобраћај

Најближи аеродром Новом Саду је аеродром „Никола Тесла” у Београду, удаљен 80 км од Новог Сада. На територији Града Новог Сада, 16 км северно од центра града, налази се спортски аеродром „Ченеј”, који за сада може да прихвати мање спортске и туристичке авионе. Планирана је реконструкција и доградња овог аеродрома.

8.1.4 Водни саобраћај

У Новом Саду постоје три међународна речна пристана на реци Дунав и лука са својом инфраструктуром, претоварним и складишним капацитетом, која представља једну од стратешких тачака у развоју водног саобраћаја. Дунав је проглашен пловним, у потпуности, по стандардима Европске уније, на Конференцији европских министарстава транспорта. Деоници од државне границе до Београда додељена је друга класа пловности која има максимални капацитет конвоја од четири шлепа, и носивост од 6.400 до 12.000 тона. На подручју Града Новог Сада постоји пловни пут Канал Дунав-Тиса-Дунав, укупне дужине 15 км, и на целој дужини се одвија двосмерна пловидба за 1000 т пловила газа до 2,1 м. На поменутој деоници се налази једна бродска преводница, пет мостова за друмски саобраћај и један мост за железнички саобраћај.

8.2 Комунална инфраструктура

8.2.1 Водовод и канализација

1	Процент становништва прикљученог на водовод:	95%
2	Оријентациона дужина водоводног система: <ul style="list-style-type: none">• мрежа сирове воде• мрежа чисте воде	19,1 km 1200 km
3	Старост водоводног система:	5% <10 година 22% 11-20 година 53% 21-30 година 17% 31-40 година 3% 41-50 година
4	Процент заступљености цевних материјала:	азбестцемент 96,5% челик 1,7% дуктил 0,7% ПВЦ 1% полиетилен 0,2%
5	Изворишта: <ul style="list-style-type: none">• „Штранд“• „Петроварадинска ада“• „Ратно острво“ Укупно	6 бунара 6 бунара 9 бунара 21 бунар
6	Број корисника: <ul style="list-style-type: none">• пословни потрошачи• скупштине станара (колективно становање)• индивидуални потрошачи Укупно	7.807 88.479 37.746 134.032
7	Потрошња воде на годишњем нивоу:	26.237.121 km ³
8	Потрошња воде по становнику месечно:	6,3 km ³

Извор: Градска управа за комуналне послове

Канализација

Канализациони систем подручја Новог Сада, за разлику од водоводног система, није физички јединствен систем, чему су разлог топографски и хидрографски услови на простору који покрива. Одводњавање се врши преко више одвојених или повезаних сливних подручја.

На левој обали Дунава, где се налази централно градско подручје, формиран су сливови:

- Јужни градски слив канализације општег типа;
- Северни градски слив канализације општег типа;
- Слив отпадних вода насеља Клиса;
- Слив атмосферских отпадних вода Сајлово;
- Слив атмосферске канализације индустријске зоне Север IV.

На десној обали Дунава су данас формиран сливови:

- Слив ЦС Роков поток;
- Слив Сремских Карловаца.

1	Процент становништва прикљученог на канализацију:	74%
2	Тип канализационог система:	општи (90% или 900 km)
3	Старост канализационог система:	5% изграђен после 1990. године 92% од 1970. до 1990. године 3% изграђен пре 1970. године
4	Процент заступљености цевних материјала:	азбестцемент 80% бетон 7,5% полиетилен 12,5%
5	Оријентациона дужина канализационог система:	1.000 km
6	Одведене отпадне воде на годишњем нивоу: (атмосферске и отпадне)	40.000.000 m ³

Извор: Градска управа за комуналне послове

8.2.2 Систем даљинског грејања

Топлификациони систем Града чини пет градских топлана (ТО Север, Југ, Исток, Запад и Петроварадин) од којих су две, ТО Југ и ТО Исток, повезаним водовима преко Главне разделне станице (ГРС), спојене са Термоелектраном-топланом Нови Сад (ТЕ-ТО).

Топлотни конзум и број прикључених корисника

- Инсталисана снага топлотних извора ЈКП „Новосадска топлана“ на дан 31.12.2009. године је 652 MW.
- Инсталисана снага конзума корисника прикључених на систем предузећа на дан 31.12.2009. године је 863 MW (стамбени корисници 600 MW, пословни корисници 263 MW).
- На систем испоруке топлотне енергије предузећа са 31.12.2009. године прикључено је: 83.753 стамбених корисника, од којих 28.147 користи топлотну енергију за припрему топле потрошне воде и 6.871 пословних корисника.

Број подстанци и дужина вреловодне мреже на дан 31.12.2008. године

- Број примарних и секундарних подстанци: 3.793 ком
- Укупна дужина трасе вреловодне мреже: око 206,7 km.

8.2.3 Електроинфраструктура

Купци електричне енергије на територији Града Новог Сада се напајају са ТС 110/35 kV „Нови Сад 1“ (један трансформатор), „Нови Сад 2“, „Нови Сад 4“, „Нови Сад 7“ (један трансформатор) и припадајућих ТС 35/10(20) kV „Лиман“, „Центар“, „Подбара“, „Север“, „Индустријска“, „Телеп“, „Петроварадин“ и „Римски шанчеви“. Поред наведених ТС 110/35 kV, конзум покривају и ТС 110/20 kV „Нови Сад 1“ (један трансформатор), „Нови Сад 5“, „Нови Сад 6“, „Нови Сад 7“ (један трансформатор), „Нови Сад 9“, „Футог“ и „Римски шанчеви“.

На конзумном подручју „Електродистрибуције Нови Сад“ још увек егзистирају напонски нивои 35, 20 и 10 kV, а дугорочним плановима је предвиђено укидање и реконструкција објеката на напонском нивоу 35 и 10 kV и потпуни прелезак на 20 kV напон.

Укупан број трансформаторских станица свих напонских нивоа, а које су у власништву “Електродистрибуције Нови Сад”, је 925 са укупном инсталисаном снагом од 1284,18 MVA.

Преглед броја ТС по напонским нивоима са инсталисаном снагом

ТС 110/x kV		ТС 35/x kV		ТС 20/x kV		ТС 10/x kV		Укупно	
Број ТС	Синст (MVA)	Број ТС	Синст (MVA)	Број ТС	Синст (MVA)	Број ТС	Синст (MVA)	Број ТС	Синст (MVA)
8	544	8	184	804	479.85	105	76.33	925	1284.18

Укупна дужина електродистрибутивне мреже је 2639,16 km.

110 kV	35 kV	20 kV	10 kV	0,4 kV	Укупно
0	165,2	428,05	373,01	1735,87	2702.13

У периоду од 2000. до 2009. године остварена је просечна стопа раста од 4,38%. У истом периоду је остварен пораст нових купаца (потрошача) просечно 5.234 годишње, односно 2,01%.

8.2.4 Телекомуникациони систем

„Телеком Србија“ а.д. је једини јавни телекомуникациони оператор јавних фиксних телекомуникационих услуга у нашој земљи. На дан 1. 4. 2009. године, на подручју насељених места Нови Сад, Петроварадин и Сремска Каменица има 170.783 инсталираних и 156.328 укључених телефонских линија. Укупно има 87 инсталираних централа. Све централе су дигиталне и омогућавају корисницима следеће услуге: интернет, идентификација позивајућег претплатника, спецификација одлазних позива, забрана одлазних позива, преусмеравање долазних позива, конференцијска веза три учесника у вези, скраћено бирање, итд. Последња аналогна централа је угашена 2006. године, и од тада у Граду нема двојничких прикључака.

У области јавних мобилних телекомуникационих мрежа, на тржишту Србије су заступљена три оператора. Сва три оператора поседују лиценце за јавну мобилну телекомуникациону мрежу и услуге јавне мобилне телекомуникационе мреже у складу са GSM/GSM1800 и UMTS/IMT-2000 стандардом, које је издала Републичка агенција за телекомуникације. Покривеност целокупне територије Новог Сада обезбеђена је кроз рад укупно 153 базне станице. Оператори пружају широк спектар додатних услуга за кориснике. Ту спадају: говорна пошта, преусмеравање позива, позив на чекању, конференцијска веза, слање и пријем кратких порука (SMS), пренос података, телефакс, идентификација долазног позива, скривена идентификација, редовни месечни приказ рачуна, искључење на захтев, укључење на захтев, промена тарифног пакета, замена оштећене или изгубљене СИМ картице, WAP, пренос мултимедијалних порука (MMS), итд. Са увођењем мреже треће генерације (3G мреже), појавиле су се нове врсте услуга: видео позиви у реалном времену, видеостриминг, клипови, итд.

Степен коришћења Интернет услуга умногоме зависи од нивоа развијености приступне инфраструктуре и технологије. Приступ Интернету могуће је остварити путем ISDN PRI интерфејса и SMIN мреже (Serbian Multi-service Internet Network) Телекома Србије. Такође, Телеком Србија је у својој мрежној инфраструктури омогућио широкопојасни приступ Интернету, путем ADSL модема постављених код крајњег корисника. Поред наведених приступних технологија, приступ Интернету је могуће остварити путем кабловског модема (преко мреже развијене од стране кабловских оператора), бежичним путем и путем UMTS(3G) мреже мобилних оператора. Кабловски оператори поред дистрибуције РТВ програма, крајњим корисницима омогућавају и широкопојасни приступ интернету.

Републичка агенција за телекомуникације издала је дозволе за радио-дифузне станице емитерима са седиштем у Новом Саду:

1. Покрајински јавни сервис:

Радио-дифузно предузеће Радио телевизија Војводине - радио и ТВ је независан јавни радио-дифузни сервис грађана Војводине који на српском језику и језицима националних мањина производи и емитује висококвалитетан телевизијски, радијски и мултимедијални програм.

2. Покрајинско покривање: једном емитеру,
3. Регионално покривање: четири емитера,
4. Локално покривање: седам емитера.

		2008	
		Град	Удео у округу (%)
Број пошта		50	44,25
Број телефонских претплатника		176.892	64,65
ПТТ промет (отпремљено)	писмоносне пошиљке (1.000)	21.647	80,44
	пакети (1.000)	42	80,77

Извор: Републички завод за статистику Србије

8.3 Енергетика

Табела 65. Искоришћење енергије, стање 31.12.2009.

I. ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА

ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА - ПОТРОШЊА		Број потрошача	Количина (MWh)
1.	Домаћинства	232.250	1.057.681
2.	Пословни потрошачи	29.274	976.761
2.1.	Пословни потрошачи на високом напону	418	566.712
2.2.	Остали пословни потрошачи	28.856	410.049
3.	Укупна потрошња (1 + 2)	261.524	2.034.442

ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА – ЦЕНЕ

КАТЕГОРИЈЕ ПОТРОШЊЕ	Активна енергија		Реактивна енергија	Прекомерна реактивна енергија	Обрачунска снага	Прекомерно преузета снага	Накнада за мерно место
	Виша тарифа	Нижа тарифат					
	дин/kWh	дин/kWh					
Високи напон 110 kV	3,105	1,035	0,135	0,270	397,042	794,084	95,83
Средњи напон 1-35 kV	3,416	1,139	0,284	0,567	476,450	952,901	95,83
Ниски напон 0,4 kV	4,502	1,501	0,621	1,242	575,711	1.151,422	95,83

ДОМАЋИНСТВА И ОСТАЛА ПОТРОШЊА 0,4 kV	Једнотарифно мерње	Виша тарифа	Нижа тарифа	ДУТ	Обрачунска снага	Накнада за мерно место
	дин/kWh	дин/kWh	дин/kWh	дин/kWh	дин/kW	дин/kW
Зелена зона до 350 kWh	3,444	3,936	0,984	0,984	25,808	95,83
Плава зона 351-1600 kWh	5,166	5,904	1,476	1,476		
Црвена зона преко 1600 kWh	10,332	11,808	2,952	2,952		
Светлеће рекламе	6,561	-	-	-	-	95,83
Јавно осветљење	4,374	-	-	-	-	95,83

цене без ПДВ (8%)

II. ПРИРОДНИ ГАС

ПРИРОДНИ ГАС - ПОТРОШЊА	Број потрошача	Количина (1000 м ³)
Потрошачи природног гаса	40.864	59.996

Стопа искоришћености капацитета 75,90 %

ПРИРОДНИ ГАС - ЦЕНЕ (p<6 бар)	дин/ м ³	дин/м ³ /дан/година
Домаћинства	33,78	-
Пословни потрошачи	32,16	161,11

цене без ПДВ (8%)

III. ВОДА

ВОДА - ПОТРОШЊА		Број потрошача	Количина (1000 м ³)
1.	Пословни потрошачи	7.807	6.559
2.	Домаћинства	126.225	19.649
2.1.	Индивидуални потрошачи	37.746	7.543
2.2.	Колективно становање - потрошачи	88.479	12.106
3.	Укупна потрошња (1 + 2)	134.032	26.208

ВОДА - стопа искоришћености = 74,73% - однос између фактурисане воде (26.237.121 м³) и потиснуте воде (35.107.691 м³)

ВОДА - ЦЕНЕ		дин/ м ³
1.	Пословни потрошачи	53,20
2.	Индивидуално и колективно становање	22,58

цене без ПДВ (8%)

IV. ДАЉИНСКО ГРЕЈАЊЕ на дан 31.12.2009.

ДАЉИНСКО ГРЕЈАЊЕ - ПОТРОШЊА		Број корисника	Испоручена енергија (MWh)
1.	Пословни корисници - грејање	6.871	205.009
2.	Стамбени потрошачи - грејање	83.753	716.185
3.	Топла потрошна вода	28.147	76.865
4.	Укупна потрошња (1+ 2+3)		998.059

ДАЉИНСКО ГРЕЈАЊЕ - ЦЕНЕ		дин.
1.	Пословни корисници	
1.1	- за утрошену енергију	4,66 дин/kWh
1.2	- за инсталисану снагу	129,04 дин/kW
2.	Стамбени корисници	
	- цена по м ²	61,55 дин/ м ²
	- за утрошену енергију	3,17 дин/kWh
	- за инсталисану снагу	99,14 дин/kW
3.	Топла потрошна вода	189,81 дин/ м ³

цене без ПДВ (8%)

Извор: Агенција за енергетику Града Новог Сада

8.4 Здравствена и социјална заштита

Здравствена заштита

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа, на територији Града Новог Сада, здравствену заштиту становништва обезбеђује 15 здравствених установа.

Дом здравља „Нови Сад“ заједно са Заводом за хитну медицинску помоћ, Заводом за здравствену заштиту студената, Заводом за здравствену заштиту радника Нови Сад и Апотеком Нови Сад, пружа примарну здравствену заштиту.

Више нивое здравствене заштите обезбеђују: Клинички центар Војводине, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за онкологију Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Специјална болница за реуматске болести Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине, Завод за антирабичну заштиту, Клиника за стоматологију Војводине и Институт за јавно здравље Војводине.

Здравствену заштиту становништва Новог Сада у 2008. години, обезбеђивало је 7.739 радника. Од укупно запослених у 2008. години, 5.635 су здравствени, а 2.204 су нездравствени радници. У поређењу са 2007. годином, укупан број здравствених радника је повећан за 1,3%.

Мрежа болничких здравствених установа (Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Клиника за стоматологију Војводине, Специјална болница за реуматске болести Нови Сад, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за онкологију Војводине и Институт за плућне болести Војводине) обезбеђује здравствену заштиту, како становништву Града Новог Сада, тако и становништву Јужнобачког округа и Војводине.

Социјална заштита

Центар за социјални рад Града Новог Сада је установа социјалне заштите, основана 1960. године, организована као међуопштински центар који има матични центар у Новом Саду, и одељења у Беочину и Сремским Карловцима. У саставу матичног центра су: две екипе (за заштиту деце и омладине, и заштиту одраслих и старих), шест служби (у оквиру којих и Служба саветовалишта за брак и породицу, и Служба дневног боравка) и Одељење Прихватилишта са прихватном станицом „Сигурна кућа“.

Геронтолошки центар „Нови Сад“ је установа социјалне заштите, чија је основна делатност пружање услуге смештаја и збрињавања старих, болесних и изнемоглих лица, прихват лица у стању тренутне социјалне потребе, дневни боравак за бескућнике, клубови за одрасла и стара лица, пружање услуга кућне неге и помоћи у кући у домаћинствима корисника, и дневни центар за стара лица. Установа је основана 1964. године, и данас располаже са четири објекта за смештај корисника, на три локације. То су: објекат Дома на Лиману, објекат Дома на Новом насељу и два објекта Дома у Футогу, укупног капацитета 868 корисника.

СОС Дечје село „Др Милорад Павловић“ Сремска Каменица је установа социјалне заштите чија је делатност збрињавање деце и омладине без родитеља и родитељског старања, и деце чији је развој ометен породичним приликама, до обезбеђивања услова за повратак у сопствену породицу или збрињавања у другој породици, усвојењем или на други начин, односно до оспособљавања за самосталан живот. Дечје село је почело са радом 1975. године, а данас обавља делатност на девет локација у 23 објекта. Од тога је 15 објеката у саставу Села у Сремској Каменици, шест станова и једна породична стамбена зграда, са две стамбене јединице. Укупан капацитет „Дечјег села“ је 148 места.

Дом за децу и омладину ометену у развоју, Ветерник, је установа социјалне заштите чија је делатност обезбеђивање деце и омладине умерено, теже и тешко ометеној у развоју, трајног збрињавања, васпитања и образовања, професионалног оспособљавања и здравствене заштите. Капацитет установе је предвиђен за 600 штићеника, узраста од три године до одраслог доба.

Школа за основно и средње образовање „Милан Петровић“ Нови Сад је специјализована установа за континуирану едукацију и рехабилитацију деце са сметњама у развоју и особа са инвалидитетом, од рођења до укључивања у друштвену заједницу. Школа је основана 1958. године. У 2009. години васпитањем и образовањем је обухваћено укупно 944 деце: предшколским васпитањем и образовањем 48 деце, основношколским образовањем 689 деце, а средњу школу похађа 207 деце. У Школи је запослено укупно 269 стручних радника.

Табела 66. Болнички капацитети, 2008.

	Број постеља	Удео у укупном броју постеља (%)
Институт за хирургију	305	11,76
Институт за интерне болести	192	7,40
Институт за неурологију	95	3,66
Институт за психијатрију	167	6,44
Клиника за инфективне болести	100	3,86
Клиника за кожно-венеричне болести	47	1,81
Клиника за болести уха, грла и носа	70	2,70
Клиника за очне болести	70	2,70
Клиника за гинекологију и акушерство	230	8,87
Клиника за медицинску рехабилитацију	120	4,63
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	70	2,70
Институт за онкологију Војводине	239	9,22
Институт за плућне болести Војводине	314	12,11
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине	225	8,68
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине	349	13,46
Укупно	2.593	100

Извор: Институт за јавно здравље Војводине

Табела 67. Лекари, стоматолози и дипломирани фармацеути у здравственим службама, 2008.

	2008	
	Град	Удео у укупном броју лекара (%)
Лекари – укупно	1.498	100
Лекари опште медицине	155	10,35
Лекари на специјализацији	139	9,28
Лекари специјалисти	1.204	80,37
Стоматолози	135	/
Фармацеути	94	/

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 68. Корисници социјалне заштите - малолетна лица, 2008.

	2008	
	Град	Удео у укупном броју корисника (%)
Угрожени породичном ситуацијом	3.029	71,27
Лица са поремећајима у понашању	675	15,88
Ментално заостали	150	3,53
Ометени у физичком развоју	149	3,51
Лица са комбинованим сметњама	120	2,82
Остали малолетни корисници социјалне заштите	127	2,99
Укупно	4.250	100

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 69. Корисници социјалне заштите - пунолетна лица, 2008.

	2008	
	Град	Удео у укупном броју корисника (%)
Лица са поремећајима у понашању	74	1,08
Психички и физички ометена лица	1.671	24,27
Материјално необезбеђена лица	2.477	35,97
Незбринута лица	7	0,10
Остарела лица	1.887	27,40
Остали пунолетни корисници социјалне заштите	770	11,18
Укупно	6.886	100

Извор: Републички завод за статистику Србије

8.5 Образовни капацитети

Град Нови Сад је велики образовни центар који има развијену мрежу образовних установа свих нивоа.

Предшколска установа „Радосно детињство“ је настала 1968. године, интеграцијом осам мањих предшколских установа у једну. Данас установа има 67 подручних јединица – вртића, ликовну радионицу, две централне кухиње и управну зграду. У програмској 2010. години, Установу похађа 14.400 деце, распоређених у 575 група. Установа има 1.850 запослених.

У Граду постоје 34 редовне основне школе за образовање и васпитање ученика од првог до осмог разреда, три уметничке школе за ученике основношколског узраста (две музичке и балетска школа), школа за образовање деце ометене у развоју и школа за основно образовање и васпитање одраслих. У оквиру Основне школе „Јован Поповић“ функционише специјално одељење за васпитање и образовање деце оштећеног слуха. Редовна настава се одвија на српском, мађарском и словачком језику. Основне школе, према подацима са почетка 2009/2010 године, похађа 28.667 ученика у 1.327 одељења. Укупан број запослених је 2.807.

Мрежа средњих школа се састоји од четири гимназије, осам стручних школа (пољопривредна, машинска, електротехничка школа, две техничке, саобраћајна, медицинска и економска), три школе за уметничко образовање (музичка, балетска и школа за дизајн) и школа за децу ометену у развоју. Настава се одвија на српском, а у појединим школама постоје одељења у којима ученици наставу прате на мађарском језику. Средње школе, према подацима са почетка школске 2009/2010, похађа 16.831 ученика у 657 одељења. Укупан број запослених је 1.771.

Укупно гледајући, Град Нови Сад има добро развијен систем образовања и васпитања, који је у поступку сталног унапређивања и развоја.

Оснивач Универзитета у Новом Саду је Аутономна Покрајина Војводина и он је једини државни универзитет на њеној територији. Универзитет и факултети у његовом саставу имају образовну и научну аутономију. Делатност Универзитета заснива се на јединству образовног и научноистраживачког, односно уметничкоистраживачког рада.

Универзитет у Новом Саду је основан 1960. године, и обухвата факултете који су лоцирани у четири града АП Војводине: Нови Сад, Суботица, Зрењанин и Сомбор. Од 14 факултета који чине Универзитет у Новом Саду, девет факултета има седиште у Новом Саду, од којих је седам смештено у универзитетском парку: Филозофски, Пољопривредни, Технолошки, Правни, Факултет техничких наука, Природно-математички и Факултет спорта и физичког васпитања, док се Медицински факултет налази у кругу Клиничког центра, а Академија уметности на Петроварадинској тврђави. Економски факултет са седиштем у Суботици, такође поседује добро опремљену зграду у оквиру кампуса Универзитета у Новом Саду, ради образовања студената који живе на територији Новог Сада. Од децембра 2007. године, у састав Универзитета улазе: Истраживачко-развојни институт за низијско

шумарство и животну средину и Истраживачко-развојни институт за прехранбене технологије.

Универзитет се налази у универзитетском кампусу, површине 259.807 m², на левој обали Дунава, у непосредној близини центра града Новог Сада. Поред административне зграде Универзитета, у универзитетском кампусу налазе се факултети, студентски центар са два студентска дома и централним студентским рестораном, хотел са апартманима за привремени смештај младих наставника и сарадника, Завод за заштиту здравља студената, спортско-рекреативни садржај и многе научне, стручне, културне, информативне, спортске и сличне студентске организације, као и веома леп студентски трг.

У оквиру Универзитета у Новом Саду, организују се и изводе академске и струковне студије различитих нивоа. Академске студије организују се и изводе као: основне академске студије, дипломске академске студије-мастер, специјалистичке академске студије и докторске академске студије. Струковне студије организују се и изводе као: основне струковне студије и специјалистичке струковне студије. Студије организују и остварују Универзитет и матични факултети. Мултидисциплинарне дипломске академске, специјалистичке академске и докторске академске студије организују се и остварују у оквиру Асоцијације центара за интердисциплинарне и мултидисциплинарне студије и истраживања - ACIMSI.

Универзитет доноси студијске програме за студије које организује, и даје сагласност на све студијске програме који се остварују на факултетима у његовом саставу.

Наставу на Универзитету и факултетима изводе наставници и сарадници изабрани у звања утврђена законом. Научну и уметничку делатност обављају истраживачи изабрани у истраживачка и научна звања која су утврђена законом и уметнички сарадници. У школској 2008/09 години, на факултетима са седиштем у Новом Саду запослена су укупно 3.572 радника (1.458 наставника, 1.175 сарадника и 939 ненаставног особља).

Табела 70. Капацитети образовних институција, 2009/2010.

	Број установа	Број ученика/студената
Предшколске установе	1 (67 вртића)	14.400
Основне школе	39	28.667
Средње школе	16	16.831
Више школе*	4	6.158
Факултети*	19	37.931

*подаци за више школе и факултете се односе на школску 2007/2008. годину.

Извори: Градска управа за образовање и Републички завод за статистику Србије

Табела 71. Број и структура образовних установа, 2007/2008.

		Град	Удео у укупном броју установа у округу (%)
Основне школе	укупно	36	33,64
	одељења	1.124	47,83
Средње школе	укупно	23	58,97
	одељења	667	67,37
Специјалне школе	укупно	10	30,30
	одељења	85	44,27
Школе за одрасле	укупно	1	100,00
	одељења	24	100,00
Високе школе		4	80,00
Факултети		19	100,00
Установе за децу предшколског узраста*		78	44,83
Студентски домови*		7	100,00
Домови ученика*		3	75,00
УКУПНО – све установе		181	46,53

*подаци из 2009. године

Извор: Републички завод за статистику Србије

Табела 72. Укупан број ученика, студената и корисника образовних установа, 2007/2008.

		Град	Удео у укупном броју ученика/ студената/корисника у округу (%)
Основне школе - ученици	укупно	26.079	51,70
	завршили школу	3.281	50,88
Средње школе - ученици	укупно	16.965	68,53
	завршили школу	4.163	67,38
Специјалне школе - ученици	укупно	582	44,94
	завршили школу	132	59,46
Школе за одрасле - укупно	укупно	341	100,00
	завршили школу	43	100,00
Високе школе - студенти	укупно	6.158	77,57
	на буџету	1.183	100,00
	завршили школу	1.542	57,71
Факултети - студенти	укупно	37.931	100,00
	на буџету	19.769	100,00
	завршили школу	4.684	100,00
Предшколске установе*	деца корисници	14.184	65,21
Студентски домови*	корисници смештаја	2.396	100,00
Домови ученика*	корисници смештаја	826	91,17
УКУПНО – сви ученици		88.056	71,76

*подаци из 2009. године

Извор: Републички завод за статистику Србије

9

РЕСУРСИ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

9.1 Квалитет ваздуха

Ваздух је први услов одржавања живота свих живих бића, те је неопходно пратити његов квалитет. Квалитет ваздуха у Новом Саду прати се од 1971. године, а у данашњем облику од 1987. године, свакодневно, а то финансира Град Нови Сад. Градска управа за заштиту животне средине прати квалитет ваздуха у складу са Законом о заштити животне средине и другим прописима који регулишу наведену област.

Резултати праћења у 2009. години, указују да је средња годишња вредност само појединих испитиваних параметара прелазила законом прописане граничне вредности.

Добијени резултати указују на потребу предузимања одговарајућих мера, као што су измена саобраћаја, озелењавање, измештање индустријских постројења из стамбених зона и обезбеђивање техничке исправности возила.

9.2 Квалитет земљишта

Земљиште је природни ресурс који представља основну базу за производњу органске материје гајењем различитих биљних врста. Оно се састоји од минералних честица, органске материје, воде и ваздуха, и животна је средина за биљке, животиње и микроорганизме.

Једна од мера заштите и очувања земљишта је спровођење мониторинга што представља трајно праћење стања свих промена у пољопривредном и непољопривредном земљишту, а посебно праћење садржаја опасних и штетних материја. У циљу утврђивања квалитета земљишта и сагледавања могућности за производњу високо квалитетне и здравствено безбедне хране на територији Града Новог Сада, анализиран је квалитет пољопривредног земљишта поред фреквентних саобраћајница, у близини индустријских зона и непољопривредног земљишта.

Добијени резултати концентрација тешких метала, органских загађујућих материја и микроорганизама нису прелазиле максимално дозвољене вредности. Узорци непољопривредног земљишта, односно узорци са новосадских плажа, нису загађени високим концентрацијама тешких метала и органских загађивача.

9.3 Квалитет вода

9.3.1 Вода за пиће

Осигурање довољне количине здравствено безбедне воде за пиће је основни услов за постизање и одржавање доброг здравља целокупног становништва и стратешко богатство Земље. Систематско праћење квалитета воде за пиће које финансира Град Нови Сад, почиње 1971. године, а у данашњем облику свакодневно од 1987. године.

На основу броја еквивалентних становника (потрошња воде од 150 l) одређује се број дневних узорака воде за пиће. Институт за јавно здравље Војводине једном месечно контролише и здравствену безбедност воде из јавних бунара.

Током 2009. године извршено је 6573 микробиолошких и физичко-хемијских прегледа узорака воде за пиће различитог обима из фабрике воде и водоводне мреже ЈКП "Водовод и канализација Нови Сад", у готово свим градским и осталим насељима, и утврђена је здравствена исправност 89,35 % анализираних узорака.

9.3.2 Вода јавних купалишта

Јавна купалишта су места где се велики број људи различитог узраста окупља ради купања, рекреације и забаве. Вода јавних купалишта у циљу заштите и унапређења здравља корисника, и очувања животне средине мора задовољавати прописане нормативе.

Анализом 213 узорака воде утврђено је да, у погледу микробиолошког и физичко-хемијског квалитета 38,03% узорака је одговарало прописаној II класи квалитета површинске воде која омогућује купање, рекреацију и спортове на води, а 61,97% није одговарало прописаној II-класи воде.

9.4 Ниво комуналне буке у Граду Новом Саду

Бука је сваки субјективно непријатан звучни доживљај и представља вид загађења животне средине. Са обзиром да је комунална бука чинилац животне средине који може оштетити здравље људи, потребан је надзор над изворима и дневним/ноћним нивоом комуналне буке.

Дневни/ноћни ниво комуналне буке утврђује се на 18 различитих мерних места, при чему се води рачуна о заступљености свих најугроженијих делова Града Новог Сада. Утврђивање дневног/ноћног нивоа комуналне буке врши се у складу са постојећом законском регулативом којом је одређено да је меродавни дневни ниво комуналне буке 65dB (A), а ноћни 55dB (A).

У 2009. години, од укупно 216 утврђених средњих дневних еквивалентних нивоа буке у Граду, 196 (90,74%) средњих дневних еквивалентних нивоа буке били су повишени у односу на важећу законску основу о дозвољеном нивоу за дан.

Свих 18 (100%) утврђених средњих ноћних еквивалентних нивоа буке у Граду, током септембра 2009. године било је повишено у односу на важеће националне нормативе о дозвољеном нивоу буке за ноћ.

Све ово указује на потребу предузимања одговарајућих мера као што су зонирање, измена режима саобраћаја, подизања заштитних баријера, измештање индустријских постројења из стамбених зона и обезбеђивање техничке исправности возила.

9.5 Управљање чврстим комуналним отпадом

Сакупљање, транспорт и депоновање комуналног чврстог отпада (КЧО) одвија се са скоро целе територије Града Новог Сада. Отпад се односи и из Сремских Карловаца. Одношење отпада из претежно колективног типа становања врши се типизираним контејнерима (сва 1 м³), док се из кућа (индивидуални тип становања) смеће износи из типизираних канти.

Сав отпад се депонује на градској депонији (на путу за Темерин) и на њој се налази Постројење за издвајање секундарних сировина.

Отпад који се просечно годишње депонује на депонији:

Јединица	Комунални отпад	Индустријски отпад	Крупни грађевински отпад	Инертни материјал и ситни грађевински отпад	Биоразградиви отпад	Укупно
Тона/год.	125.500	4.820	560	115.700	5.520	252.100

Морфолошки састав отпада (масени):

Назив	%
Биоразградиви	41
Баштенски	15
Стакло	13
Картон	7
Текстил	5
Тврда пластика	5
Папир	3
Кесе из продавница	3
Пластични, амбалажни	2
Остало	6

10

ТУРИСТИЧКЕ ВРЕДНОСТИ

Петроварадинска тврђава

Петроварадин - горња и доња Тврђава са подграђем, представља просторну целину, место од велике културне и историјске вредности. Петроварадинска тврђава - „Гибралтар на Дунаву”, грађена је у периоду од 1692. до 1780. године, по систему Себастијана Вобана и према плановима Марсиљија, Кајзерсфелда и Вамберга. Простире се на површини од 112 ха. Највећа атракција су свакако подземне војне галерије - комуникативни систем зидан на четири спрата у дужини од 16 км, који је служио у одбрамбене сврхе. На тврђави се налази седам капија, 12.000 пушкарница и места за 400 топова. У приземљу је бунар дубине 39 метара. Заштитни знак је сат - кула са механизмом где велика казаљка показује сате, а мала минуте.

Петроварадинска тврђава је 1948. године, као споменик културе стављена под заштиту државе. Од 1951. је отворена за посетиоце, а од 1957. године има водичку службу кроз подземне галерије.

Данас је простор Тврђаве ревитализован многобројним атељеима, галеријама, клубовима и другим садржајима. Ту се налазе: Музеј Града Новог Сада, Академија уметности, Опсерваторија и Историјски архив Града Новог Сада. У подграђу је смештена римокатоличка црква Св. Јураја, саграђена 1714. године, а самостан уз цркву је подигнут 1734. године.

Тврђава је позната по највећем музичком фестивалу у југоисточној Европи – EXIT-у. Такође, барокни градић у подграђу Тврђаве постаје све значајнији простор за културна и туристичка дешавања.

Старо градско језгро

Старо језгро Новог Сада обухвата простор историјског центра града, у границама у којима је, након низа урбанистичких захвата, до данас сачувана његова аутентична урбана матрица, културно-историјски и просторно-функционални идентитет. Урбана матрица, највећим делом, спонтано је формирана до средине 18. века, а у целини довршена у првој половини 19. века. Простор старог језгра града обухвата 35 ха и у њему су сачувани морфолошки усаглашени блокови, тргови и добро планирани низови кућа. Најстарији архитектонски слој сачуван је у низовима кућа Змај Јовине и Дунавске улице, затим у блоковима које формирају улице: Пашићева, Милетићева, Његошева, Грчкошколска, Николајевска, све до Улице Јована Суботића. Архитектура града је занимљива и представља мешавину више различитих стилова. Најстарија кућа „Код Белог лава” изграђена је давне 1740. године. Градске улице лепе и неколико велелепних палата с краја 19. и почетна 20. века: Танурџићева, Менратова, Ватикан, Клајнова и друге.

Нови Сад је мултиконфесионални град са сакралним објектима који припадају Српској православној, Римокатоличкој, Грkokатоличкој, Старокатоличкој, Реформатско-хришћанској, Словачко-евангелистичкој и Јеврејској заједници.

Фрушка гора

Фрушка гора са националним парком од око 25.000 ха, на којој се налази 17 православних манастира, са шумовитим пределима, ретким биљним и животињским врстама, природним резерватима, бројним језерима (укупно 14), планинским стазама (око 800 км маркираних стаза), две стазе здравља, десет планинарских домова и хотелом, налази се делом на новосадском подручју и представља једно од најсадржајнијих туристичких целина Подунавља. Најпознатија туристичка излетишта на Фрушкој гори су: Иришки венац, Стражилово, Бранковац, Змајевац, Летенка, Андревље, Тестера, Долина кестенова, Црвени чот и Поповица. Ова излетишта повезана су мрежом путева и саобраћајно су приступачна, па их користи велики број излетника. Поред излетничких токова карактеристичних за лето, екскурзионог и верског туризма, ова планина је позната по Фрушкогорском маратону који је постао туристичка манифестација ширег регионалног значаја.

Фрушкогорски манастири

За оснивање манастира везане су многе легенде, међутим према првим писаним документима, оснивани су у периоду од 15. до 18. века, као задужбине српских деспота, а ради очувања идентитета српског народа. Манастирске комплексе чине храм, коначи за монахе, економске зграде и обрадиво земљиште за узгој пољопривредних култура. Манастири су: Крушедол, Гргетег, Велика Ремета, Ново Хопово, Старо Хопово, Раваница, Беочин, Шишатовач, Петковица, Кувеждин, Дивша, Привина Глава, Бешеново, Фенек.

Дунав

Новосађани су од насељавања овог простора нераскидиво везани за Дунав, реку која је обликовала температуру и обресе нашег града. Нови Сад се налази на 1.255 км тока, на сектору града тече широко, кроз равницу, градећи многобројне аде, рукавце и спрудове. Обележје дунавског тока су бројне плаже, а једна од најлепших и најуређенијих је Шtrand. Изграђена је давне 1911. године, простире се на 10 ха површине, са свим пратећим садржајима.

Коридор 7 или дунавски коридор, повезује земље западне Европе са Црним морем, док каналима Дунав - Тиса - Дунав омогућава саобраћајне везе са средњом и северном Европом.

Приобаље је место значајних станишта птица од којих су нека, као што је специјални резерват природе Ковилско - петроварадински рит, од међународног значаја. Међу преко 250 врста птица које се могу видети у ширем приобаљу Дунава, од Бачке Паланке до Бешке, регистроване су и ретке и угрожене врсте. За птице гнездарице од значаја су следећи простори: Букински рит, Футошки рибњак, рибњак у Сусеку, Шашићева ада, Бегечка јама.

Салаш

Реч „салаш” потиче од мађарске речи szallas и подразумева земљу са кућом и окућницом у којој људи привремено живе и раде у оном делу године када су пољопривредни радови у току. Значење речи салаш има исту суштинску вредност и на српском. Први салаше су настајали крајем 12. века, као групе или усамљени, и налазе се на знатним растојањима од неколико стотина до хиљаду метара, на простору земље одличног квалитета.

Данас су чувари времена и традиционалног начина живота. Својим аутентичним изгледом подсећају на прошла, романтична времена панонских руралних насеља. Салашарска насеља на територији града налазе се на Ченеју, у Ветернику, Бегечу и Каћком атару.

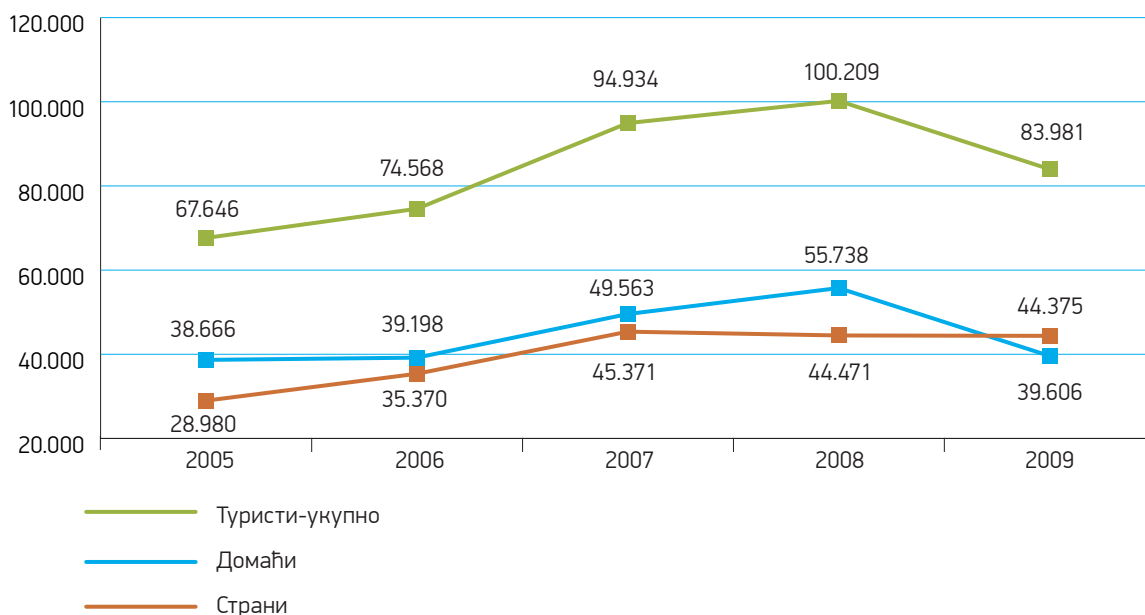
10.1 Број посетилаца

Табела 73. Број и структура туриста и остварених туристичких ноћења, 2005-2009.

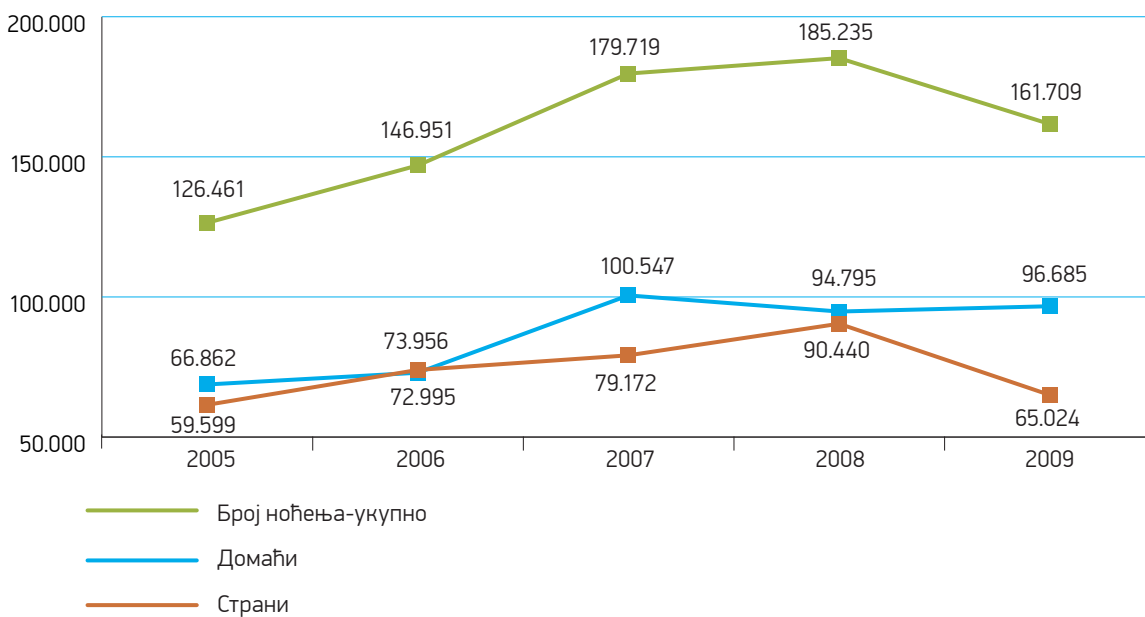
		2005			2006		
		Град	Војводина	Србија	Град	Војводина	Србија
Број туриста	укупно	67.646	260.503	1.988.469	74.568	267.198	2.006.488
	домаћи	38.666	190.518	1.535.790	39.198	189.587	1.537.646
	страни	28.980	69.985	452.679	35.370	77.611	468.842
Број ноћења	укупно	126.461	734.878	6.499.352	146.951	723.370	6.592.622
	домаћи	66.862	581.706	5.507.604	72.995	557.843	5.577.310
	страни	59.599	153.172	991.748	73.956	165.527	1.015.312
Просечан број ноћења	укупно	1,9	2,8	3,3	2,0	2,7	3,3
	домаћи	1,7	3,1	3,6	1,9	2,9	3,6
	страни	2,1	2,2	2,2	2,1	2,1	2,2
		2007			2008		
		Град	Војводина	Србија	Град	Војводина	Србија
Број туриста	укупно	94.934	314.222	2.306.558	100.209	330.556	2.266.166
	домаћи	49.563	215.806	1.610.513	55.738	226.096	1.619.672
	страни	45.371	98.416	696.045	44.471	104.460	646.494
Број ноћења	укупно	179.719	834.487	7.328.692	185.235	880.942	7.334.106
	домаћи	79.172	603.791	5.853.017	90.440	649.474	5.935.219
	страни	100.547	230.696	1.475.675	94.795	231.468	1.398.887
Просечан број ноћења	укупно	1,9	2,7	3,2	1,8	2,7	3,2
	домаћи	1,6	2,8	3,6	1,6	2,9	3,7
	страни	2,2	2,3	2,1	2,1	2,2	2,2
		2009					
		Град	Војводина	Србија			
Број туриста	укупно	83.981	289.751	2.021.166			
	домаћи	39.606	191.474	1.375.865			
	страни	44.375	98.277	645.301			
Број ноћења	укупно	161.709	762.115	6.776.763			
	домаћи	65.024	539.597	5.307.112			
	страни	96.685	222.518	1.469.651			
Просечан број ноћења	укупно	1,9	2,6	3,4			
	домаћи	1,6	2,8	3,9			
	страни	2,2	2,3	2,3			

Извор: Републички завод за статистику Србије

Графикон 24: Број и структура туриста у Новом Саду

Графикон 25: Број и структура остварених туристичких ноћења у Новом Саду

Табела 74. Подаци о броју присталих бродова и путника на пристанима у граду, 2005-2009.

	2005	2006	2007	2008	2009
Бродови	285	293	224	250	161
Путници	34.000	27.000	22.000	35.000	15.230

Извор: Туристичка организација Новог Сада

10.2 Смештајни капацитети

Табела 75. Смештајни капацитети

Врста смештајног објекта	Број објеката	Број соба	Број лежајева
Хотели	22	1.129	2.539
Домаћа радиност и сеоско домаћинство	15	59	154
Туристички апартмани	1	22	48
Пансиони	1	4	8
Хостели	5	114	494
Преноћишта	24	266	607
Укупно	68	1.594	3.850

Извор: Туристичка организација Новог Сада

Табела 76. Хотели				
Хотели	Категорија	Адреса	Број соба	Број лежајева
Парк	5*	Новосадског сајма 35	227	438
Леополд I	5*	Петроварадинска тврђава	58	97
Александар	4*	Булевар цара Лазара 79	27	37
Нови Сад	3*	Булевар Јаше Томића 66	112	324
Норцев	3*	Иришки венац, Партизански пут 66	44	115
Војводина	3*	Трг слободе 2	61	110
Elite	3*	Бул. Јована Дучића 35	40	110
Зенит	3*	Змај Јовина 8	19	32
Панорама	3*	Футошка 1а	12	17
Путник	3*	Илије Огњановића 24	83	135
Центар	3*	Успенска 1	51	126
Стари кровови	2*	Новосадски пут 115	58	156
Президент	2*	Футошка 109	44	85
Сајам	2*	Хајдук Вељкова 11	71	139
Mediterraneo	2*	Илије Огњановића 10	11	25
Римски	2*	Јована Цвијића 26	27	40
Дуга	1*	Ћирила и методија 116	63	205
Епицентар	1*	Бранка Ћопића 122	22	160
Свети Георгије	1*	Марина Држића 1	18	37
Аурора	1*	Београдски кеј 496	42	84
Boutique hotel Arta	1*	Хероја Пинкија 12	12	29
Gymnas antik	1*	Теодора Павловића 28	27	38

Извор: Туристична организација Новог Сада

11

КВАЛИТЕТ ЖИВОТА

11.1 Спортски садржаји

Нови Сад је један од најразвијенијих спортских центара у Србији. На територији Града делује 45 гранских савеза. Своју тренажну и такмичарску активност реализује преко 400 спортских организација. У око 80 спортских организација се реализује спортска активност жена. Заступљени су готово сви олимпијски спортови. Спортисти Новог Сада су освајачи бројних медаља са Олимпијских игара, светских, европских, балканских првенстава, као и Медитеранских игара.

Спортски објекти на територији Града Новог Сада груписани су у оквиру постојећих спортских центара. У ужем градском језгру лоцирано је укупно седам, а у насељима још 14 спортских центара.

Најзначајнији спортски центар је: „Спортски и пословни центар „Војводина“ (око 200.000 м²) који је пројектован у четири целине:

- отворени спортски терени,
- фудбалски стадион (32.483 м²),
- затворени спортски терени, пословни, трговачки и угоститељски простор (укупна корисна површина 85.091 м²),
- гаража са паркинг-простором.

„Спортски и пословни центар Војводина“ у Новом Саду, познатији као СПЕНС, изграђен је поводом 36. светског првенства у стоном тенису. Изградња је почела 1979. године, а радови су завршени 14. априла 1981. године. Објекат заузима површину од 85.000 м². СПЕНС има две хале: велику (капацитет око 10.000 гледалаца) и малу (капацитет око 3.000 гледалаца), ледену дворану (капацитет око 2.000 гледалаца), затворени базен, куглану, тренажно такмичарске сале за бокс, џудо и стони тенис, два прес-центра, амфитеатар и друге садржаје.

Нови Сад је био домаћин и организатор значајних спортских такмичења: Европско и Светско првенство у стоном тенису, Европско првенство у кошарци, Шаховска олимпијада, Европско и Светско првенство у самбоу, Балкански и Европски шампионат у џудоу, Светско првенство у хокеју на леду Друге дивизије - група А, Европско јуниорско првенство у атлетици.

11.2 Цркве и храмови

Верске заједнице су део културног наслеђа Новог Сада, од којих је Српска православна заједница највећа. На подручју Града Новог Сада се налазе 53 храма која припадају различитим конфесијама (православни 31, римокатолички 12, јеврејски 2, гркокатолички 1, реформаторски 3, евангелистички 2, назаренски 1, старокатолички 1). Од укупног броја храмова, 16 је проглашено за споменике културе.

Саборна црква св. Ђорђа

У окружењу Владичанског двора, зграде Епархије бачке, Платонеума и Гимназије „Јован Јовановић Змај“, налази се Саборна црква светог Георгија. Здање из 1734. године, изгорело је у бомбардовању 1849. Храм је обнављан у два периода. Данашњи изглед је из 1902. године. Пројекат је рад Михајла Харминца. Иконостас је осликао Паја Јовановић, а зидне слике Стеван Алексић.

Црква Имена Маријина

Иако позната као „катедрала“, она то није јер је седиште бискупије за Бачку у Суботици. На месту на којој је 1891. године срушена жупна црква из 1742. године, изграђена је садашња тробродна црква у неоготском стилу. Грађена је од 1893. до 1895. године, по пројекту новосадског архитекте Ђерђа Молнара. Олтар је украшен тиролском резбаријом, на прозорима су пештански витражи, а оргуље су дело шлеског мајстора Јагердорфа. Има два бочна олтара, а изнад улаза у храм налази се грб Католичке надбискупије, са натписом *Cruх amore* - Крст љубави.

Црква на Текијама

Ово је познато хришћанско светилиште екуменског карактера, где уочи 5. августа са литијама и процесијама навраћају православци, протестанти и католици, у знак сећања на заједничку победу над Турцима, 1716. године на дан Снежне госпе. Опат Илија Округић Сремац, са дозволом бискупа Штросмајера и пројектом архитекте Хермана Болеа, подигао је 1881. године садашњу цркву са два торња у готском стилу као знак да је ова богомоља наизменично припадала двома религијама - хришћанској и муслиманској. На задње кубе стављени су крст и полумесец.

Николајевска црква

Најстарија је православна богомоља у Новом Саду. Спомине се већ 1730. године као задужбина породице грчког порекла Богданов. Досељени Грци и староседелачки Срби, договорно су наизменично држали литургије на свом језику. После бомбардовања Новог Сада 1849. године, цркву је обновила и у њој је сахрањена чувена српска добротворка Марија Трандафил са мужем Јованом. На једној надгробној плочи на зиду први пут се у локалној епиграфици спомиње име Нови Сад.

Успенска црква

Налази се у истоименој улици поред зграде Српског народног позоришта. На месту првобитне цркве из 1731. године, садашња је грађена од 1765. до 1774. године. Подигнута је у бароком стилу, а због уметничке обраде, опреме и инвентара, била је најзначајнија црква ширег територијалног подручја. Дрворезбарски посао урадили су новосадски мајстори Марко Гавриловић са браћом Арсенијем и Аксентијем Марковићем, а сликарски, Јанко Холкозовић и Васа Остојић.

Алмашка црква

Од свих православних цркава највећа је Алмашка црква, грађена од 1797. до 1808. године, у стилу раног класицизма. Слави света Три јерарха, 12. фебруара, а то је уједно била и градска слава новосадских Срба. Дрворез је радио Аксентије Марковић, а иконостас и зидно сликарство Арсеније Теодоровић, док зидне композиције у олтару припадају украјинском сликару Андреју Шалтисти. Парохијски дом испред порте пројектовао је инжењер Данило Каћански.

Грkokатоличка црква

Грkokатоличка или Унијатска црква у Новом Саду којој припада већина варошких Русина, налази се на углу улица Светозара Милетића и Јована Суботића, у малој порти. Подигнута је 1822. године у квазибароком стилу са класицистичким прочељем, а посвећена је Христовим апостолима Петру и Павлу. Најпознатији свештеник ове цркве је Јован Храниловић (1855-1924), песник и новинар, први председник Југословенског новинарског удружења.

Јеврејска синагога

Синагога са црквеном општином и бившом јеврејском школом, налази се у Јеврејској улици. Подигнуте у стилу мађарске сецесије, према пројекту пештанског архитекте Липота Бајмхорна, све три грађевине чине складну архитектонску целину. Данас је ова велелепна грађевина најзначајнији градски концертни простор.

11.3 Локални центри за окупљање

11.3.1 Библиотеке

Градска библиотека у Новом Саду

Градска библиотека ради на традицији Српске читаонице новосадске, основане 1845. године, и то по узору на овакве установе у развијеним европским земљама. Као најстарија установа културе у граду, Читаоница је своју делатност усмеравала у духу либерално-демократских идеја, због чега је имала јак утицај на културни и друштвени живот у Новом Саду. Од самог постанка, челни људи Читаонице били су великани тадашњег времена: Јован Рајић млађи, Јован Хаџић-Светић, Светозар Милетић, Јован Јовановић Змај и многи други. Читаоница је била оснивач и покровитељ рада многих установа, организација и друштава, а 1861. године у окриљу Читаонице оснива се Српско народно позориште.

Свој идентитет Српска читаоница чува до 1958. године, када, обједињавањем са библиотеком „Ђура Даничић”, рејонским библиотекама Града, а нешто касније и позајмним одељењем Библиотеке Матице српске, поприма облик и начин деловања који и данас има, као Градска библиотека у Новом Саду. Градска библиотека је једина јавна и позајмна библиотека за целокупно становништво Града и околних насеља. Поред примарне функције, позајмице и коришћења књижне грађе, остале врсте услуга и програмских активности су бројне, у мрежи од 23 огранка, од којих се највише садржаја одвија у централном објекту у Дунавској улици. Данас Градска библиотека броји преко 20 000 чланова и близу 390 000 књига.

Библиотека Матице српске

Ово је најстарија српска библиотека националног значаја, и прва јавна научна библиотека у Срба. Основана је 1826. године у Пешти, а за јавност је отворена 1838. Настала је од поклона ондашњих учених Срба, а међу бројним легатима најзначајнија је библиотека Саве Текелије.

Данас Библиотека Матице српске у својим збиркама поседује више од 3.000.000 књига и других публикација. Прима обавезни примерак свих штампаних публикација из Србије и размењује публикације са 350 библиотека и сродних установа из иностранства.

11.3.2 Паркови

Наш град има ретку привилегију да носи име које директно потиче од љубави према зеленилу. Наиме, због изразито лепог зеленог окружења, приликом доделе статуса „Краљевска слободна варош”, царица Марија Терезија је граду дала име - Неопланта (у преводу Нова башта, односно Нови Сад). Према катастру, зелене површине у Новом Саду заузимају 402 ха на којима се негује 40.456 стабала лишћара и 7.765 стабала четинара.

Дунавски парк

Према сачињеној методологији вредновања паркова, Дунавски парк који се налази у самом центру града, спада у прву категорију као посебно вредан парк. Са преко 250 биљних врста на 32.461 м², слови за најлепши и свакако најуређенији градски парк. Језерце у средишту парка, остатак некадашње баре, озидано је и уређено са малим острвом у средини, који красе лабудови и патке. Језерце се повремено порибљава.

Лимански парк

На простору Лимана III налази се највећи парк, који је настао изградњом Лимана, садњом топола и врба, касније оплемењен липом, брезом, храстом, кедром, оморином и украсним шибљем. Зеленило обухвата 84.008 м². Комплетно је ревитализован 2008. године: поплочане су стазе, посађена нова стабла, постављено осветљење и уређено игралиште за децу. У оквиру парка налази се извор питке воде, а парк је омиљено је шеталиште становника Лимана, нарочито власника паса.

Каменички парк

Потиче из 18. века и налази се на десној обали Дунава. Заузима површину од 20 хектара. Омиљено је изле-тиште, нарочито за првомајски уранак. Парк је богат биљним врстама са свих континената. Доминирају столетни храстови. У парку постоје два извора питке воде и језерце у њиховом подножју. У летњим месецима обала се претвара у плажу. У оквиру парка налазе се дворца из 18. века и „Дечије село“, установа за децу без родитељског старања, као и ресторан на самој обали Дунава.

Футошки парк

Футошки парк је почео да се уређује 1907. године око будућег једног купатила. Укупна зелена површина се простире на 80.208 м². Од биљних врста издваја се мочварни чемпрес, чија су три стабла проглашена природним споменицима. Такође су заступљени бела топола, брест, украсно шибље. Са обиљем вредног дендролошког материјала, кривудаваим стазама и кутном за најмлађе, овај парк представља пријатно место за одмор и рекреацију.

Парк на Петроварадинској тврђави

Парк на Петроварадинској тврђави је почео да се уређује 1951. године на површини од 6 хектара. Има изузетне топографске и амбијенталне вредности и због свог положаја спада међу најинтересантније на овом подручју. Има шетне стазе, осветљење и украшен је скулптурама.

11.3.3 Културни центри

Културни центар Новог Сада

Културни центар Новог Сада баштини традицију неколико институција које су у Новом Саду деловале у претходних пет деценија. Јануара 1978. године, интеграцијом Трибине младих и Културног центра омладине „Соња Маринковић“ настаје Културни центар младих „Соња Маринковић“. Касније, 1984. године, оснива се Културни центар Новог Сада, такође интеграцијом КЦМ „Соња Маринковић“ и дела (ликовно) Радничког универзитета „Радивој Ћирпанов“, док је АКУД „Соња Маринковић“ издвојен у засебну целину. Од тада, већ преко 20 година, ова институција, чији је оснивач Скупштина Града Новог Сада, делује под овим именом.

Разноврсним програмима: књижевна трибина, друштвена трибина, сценски, музички, ликовни, филмски програм, издавачка делатност, фестивали, мултимедијални и интердисциплинарни пројекти - познат је по својој отворености и пријемчивости новим тенденцијама у култури. Културни центар Новог Сада одувек, а посебно у последњих неколико година, остварује динамичне међународне контакте у области културе, и са институцијама и са уметницима, реализујући низ занимљивих програма, акција и пројеката.

КИЦ „Младост“

Културно-информативни центар „Младост“ Футог основан је 1974. године са циљем да организује културни живот у овом месту. Оснивач Центра је Скупштина Града Новог Сада. Већ више од тридесет година КИЦ „Младост“ својим програмима настоји да оплемени и учини садржајнијом свакодневицу својих суграђана, посебно оних најмлађих. У оквиру Центра делују: Ансамбл народних песама и игара, Тамбурашки оркестар, Студио модерног плеса „Мирослав Батак Мићко“, Драмски студио „Макса Вругић“, Галерија, Нижа музичка школа, Школа енглеског језика за децу и одрасле, Радио Футог и Клуб-кантина. У оквиру Центра, организоване су бројне манифестације и програми, а неки од њих су: Фестивал ношњи, накита и оглавља, етноманифестација Купусијада, Футошко лето, концертни програм, драмски програм, трибине, предавања и радионице.

КИЦ „Кисач“

Установа за културу, информисање и образовање Културно-информативни центар „Кисач“ из Кисача, чији је оснивач Град Нови Сад, окупља око три стотине аматера, од деце предшколског узраста до пензионера. Циљ активности ове установе је превасходно очување језика, традиције и обичаја Словака у Кисачу - Војводини, али и сарадња, размена искустава у области културе са свим установама културе, како у Србији, тако и у иностранству.

Запослени КИЦ-а и руководиоци фолклорних и позоришних ансамбала се залажу за квалитетан и континуиран рад са ансамблима свих узраста, који ову Установу, Кисач али и Град Нови Сад представљају на смотрема, фестивалима, такмичењима и манифестацијама.

КИЦ „Степановићево”

Оснивач Културно-информативног центра је Савет Месне заједнице Степановићево. Установа је у априлу 2007. године уврштена у групу установа које значајно доприносе ширењу културе, пре свега у насељеном месту Степановићево. У оквиру установе постоји Актив жена „Лазарица” и фолклорна група „Степино коло”. КИЦ „Степановићево” је у протеклом периоду успео, да уз помоћ локалне самоуправе и других организација (пре свега Школе „Алекса Шантић”) утемељи неколико пројеката који су постали традиционални као Степини дани, Видовдан, затим Ликовну колонију и концерт „Нашем селу на дар”.

Центар за културну анимацију, Нови Сад

Центар за културну анимацију је невладина и непрофитабилна организација у области културе, образовања, науке, уметности и стваралаштва. Центар је правни следбеник Културно-просветне заједнице Града Новог Сада, која под именом Центар за културну анимацију, Нови Сад, наставља да делује од 2002. године. Центар је оснивач значајних фестивала, а организује и изложбе, књижевне сусрете, ауторске вечери уметника, концерте, научне скупове и семинаре.

11.3.4 Позоришта

Позоришна традиција је веома богата и дуга. Нови Сад има пет позоришних сцена (Српско народно позориште, „Новосадско позориште - Újvidéki Színház”, Позориште младих, Камерно позориште музике „Огледало” и Стеријино позорије) на српском и мађарском језику, са драмом, опером, балетом и филхармонијом. Новосадска позоришта успешно гостују на скоро свим европским сценама.

Српско народно позориште

Српско народно позориште је најстарије српско професионално позориште. Основано је 28. јула 1861. године на седници Српске читаонице, којом је председавао Светозар Милетић. За првог управника је постављен Јован Ђорђевић.

Нова зграда Српског народног позоришта отворена је 28. марта 1981. године, у 120. сезони постојања СНП-а. Тај дан је установљен као „Дан СНП”-а, када се сумирају једногодишњи уметнички резултати и награђују најбоља индивидуална и колективна уметничка остварења.

Велико бело мермерно здање се налази у центру града на Позоришном тргу и простире се на преко 20.000 м². Поседује три сцене: Велику сцену „Јован Ђорђевић”, Малу сцену „Пера Добриновић” и Камерну сцену.

Испред зграде Позоришта налази се споменик Пери Добриновићу (1853-1923), рад вајара Миланка Мандића. То је први споменик који је подигнут једном глумцу у бившој Југославији.

Позориште младих

Позориште младих основано је 1931. године као Луткарско позориште, при Соколском друштву у Новом Саду. Под именом Војвођанско позориште лутана почело је да ради одмах по завршетку Другог светског рата. Уследила је промена имена у Градско позориште лутана, затим у Позориште лутана, да би 1968. године Позориште добило свој данашњи назив. Драмска сцена почиње да функционише 1991. године, и од тада у Позоришту младих постоје две сцене: Сцена за децу и Драмска сцена. За осам деценија постојања на сцену је постављено више од 300 наслова, одиграно више од 20 000 представа, а видело их је близу три милиона гледалаца. За свој рад Позориште младих добило је низ признања и награда, како на домаћим, војвођанским и републичким, тако и међународним фестивалима.

„Новосадско позориште - Újvidéki Színház”

„Новосадско позориште - Újvidéki Színház” је културна институција чији је оснивач Скупштина Града Новог Сада. Основано је 1. јуна 1973. године. Позоришне представе изводе се на мађарском језику, уз могућност симултаног превођења. Представе се одвијају на две сцене. Током свог постојања Позориште је имало на репертоару велики број представа и освојило је значајан број награда и признања на разним такмичењима и фестивалима широм земље, али и иностранства.

Камерно позориште музике „Огледало”

Ово је савремено позориште са бројним представама, перформансима и радионицама за младе, које учествује на многим међународним сусретима и фестивалима. Нарочито треба истаћи Међународни фестивал нове музике „INTERZONE”. Током читаве године „Огледало” организује амбијенталне позоришне акције „Terra 021”.

Стеријино позорје

Стеријино позорје је установа и позоришни фестивал који се одржава сваког маја, почев од 1956. године. У области позоришта и драматургије, Позорје унапређује и негује домаћи драмски текст, организује стручне домаће и међународне скупове позоришних стваралаца, изложбе, издаје публикације из области позоришта и театрологије. Модерне информационе технологије нашле су примену у свим његовим делатностима - од документарно-истраживачке, до фестивалске и међународног сегмента. Од 1965. године Позорје издаје часопис за позоришну уметност „Сцена” (на српском и енглеском). Године 1978. покренут је истраживачки пројекат, чији је резултат „Годишњак позоришта Србије”, јединствена публикација у Србији.

11.3.5 Музеји

Музеј Града Новог Сада

Музеј Града Новог Сада је музеј комплексног типа посвећен прикупљању, заштити, презентацији и интерпретацији вишеслојне и мултинационалне културне баштине са простора Новог Сада и околине. За више од 50 година постојања, у Музеју Града Новог Сада је прикупљено и у њему се чува преко 60.000 предмета. Поред изложбене делатности, Музеј организује и друге видове програма, као што су смотре документарних и научних филмова, промоције књига, креативне радионице намењене најмлађим суграђанима и слично, а све у циљу обогаћивања културне понуде Града Новог Сада.

Централна зграда Музеја је смештена на горњем платоу на Петроварадинској тврђави, у објекту познатом као Топовњача или Мамулина касарна, која је изграђена 1775. године као једносpratна војна касарна. У приземљу зграде се налази стална поставка „Петроварадинска тврђава у прошлости”. На спрату је Студијска изложба Одељења за културну историју, где је представљен грађански живот Новог Сада, од половине 18. века, до друге половине 20. века. Подземне војне галерије су једна од највећих атракција Петроварадинске тврђаве. Представљају комуникацијски систем на четири спрата, зидан степенасто са разноврсним коридорима и просторијама различитих намена и димензија, пушкарницама и светларницама. Депанданси Музеја Града Новог Сада су: Збирка стране уметности, Спомен-збирка Јован Јовановић Змај, Завичајна збирка Сремски Карловци.

Музеј Војводине

Музеј Војводине има дугу прошлост и континуиран историјски развој. Мисао о њему јавила се октобра 1847. године у Пешти, када је Матица српска одлучила да оснује Српску народну збирку или Музеум „где ће се чувати све старине и знаменитости”. Прва музејска збирка настала је из богате заоставштине Саве Текелије, а потоњи развој и предани рад на њој омогућили су настанак Музеја Матице српске, који је отворен 1933. године у Новом Саду.

Музеј Војводине је организационо, стручно и концепцијски, модерна установа са богатим музејским фондом, који броји око 400.000 предмета, и фондом са преко 50.000 публикација.

Стална поставка отворена је 1990. године, са многобројним експонатима који имају посебну, раритетну вредност и комплексно одражавају прошлост и културно наслеђе многонационалне Војводине. Смештена је на

површини од 2.000 м², чини је преко 4.000 предмета укомпонованих у три тематске целине – археологија, историја и етнологија. Поставка уверљиво говори о прошлости војвођанског тла, од праисторије, до 20. века, и цивилизацијским достигнућима људи који су овде живели у периоду од 8.000 година.

Галерија Матице српске

Галерија Матице српске је најбогатији музеј српске уметности новијег доба. Основана је 1847. године у Будимпешти као Музеј Матице српске, а од 1958. године делује као самостална институција. Стална поставка хронолошки приказује одабрана дела из целокупног уметничког фонда, који садржи више од 7.000 дела, насталих од 16. до краја 20. века. По значају и целовитости издвајају се збирке српског сликарства, графике, и збирке цртежа 18. и 19. века, које одражавају сложене процесе европеизације српске уметности од Велике сеобе, 1690. до Уједињења, 1918. године. Слика ликовног стваралаштва у Војводини употпуњена је сталном поставком из збирке 20. века, која представља савремене уметничке токове.

Музејско-природњачка збирка Завода за заштиту природе Србије

Завод за заштиту природе Србије је јединствена стручна установа која обавља делатност заштите и унапређења природне баштине Србије. Седиште Завода је у Београду, а у оквиру Радне јединице у Новом Саду налази се изложбени простор који обухвата површину од 900 м², а намењен је и сталној, а и тематским поставкама. Укупан фонд материјала природњачке изложбе у Новом Саду данас чини преко 60.000 музејских јединица. У том фонду садржане су: геолошка, ботаничка, ентомолошка, ихтиолошка, херпетолошка, орнитолошка и териолошка збирка.

Спомен-збирка Павла Бељанског

Ово је ексклузивна колекција врхунских дела српске уметности прве половине 20. века, а настала је 18. новембра 1957. године као поклон чувеног дипломате и колекционара Павла Бељанског. Стална поставка, коју чини 185 дела 35 аутора, допуњена је Меморијалом Павла Бељанског и Меморијалом уметника. Поред монографских и тематских изложби уметника из колекције, дечјих и студентских радова, Галерија повремено организује концерте и промоције књига.

Поклон-збирка Рајка Мамузића

Музејско-галеријска установа, основана 1972. године, као поклон колекционара Рајка Мамузића. За јавност отворена 1974. године. Галеријски фонд чине дела 35 аутора прве послератне генерације југословенских уметника. Галерија приређује ретроспективне, тематске и групне изложбе аутора заступљених у збирци, као и различите културно-уметничке и научне манифестације.

Галерија „Златно око”

Галерија „Златно око” је основана 1993. године. Од тада до данас у овој галерији је приређено преко 350 изложбених и других програма посвећених најактуелнијим догађајима у нашој и светској уметности. Поред самосталних наступа наших уметника, „Златно око” је приредило читав низ изложби светски познатих и значајних уметника (Гоја, Пикасо, Миро, Дали, Ворхол и многи други).

11.3.6 Академије наука и уметности

Српска академија наука и уметности – Огранак у Новом Саду

Огранак Српске академије наука и уметности у Новом Саду смештен је у згради Платонеум која представља значајну културну баштину, задужбину владике Платона Атанацковића, у којој се раније налазила Прва српска читаоница у Новом Саду, Матица српска и друге образовне и културне установе Војводине.

Данас је Огранак носилац бројних научних пројеката који се остварују у оквиру САНУ или самостално. Његова активност се одвија, такође, кроз рад научне и културне трибине и галерије, кроз сарадњу са научним и образов-

ним установама Новог Сада и Војводине и међународну сарадњу, посебно са академијама наука у регионалном окружењу.

Војвођанска академија наука и уметности

Војвођанска академија наука и уметности, са седиштем у Новом Саду, основана је 2003. године. Задатак Академије је да самостално, или у сарадњи са другим научним, образовним и културним установама организује, подстиче и обавља научна истраживања и уметничко стваралаштво. Делатност Академије је од посебног научног, уметничког и културног значаја за Аутономну Покрајину Војводину.

11.3.7 Архиви

Историјски архив Града Новог Сада

Историјски архив у Новом Саду основан је 1954. године и има статус међуопштинског архива. Своју делатност врши на територији девет општина: Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Жабаљ, Врбас, Нови Сад, Сремски Карловци, Темерин и Тител. У депоима Историјског архива Града Новог Сада чува се око 6500 дужних метара архивске грађе. Документа се налазе у оквиру око 800 фондова и збирки и обухватају временско раздобље од средине 18. века до данашњих дана. У овим документима се налазе подаци о развоју Града и околине, као и појединих органа и организација, како правних, тако и физичких лица.

Архив Војводине

Архив Војводине основан је 1926. године као Државна архива у Новом Саду, са задатком да прикупља и обрађује архивску грађу са подручја тадашње Војводине - Баната, Бачке, Срема и Барање. Данас се у Архиву чува 7.902 метара архивске грађе у 520 фондова и збирки, насталих у распону од прве половине 18. века до 2000. године. Архивска грађа настала до 1918. године писана је на латинском, немачком, мађарском, славеносрпском и српском, а она после 1918. године на српском језику.

11.4 Активности у култури (културне манифестације, прославе, фестивали, свечаности, концерти)

Нови Сад као културни центар Војводине обилује низом значајних манифестација које годинама привлаче не само учеснике тих манифестација, него и бројну публику из земље и иностранства.

Фестивал „Егзит“

Фестивал „Егзит“ је највећи музички фестивал на подручју југоисточне Европе. Организује се на прелепој и магичној Петроварадинској тврђави у Новом Саду од 2001. године. Сваке године све је већи број посетилаца овог фестивала. Млади стижу из свих делова земље, али и из земаља широм Европе и света. Поред доброг музичког програма „Егзит“ је посећен и због квалитетне забаве, добре атмосфере на тврђави и позитивне енергије града.

Новосадске музичке свечаности - НОМУС

Новосадске музичке свечаности - НОМУС је фестивал са дугогодишњом традицијом. Захваљујући смишљено одабраном програму и квалитетним интерпретацијама чувених уметника, не само с наших простора, већ и из иностранства, Нови Сад је сваке године, током априла, када се Фестивал одржава, значајна престоница на међународној музичкој мапи.

Змајеве дечје игре

Ово је најстарији фестивал стваралаштва за децу и дечјег стваралаштва. Почетком јуна окупљају се сви најзначајнији аутори српске књижевности за децу, аутори из иностранства, и на хиљаде малишана који Нови Сад, током пет фестивалских дана, чине дечјом културном престоницом.

Интернационални фестивал уличних свирача

Интернационални фестивал уличних свирача - ИФУС је манифестација ревијалног карактера која окупља најбоље уличне уметнике, пре свега музичаре из целог света. Одржава се сваке године, у другој недељи септембра, траје пет дана и једина је манифестација овог типа у Србији.

„Синема сити“

Интернационални фестивал филма и медија „Синема сити“ пружа прилику многобројним посетиоцима да на оригиналан начин и у посебној атмосфери уживају у неким од најбољих достигнућа седме уметности. Током осам дана фестивала Нови Сад постаје град-биоскоп и значајан фестивалски центар са богатим филмским, музичким и академским програмом који се одвија на више од 20 локација у Новом Саду уз велики број домаћих и страних гостију из света филма.

Бранково коло

Бранково коло је започело своју културну мисију 1972. године, захваљујући иницијативи новосадских културних посленика и песника. Бранково коло чува и афирмише успомену на Бранка Радичевића, антологијског српског песника са ореолом европског романтизма. Одржава се сваке године у првој половини септембра у Новом Саду и Сремским Карловцима. Том приликом окупљају се наши и светски песници и писци разних генерација и поетика, затим драмски, музички и ликовни уметници, као и филозофи и духовници широког спектра интересовања.

Новосадски џез фестивал

Фестивал је интернационалног карактера и његова посебност се огледа у презентовању првенствено ауторске музике. У главном програму учествују најуспешнији домаћи џез ансамбли и најугледнија имена светске џез сцене.

Интернационални фестивал алтернативног и новог театра ИНФАНТ

ИНФАНТ фестивалу као огледном простору новог театра, интересантни су само неубичајени облици театра који промовишу ново значење категорије и ремете класичне садржајне клишее.

Дечји фестивал „Златно звонце“

Фестивал је основан 1993. године. Одржава се сваког пролећа, на Врбицу. То је празник дечје радости, са циљем да афирмише и унапреди дечје стваралаштво из области књижевне, музичке и ликовне уметности, као и стваралаштво за децу. Од оснивања Фестивала наступило је преко 10.000 талентоване деце предшколског и основношколског узраста, од којих је велики број објавио књиге поезије или се, са успехом, посветио ликовној или музичкој уметности.

11.5 Забава и услуге

11.5.1 Ресторани

У Новом Саду постоје интересантна места за забаву и одмор. Многобројни ресторани, од елитних до оних са опуштеном атмосфером, нуде изузетно богат избор јела различитих светских кухиња.

Гастрономија у Војводини заузима посебно место. У Новом Саду и околини велики број ресторана нуде јела традиционалне војвођанске кухиње. Храна је разноврсна, јер је настала мешавином нулинарских специјалитета различитих народа. На војвођанском делу Дунава традиционално се добро и укусно припремају специјалитети од рибе. Рибљи паприкаши и чорбе припремљени у новосадским чардама имају посебан укус.

11.5.2 Биоскопи

	2008		
	Град	Округ	Србија
Број биоскопа	3	5	112
Број седишта у биоскопским салама	1.361	1.860	48.891
Број пројекција	1.898	1.946	48.828
Број посетилаца	84.103	87.180	1.456.962
Искоришћеност биоскопских сала (%)	8,4	8,6	5,2

Извор: Републички завод за статистику Србије

11.5.3 Малопродајни центри

Тржни центар „Меркатор“, укупне површине 36.000 квадратних метара, налази се у ширем градском центру. Састоји се од хипермаркета, стандардног пратећег програма и више од 60 локала. Објекат располаже и са великим паркингом на две етажне са око 450 места.

„М-Родић“ се налази на самом уласку у Нови Сад, непосредно поред ауто-пута Е-75, на деоници Београд - Суботица. Простире се на 16.500 квадратних метара пословног простора, у којем је заступљено преко 40.000 артикала домаћих и иностраних произвођача. У склопу објекта налазе се пошта, апотека, мењачница, бутици гардеробе, обуће и спортске опреме, златара, пицерија и ексклузивна пивница и ресторан. Компанија М-Родић је обезбедила велики паркинг испред објекта, са око 3.500 места.

„Темпо кеш енд кери“ заузима површину до 12.000 квадратних метара. Запошљава 250 радника, а у понуди се налази 40.000 артикала. У склопу Центра су банка, апотека, играоница за децу и други занимљиви садржаји. Поседује велики паркинг-простор са 650 места.

„Метро кеш енд кери“ је тржишни светски лидер који послује у оквиру METRO Group, трговачке групе која је трећа по величини у свету. Компанија Метро је светски лидер у трговини на велико са више од 500 продајних центара у 28 држава. Објекат у Новом Саду има 5.800 квадратних метара продајног простора и нуди потрошачима око 30.000 артикала. Дистрибутивни центар је прилагођен потребама професионалних купаца, односно пословним субјектима који послују у сектору угоститељства (хотели, ресторани, кафеи, барови, кетеринг службе), као и трговцима (киосци, СТР, бензинске пумпе, књижаре) и другим правним субјектима који за потребе обављања своје професионалне делатности, на једном месту, под једним кровом, могу пронаћи велики број артикала.

Меркур, словеначки трговински ланац, отворио је у Новом Саду тржни центар на 9.600 квадратних метара са широким асортиманом од 35.000 производа за кућу, башту, одмор и хоби радионицу. Запошљава 75 радника, а купцима је на располагању и паркинг са 250 места.

Тржни центар Сад Нови Базар је модерно опремљен објекат који се налази у самом центру Новог Сада. У климатизованом простору, на четири нивоа смештене су разноврсне продавнице светски познатих произвођача. Поред бројних бутика у Тржном центру се налази и неколико кафића, као и фитнес и beauty центар.

„Волим да долазим у Нови Сад.
Погледајте само ове кровове.
Ово је Европа!“

Иво Андрић